

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR”
ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

DEVELOPING COMMUNITY PRODUCT BASED ON PARTICIPATORY ACTION
RESEARCH “PAR” WITH CHAI SATHAN MUNICIPALITY, SARAPHI DISTRICT,
CHIANG MAI PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2566

KMITL-2023-ED-M-222-045

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

DEVELOPING COMMUNITY PRODUCT BASED ON PARTICIPATORY
ACTION RESEARCH “PAR” WITH CHAI SATHAN MUNICIPALITY,
SARAPHI DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FUFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE INDUSTRIAL EDUCATION
TECHNOLOGY OF INDUSTRIAL PRODUCT DESIGN
SCHOOL OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY
KING MONGKUT’S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2023

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

KMITL-2023-ED-M-222-045

COPYRIGHT 2023

SCHOOL OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม“PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
นักศึกษา	นางสาว กุลภากร แต่มพุฒา
รหัสประจำตัว	62603110
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
พ.ศ.	2566
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิมวงศา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ ภิรมย์การ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" และ 3) เพื่อประเมินผล ความพึงพอใจและความคิดเห็นแนวโน้มทิศทางตลาดในอนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 ท่าน 2) ช่างจักรสานที่อาศัยอยู่ในชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด 8 หมู่บ้าน จำนวน 30 คน และกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจ ผลิตภัณฑ์ด้านงานหัตถกรรม จำนวน 100 คน

ผลการวิจัยพบว่า ช่างจักรสานที่เข้าร่วมการทดลองพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ นั้นได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับไปในทิศทางเดียวกันว่า เป็นการพัฒนางานจักสานที่ท้าทายความสามารถและส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ได้ โดยปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ครั้งนี้คือ ผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่นำมาทดสอบมีรูปทรง ที่ส่วนโค้งงอแต่ละด้านที่ไม่เท่ากัน ซึ่งช่างจักรสานส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมการทดสอบยังขาดขาดทักษะ ในการประยุกต์และลวดลายดั้งเดิมมาใช้ในผลิตภัณฑ์ ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมานั้นมีความคล้ายคลึง กับผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมอยู่ และจากการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจผลิตภัณฑ์ด้าน งานหัตถกรรม นั้นพบว่า มีความพึงพอใจต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .63) และจากการวิเคราะห์เพื่อคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาดในอนาคตของ ผลิตภัณฑ์ นั้นพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อแนวโน้มทิศทางตลาดในอนาคตมากที่สุดคือ ปัจจัยด้าน Product (สินค้าหรือผลิตภัณฑ์) (Beta = .60) เป็นหลัก

คำสำคัญ : ผลิตภัณฑ์ชุมชน, งานหัตถกรรม, ชุมชนไชยสถาน, แนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

Thesis	Developing community product based on Participatory Action Research “PAR” with Chai Sathan municipality, Saraphi district, Chiang Mai Province
Student	Kulphaporn Tamputcha
Student ID.	63603079
Degree	Master of Industrial Education
Program	Technology of Industrial Product Design
Year	2023
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Songwut Egwutvongsa
Thesis Co-Advisor	Asst. Prof. Thanat Piramgran

ABSTRACT

This research had the objective of 1) to study and develop community products in Chai Sathan Municipality Community, Saraphi District, Chiang Mai Province. 2) To assess the progress of community product development in Chai Sathan Municipality Community, Saraphi District, Chiang Mai Province. and 3) to assess satisfaction and forecast the trend of the future market for community products in Chai Sathan Municipality Community, Saraphi District, Chiang Mai Province. The population group of this research consists of 1) 3 officers of Chai Sathan Municipality, Saraphi District, Chiang Mai Province 2) craftsmen who live in Chai Sathan Community, Saraphi District, Chiang Mai Province, total of 8 villages, a total of 30 people; and 3) 100 people who are interested in handicraft products.

The findings revealed that craftsmen who took part in the product development trial of Chai Sathan Municipality, Saraphi District, Chiang Mai Province, commented on the experience gained, stating that product development challenges abilities and encourages the creation of new works. The problems and obstacles of this product development are that the prototypes tested were unequal in shape with each concave curve. Therefore, the craftsmen who participated lacked skills in applying and using traditional patterns in production. This makes the products produced like the original products. And from the satisfaction assessment of the group of people who are interested in handicraft products, it was found that there is a high level of satisfaction ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .63) And from the analysis to forecast the trend of the future market direction of the product, it was found that the factor affecting the trend of the future market the most is the product (goods or products) (Beta = .60).

Keywords : Community products, Handicraft, Chai-sathan community, Participatory action research

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้นั้นก็ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกอุทัยวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ ภิรมย์การ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาและตรวจสอบเพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมถึงคอยช่วยเหลือ ผู้วิจัยในหลาย ๆ ด้าน ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่ประสานงาน และอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลงานวิจัย และขอขอบคุณชาวบ้านที่อาศัยอยู่ภายใน ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเข้าร่วม ทดลองการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" จนทำให้ผลลัพธ์ของ งานวิจัยออกมาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

และสุดท้ายขอขอบคุณ เพื่อน ๆ และครอบครัวของผู้วิจัย ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจ ตลอดจนการทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กุลภากร แท้มพุดชา
ผู้ทำวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ III อ่างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญภาพ.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	6
1.6 นิยามศัพท์.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชน.....	10
2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	17
2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์.....	20
2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของตลาดในปัจจุบันและตลาดอนาคต.....	23
2.5 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนไชยสถาน.....	24
2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วม PAR.....	32
2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	36
3.1 เพื่อศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่.....	36
3.2 เพื่อประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม"PAR".....	37
3.3 เพื่อประเมินผลความพึงพอใจและคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคต ของผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	39

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ IV อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4.1 ผลการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	42
4.2 ผลการประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR".....	56
4.3 ผลการประเมินผลความพึงพอใจและความคิดเห็นแนวโน้มทิศทางตลาด ใน อนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	64
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	69
5.1 สรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	69
5.2 อภิปรายผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	70
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	71
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	79
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
ภาคผนวก ข เอกสารขอความอนุเคราะห์.....	88
ภาคผนวก ค ภาพการลงพื้นที่ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	90
ภาคผนวก ง ภาพผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากการทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมี ส่วนร่วม "PAR".....	96
ประวัติผู้เขียน.....	105

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 ทะเบียนลวดลายจักสานตำบลไชยสถาน.....	27
4.1 ผลการศึกษาข้อมูลจากชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	43
4.2 ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis จากข้อมูลที่ได้จากชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	44
4.3 ผลการศึกษาผลิตภัณฑ์เดิมของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	45
4.4 ตารางเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	52
4.5 ตารางแสดงความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเพื่อเลือกต้นแบบในการ ประเมินการพัฒนาหัตถกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	54
4.6 ตารางเพิร์ตเมตริกซ์ (Pugh Matrix) การเลือกผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่ออกแบบไว้.....	55
4.7 ตารางเพิร์ตเมตริกซ์ (Pugh Matrix) การเลือกผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่ออกแบบไว้.....	55
4.8 วัสดุและขั้นตอนการปฏิบัติต้นแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่ได้รับคัดเลือก.....	57
4.9 ผลลัพธ์การทดสอบตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับชุมชนไชย สถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	58
4.10 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	64
4.11 ผลลัพธ์การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) ของ แนวโน้มทิศทางตลาดในอนาคตของผลิตภัณฑ์ของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	66

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ VI อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แผนผังกรอบแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	4
2.1 ขั้นตอนกระบวนการศึกษาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	8
2.2 ขั้นตอนกระบวนการกำหนดรูปแบบลักษณะของผลิตภัณฑ์ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	9
2.3 ขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประเมินความพึงพอใจและคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	9
2.4 แสดงแผนภูมิคุณค่าของงานหัตถกรรมที่เกี่ยวข้องกับ OTOP.....	16
2.5 หลักการคัดเลือกแบบด้วย Pugh method.....	22
2.6 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ในตลาดไชยสถาน.....	31
3.1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	41
4.1 ภาพการลงพื้นที่เวทีจักสานระดับหมู่บ้านในตลาดไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	43
4.2 ภาพ Sketch Design ผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	51
4.3 ภาพการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยโปรแกรมขึ้นรูป 3 มิติ.....	51
4.4 ผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกให้ต้นแบบสำหรับการทำไปใช้ทดสอบการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	56
4.5 ภาพการสรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับชุมชนไชยสถานอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	63
4.6 กราฟแท่งที่แสดงความผันแปรของข้อมูล (Histogram) และจากแผนภาพความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม (Linear Relationship).....	67
4.7 แผนภูมิจุดแบบกระจาย (Scatter plot).....	67
ข.1 เอกสารขอความอนุเคราะห์.....	89
ค.1 การลงพื้นที่เวทีระดับหมู่บ้านของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	91
ค.2 การลงพื้นที่เวทีระดับตำบลของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	93
ค.3 กิจกรรมขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์จักสาน.....	94

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ VII อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ค.4 กิจกรรมขึ้นทะเบียนช่างฝีมือจักสาน.....	95
ง.1 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 1 บ้านต้นโชคหลวง.....	97
ง.2 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 2 บ้านศรีสองเมือง.....	98
ง.3 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 3 บ้านศรีบุญเรือง.....	99
ง.4 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 4 บ้านนันทาราม.....	100
ง.5 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 5 บ้านยวม.....	101
ง.6 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 6 บ้านโพธิมงคล.....	102
ง.7 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 7 บ้านเชียงขวาง.....	103
ง.8 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 8 บ้านต้นยางหลวง.....	104

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ VIII อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นหนึ่งในความสามารถที่มนุษย์ได้ทำการสืบทอดและฝึกฝน ประสพการณ์การสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ อันเป็นรูปธรรม เพื่อตอบสนองความต้องการในการดำรงชีพ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันในแต่ละสังคมและวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน ซึ่งงานจักสานนั้นถือเป็นอีกหนึ่งหนึ่งในภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของมรดกของวัฒนธรรมและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านประโยชน์ใช้สอยหรือทางด้านคุณค่าทางจิตใจ ซึ่งเป็นการนำเอกลักษณ์ที่สะท้อนถึงความเป็นท้องถิ่นผ่านความสวยงามและความประณีตทางด้านฝีมือของงานจักสานไปสู่ความเป็นสากล เพื่อพัฒนาสร้างสรรค์งานในวงกว้างขึ้น จนสามารถสร้างเป็นอาชีพเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น (ศาสตรา เหล่าอรุณ, 2557) ในอดีตนั้นงานจักสานมักถูกทำจากวัสดุธรรมชาติที่หาได้ง่าย มาขัดหรือสานด้วยมือให้เกิดเป็นเส้นริ้ว เพื่อใช้เป็นภาชนะหรือใช้สำหรับปูรองเท่านั้น ซึ่งรูปทรงของสิ่งที่ประดิษฐ์นั้นจะมีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์การใช้งานหรือขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อศาสนาและวัสดุในท้องถิ่นนั้น ๆ และเมื่อยุคสมัยมีการเปลี่ยนแปลงงานจักสานก็ได้มีการพัฒนาในด้านรูปทรงและวัสดุที่นำมาใช้ รวมถึงกระบวนการการผลิตทางอุตสาหกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับ ความเจริญทางธุรกิจด้านจักสานยุคใหม่ (สุจินดา เจียมศรีพงศ์, 2559)

ชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ นั้นถือเป็นแหล่งชุมชนที่มีการสืบทอดมรดก วัฒนธรรมเกี่ยวกับงานจักสานมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่ด้วยเทคโนโลยีทางการพัฒนาต่าง ๆ ตามยุคสมัยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชน ทำให้พื้นที่ภายในชุมชนกลายเป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจมากขึ้น ส่งผลต่อวิถีชีวิตภายในชุมชนที่ต้องเปลี่ยนแปลงใหม่ ทำให้งานจักสานที่เคยมีมาตั้งแต่ในอดีตเริ่มเลือนลางหายไป กลายเป็นเพียงงานฝีมือเพื่อหารายได้เสริมสำหรับผู้สูงอายุเท่านั้น ซึ่งไม่ได้มีศักยภาพมากที่จะยกระดับคุณภาพวิถีชุมชนได้แม้แต่น้อย ซึ่งการมีอยู่ของภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านงานศิลปหัตถกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ นั้น เป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนแนวคิดวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์งานจักสานได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบงานจักสาน เนื่องจากเป็น การนำวัสดุที่สำคัญต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ชุมชนมาใช้ผสมผสานกับเอกลักษณ์ของพื้นเมืองล้านนา ทำให้งานจักสานของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีความโดดเด่นและสวยงาม อีกทั้งยังมีความเหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้ทำผลิตภัณฑ์ในยุคสมัยปัจจุบัน อาทิเช่น เฟอร์นิเจอร์ ของ ตกแต่งภายใน ฯลฯ เป็นต้น (รายงานผลการศึกษาค้นคว้าจักสานตำบลไชยสถาน, 2563)

จากการศึกษาแนวทางการยกระดับงานจักสานของ ชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ นั้น ผู้วิจัยได้มองเห็นโอกาสสำคัญประการหนึ่งที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ โดยใช้ทุน และศักยภาพของชุมชนที่มีอยู่ มาผสมผสานกับกระบวนการพัฒนาและแนวคิดทางการตลาด เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์และยกระดับชุมชนให้ไปสู่ "จักสานยุคใหม่" โดยมีรูปแบบที่น่าสนใจและมี

เอกลักษณ์ที่แตกต่างเป็นที่ต้องการของตลาด ผ่านการศึกษาตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

"PAR" ร่วมกับชาวบ้านที่อาศัยอยู่ภายใน ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้วัสดุและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงพัฒนาฝีมือและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ชุมชนให้มีความสอดคล้องกับยุคสมัยและอนาคตของประเทศไทยทางด้านเศรษฐกิจในระดับโลก

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษา และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

1.2.2 เพื่อประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR"

1.2.3 เพื่อประเมินผลความพึงพอใจ และคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาดในอนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

1.3 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวความคิดใช้ในการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” ไว้ดังนี้

1.3.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดองค์ประกอบงานออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

1.3.1.1 ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของ Kotler (200, p. 394) มาใช้ในการกำหนดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดองค์ประกอบงานออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย

- (1) สามารถตอบสนองข้อซักถามของลูกค้าได้
- (2) เกิดความเชื่อมั่นและสร้างความกระตือรือร้น
- (3) ช่วยให้การขายมีชีวิตชีวามากขึ้น
- (4) ทำให้การเสนองานขายเกิดความสมบูรณ์
- (5) ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนในการทำงาน

1.3.2 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับด้านการพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

1.3.2.1 ผู้วิจัยได้หลักการออกแบบ Good Design ของ Dieter Rams (1976) มาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย

- (1) Good Design Is Innovative (การออกแบบที่ตี้นั้นต้องมีนวัตกรรม)
- (2) Good Design Makes a Product Useful (การออกแบบที่ตี้นั้นต้อง

ทำให้เกิดประโยชน์ใช้สอยกับผู้ใช้)

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (3) Good Design Is Aesthetic (การออกแบบที่ดีต้องมีความสวยงาม)
- (4) Good Design Makes A Product Understandable (การออกแบบที่ดีสร้างความเข้าใจได้อย่างง่าย)
- (5) Good Design Is Unobtrusive (การออกแบบที่ดีนั้นต้องไม่สร้างความรำคาญในการใช้)
- (6) Good Design Is Honest (การออกแบบที่ดีต้องตรงไปตรงมา)
- (7) Good Design Is Long-lasting (การออกแบบที่ดีมีอายุการใช้งานนาน)
- (8) Good Design Is Thorough Down to the Last Detail (การออกแบบที่ดีต้องใส่ใจรายละเอียดทุกชิ้น)
- (9) Good Design Is Environmentally Friendly (การออกแบบที่ดีต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม)
- (10) Good Design Is as Little Design as Possible (งานออกแบบที่ดีต้องให้น้อยเท่าที่จะเป็นไปได้)

1.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการต่อยอดสร้างคุณค่าทางผลผลิตภัณฑ์ชุมชนใหม่และเก่า

1.3.3.1 ผู้วิจัยนำแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการต่อยอดผลิตภัณฑ์ใหม่ และเก่ามาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสาร์ จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย

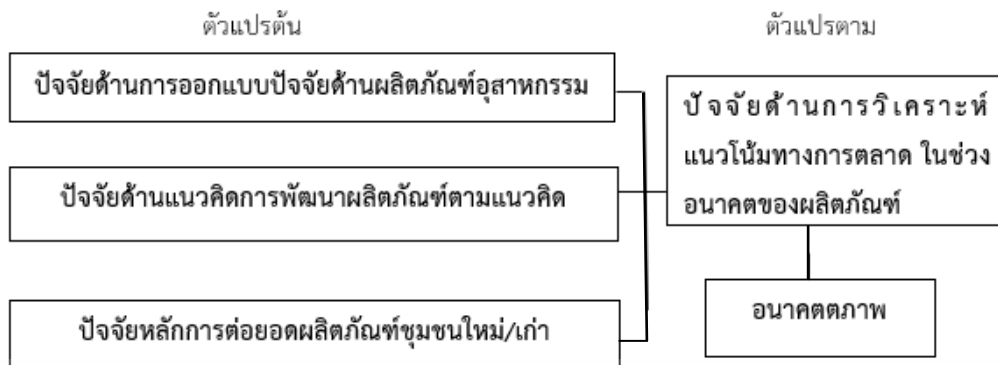
- (1) การใช้องค์ความรู้
- (2) การศึกษา
- (3) การสร้างสรรค์งาน
- (4) การใช้ทรัพยากรสินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทาง
- (5) วัฒนธรรม
- (6) ภูมิปัญญา
- (7) เทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่

1.3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์แนวโน้มทางการตลาดในช่วงอนาคตของผลิตภัณฑ์

1.3.4.1 ผู้วิจัยนำแนวความคิดทางการตลาดของ McCarthy (1960) มาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการวิเคราะห์แนวโน้มทางการตลาดในช่วงอนาคตของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสาร์ จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย

- (1) Product (สินค้าหรือผลิตภัณฑ์)
- (2) Price (ราคา)
- (3) Promotion (การส่งเสริมการขาย)
- (4) Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1.1 แผนผังกรอบแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย

- 1.4.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 1.4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- 1.4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด และทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์
- 1.4.1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของตลาดในปัจจุบันและตลาดอนาคต
- 1.4.1.5 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนไชยสถาน
- 1.4.1.6 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วม PAR
- 1.4.1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการดำเนินงานวิจัย ได้แก่ เหวที่จักสานระดับหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย (1) หมู่ที่ 1 บ้านต้นโชคหลวง (2) หมู่ที่ 2 บ้านศรีสองเมือง (3) หมู่ที่ 3 บ้านศรีบุญเรือง (4) หมู่ที่ 4 บ้านนันทาราม (5) หมู่ที่ 5 บ้านยวม (6) หมู่ที่ 6 บ้านโพธิมงคล (7) หมู่ที่ 7 บ้านเชียงขวาง (8) หมู่ที่ 8 บ้านต้นยางหลวง

1.4.3 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

1.4.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- (1) ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

1.4.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรม ของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

1.4.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมผลด้วยการสอบถาม และบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึก และถ่ายภาพในขณะที่ทำการสอบถามผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การออกแบบผลิตภัณฑ์ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านงานหัตถกรรม

1.4.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์การศึกษาผลิตภัณฑ์จักสานของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยหลักการ SWOT Analisis และรวบรวมความคิดเห็นข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มผู้บริโภคด้านหัตถกรรม มาใช้กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม

1.4.4 วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR"

1.4.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(1) ประชากร ได้แก่ ช่างจักสานที่อาศัยอยู่ในชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

(2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ช่างจักสานที่อาศัยอยู่ในชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มผู้จักสาน ภายในชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 3 คน

1.4.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกผลการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ร่วมกับชุมชน เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอุตสาหกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

1.4.4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมผลด้วยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participation observation) และบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึก และถ่ายภาพในขณะที่ทดสอบ

1.4.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ร่วมกับชุมชน มาวิเคราะห์และสรุปผลในรูปแบบบรรยายเชิงพรรณนา

1.4.5 วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อประเมินผลความพึงพอใจและคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

1.4.5.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(1) ประชากร ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่มีความสนใจผลิตภัณฑ์ด้านงานหัตถกรรม ที่มาใช้งานห้างสรรพสินค้า IKEA, INDEX และ HOME PRO

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่มีความสนใจผลิตภัณฑ์ด้านงานหัตถกรรม ที่มาใช้งานห้างสรรพสินค้า IKEA, INDEX และ HOME PRO จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามตารางสถิติของ Taro Yamane

1.4.5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิด (Closed-ended Form) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ที่ประเมินด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert

1.4.5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมผลด้วยแบบสอบถาม และถ่ายภาพในขณะที่ทำการประเมิน

1.4.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์ที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนค่ามาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และใช้วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และแปรผลแนวโน้มทิศทางตลาดในอนาคต ออกมาในรูปตารางสถิติแบบการบรรยายเชิงพรรณนา

1.4.6 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.4.6.1 ตัวแปรต้น : ผลลัพธ์ของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

1.4.6.2 ตัวแปรตาม : (1) ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" (2) พึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และ (3) แนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคตผลิตภัณฑ์ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.5.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และแนวโน้มด้านการตลาดในปัจจุบันโดยกานค้นคว้าเอกสารข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

1.5.2 ทำการลงพื้นที่สำรวจผลิตภัณฑ์สินค้าด้านอุตสาหกรรมในท้องตลาด และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยการจดบันทึกหรือบันทึกภาพเป็นภาพนิ่ง และศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้งาน หรือผู้บริโภคเพื่อรวบรวมข้อมูลในการศึกษาปัจจัยด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่อไป

1.5.3 การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลปัจจัยด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เพื่อนำผลไปสู่การเชื่อมโยงกับความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์ด้านงานจักสาน ร่วมกับชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

1.5.4 ทำการออกแบบร่างต้นแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมด้านงานหัตถกรรม ร่วมกับชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวทางที่ได้ผลสรุปข้อมูลภายใต้คำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบดำเนินการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.5 นำต้นแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ออกแบบไปประเมินความพึงพอใจมีผลต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้านงานหัตถกรรม ร่วมกับชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

1.5.6 สรุปและอภิปรายผลการวิจัยข้อมูล

1.6 คำนิยามศัพท์

1.6.1 ปัจจัยการออกแบบ

- 1.6.1.1 การออกแบบที่สัมพันธ์กับคุณภาพของผลิตภัณฑ์
- 1.6.1.2 การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สัมพันธ์กับวัสดุและกระบวนการผลิต
- 1.6.1.3 การออกแบบที่สัมพันธ์กับความต้องการของผู้บริโภค
- 1.6.1.4 การออกแบบที่มีคุณค่าทางความสวยงาม

1.6.2 ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หมายถึง การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางด้านอุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม โดยมีการวิเคราะห์หาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหน้าที่ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดนำมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์เพื่อผลิตเป็นจำนวนมาก ให้อยู่ในตวามนิยมของตลาดในราคาที่เหมาะสม

1.6.3 แนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมายถึง การแสวงหาความรู้ ความจริงที่ ถูกต้อง เชื่อถือได้และตรวจสอบได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยมีกลุ่มบุคคลที่มาเข้าร่วมกับเรียนรู้เพื่อรู้จักตัวเอง ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ให้เห็นปัญหาของตนเอง และเห็นแนวทางการแก้ไขโดยการลงมือปฏิบัติ แก้ไขปัญหาได้จริง

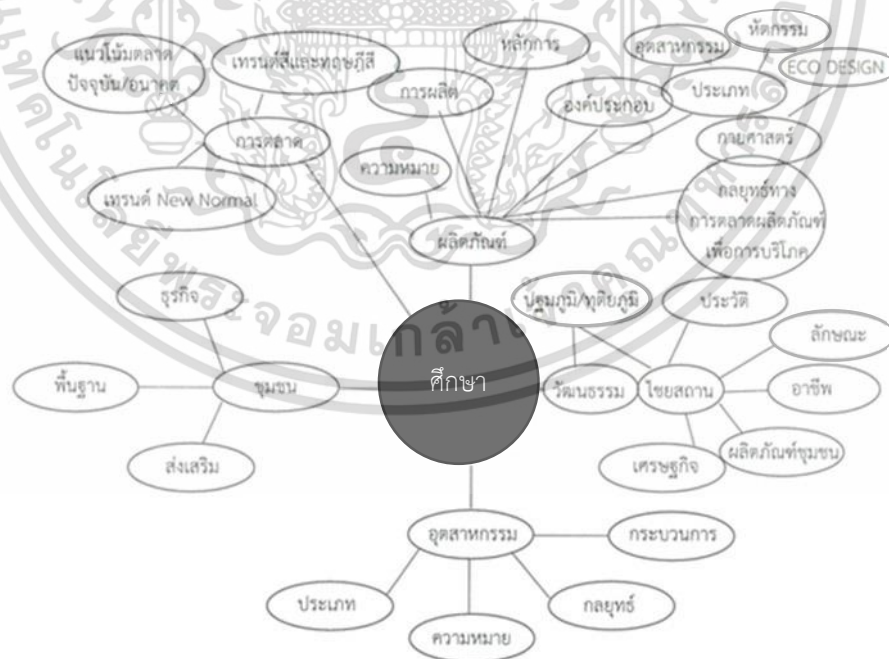
1.6.4 ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะมีความคาดหวังกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ในงานวิจัยนี้หมายถึงความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ นั้น ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยปรากฏรายละเอียดดังนี้

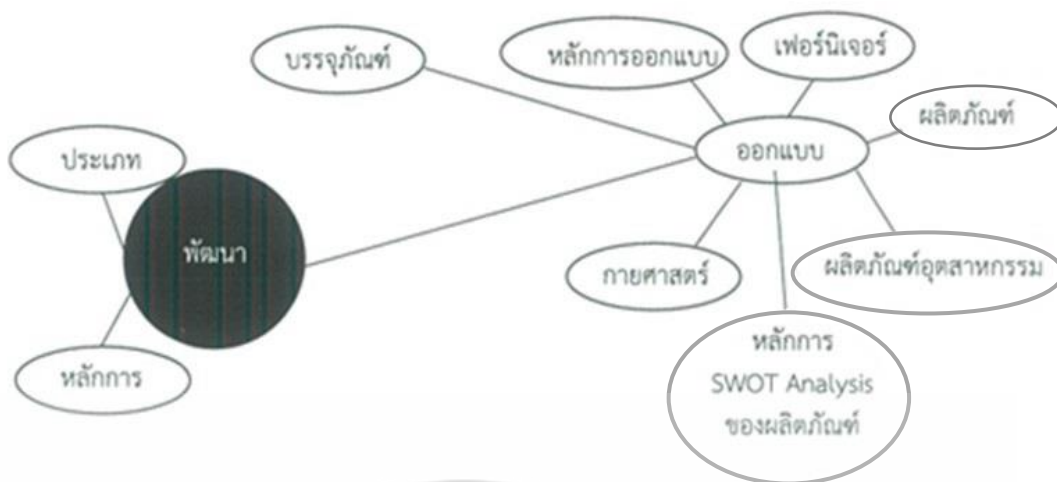
- 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- 2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์
- 2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของตลาดในปัจจุบันและตลาดอนาคต
- 2.5 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนไชยสถาน
- 2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วม PAR
- 2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สามารถแสดงขั้นตอนกระบวนการกำหนดรูปแบบลักษณะของการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยมี รายละเอียดดังนี้

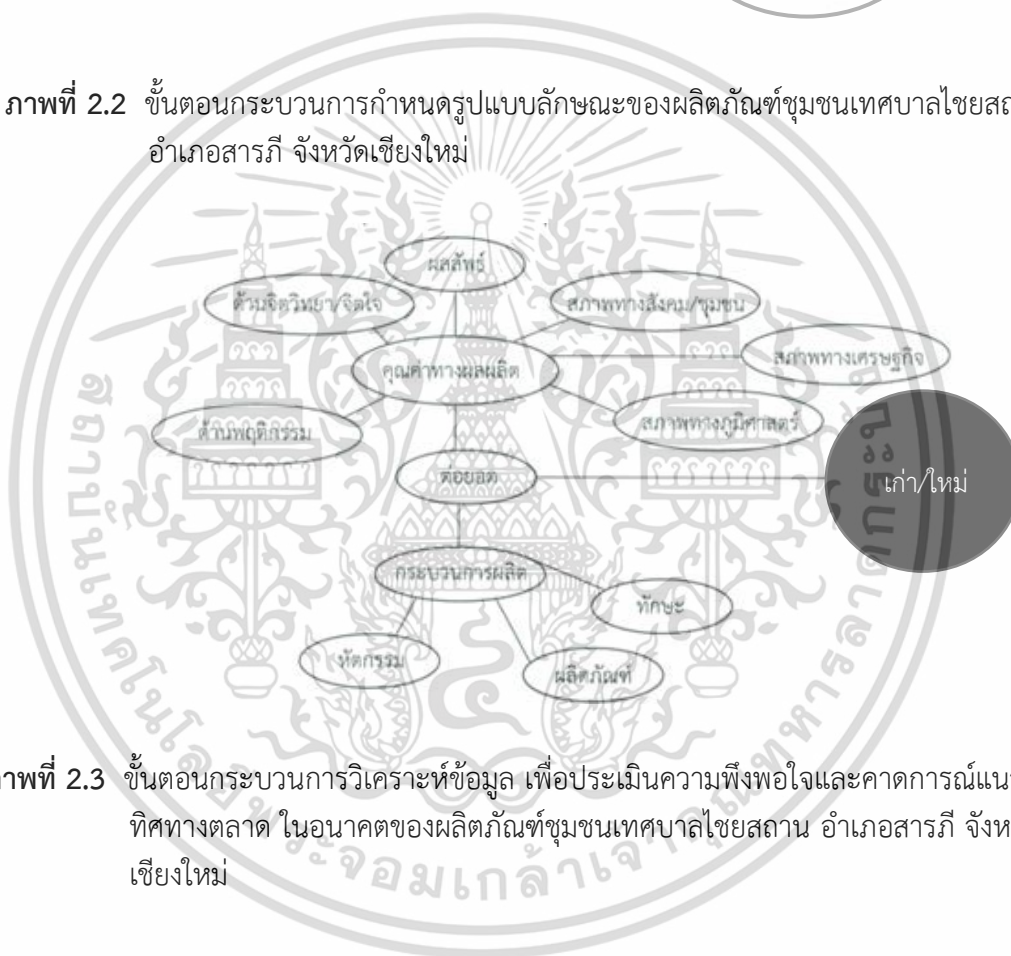

ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนกระบวนการศึกษาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

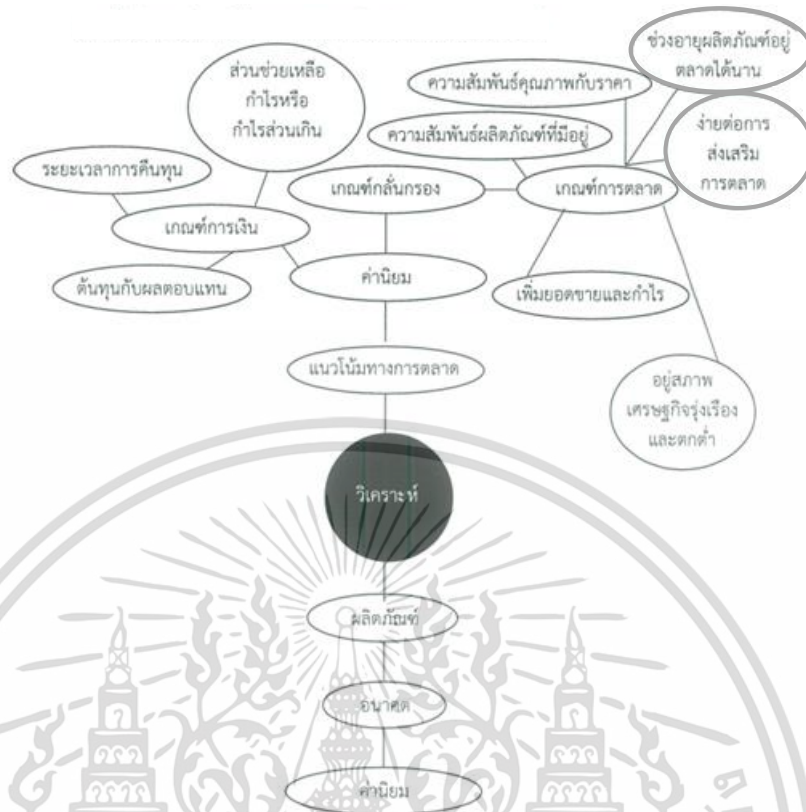
ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนกระบวนการกำหนดรูปแบบลักษณะของผลิตภัณฑ์ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 2.3 ขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประเมินความพึงพอใจและคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(4) เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มทางการตลาดในช่วงอนาคต

ภาพที่ 2.3 (ต่อ)

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชน

2.1.1 ความหมายของชุมชน

ราชบัณฑิตยสถาน (2542, p.368) ได้กล่าวไว้ว่า ชุมชน หมายถึง หมู่ชนหรือกลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน โดย คำว่า “Community” มีความหมาย ในภาษาไทยว่า “ชุมชน” ซึ่งบางครั้งให้เข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับ “การรวมตัวของคน” ถ้าพิจารณาจาก ภาษาอังกฤษคำว่า “Com” มีความหมายที่ลึกซึ้งโดยหมายถึง “Together” คือการ (เดินทาง) ร่วมกัน และจะเห็นว่ามีคำที่เกี่ยวข้องใกล้เคียงอีกหลายคำ เช่น Communal หมายถึง ของชุมชน, เพื่อชุมชน Common หมายถึง ร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วย Commune หมายถึง ความรู้สึกผูกพันใกล้ชิด (ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2546, p.35)

สนธยา พลศรี (2547, p.22-23) ได้อธิบายลักษณะของชุมชนเอาไว้ ดังนี้

2.1.1.1 การรวมตัวกันของกลุ่มคน (Group of People) กล่าวคือเป็นการรวมตัวกันของบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปจนเป็นประชากรหรือพลเมืองของชุมชนที่มีความหลากหลายในด้านของกลุ่มคน เช่น โครงสร้างประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ เชื้อชาติ ศาสนา การศึกษา อาชีพ รวม กระทั่งคนพิการและผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ นอกจากนี้การรวมตัวกันเป็นกลุ่มคนอาจมีความแตกต่างกัน ออกไปตามระดับความพร้อมหรือลักษณะของกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน เช่น ด้านอาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเมือง สิ่งแวดล้อม การสร้างนวัตกรรม เป็นต้น ซึ่งเริ่มตั้งแต่การรวมเป็นกลุ่มเล็ก องค์กรชุมชน สถาบัน มูลนิธิ สหกรณ์หรือเรียกชื่อเป็นอย่างอื่นในเครือข่ายสังคมเสมือนจริง

2.1.1.2 มีอาณาเขตบริเวณทางภูมิศาสตร์สำหรับเป็นที่ตั้ง (Area) เป็นขอบเขตของการรวมตัว กัน ซึ่งอาจจะเป็นขอบเขตเชิงนิเวศ เป็นพื้นที่ธรรมชาติตามสภาพภูมิศาสตร์หรือภูมิประเทศของ ชุมชนนั้น ๆ เช่น พื้นที่ริมฝั่งทะเล พื้นที่เชิงเขา พื้นที่ลุ่มน้ำหรืออาจจะเป็นพื้นที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร บ้านเรือน สถานที่ทำการ เป็นต้น หรืออาจจะเป็นขอบเขตพื้นที่ทางการปกครอง เช่น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เขต และแม้กระทั่งเขตพื้นที่ลักษณะเฉพาะ เช่น เขตเศรษฐกิจ เขตการพัฒนา เขตอนุรักษ์ และการท่องเที่ยว เป็นต้น

2.1.1.3 มีปฏิสัมพันธ์หรือปฏิบัติต่อกัน (Relationship or Interaction) คือ การติดต่อสัมพันธ์ กันมีความสนใจทางสังคมร่วมกัน มีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน มีความสนิทสนมกัน มีความสัมพันธ์แบบ พบปะกันโดยตรง (Face to Face) ซึ่งการที่กลุ่มคนมาอยู่ร่วมกัน มีการใช้ชีวิต ร่วมกันในชุมชน ย่อมจะมีการติดต่อสัมพันธ์ และมีการปฏิบัติต่อกันหรือการกระทำร่วมกันระหว่างญาติพี่น้องหรือเพื่อน บ้าน ทั้งในระดับครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะโดยตรง หรือโดยอ้อม เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การติดต่อสื่อสารกัน การร่วมแรง ร่วมใจกัน การ ช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและนอกชุมชน จะเป็นไปในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community)

2.1.1.4 มีความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Belongingness) โดยเป็นความรักและความห่วงใยในชุมชน กล่าวคือสมาชิกที่รวมกันในชุมชนมีลักษณะเป็น ประชาธิปไตย มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ และสมาชิกที่มีความหลากหลายนั้นย่อม จำเป็นต้องสร้างพื้นฐานความรัก ความเมตตา เอื้ออาทรต่อกัน สมานฉันท์ สามัคคีต่อกัน เพราะ เงื่อนไขดังกล่าวจะทำให้เกิดความผูกพัน ความรู้สึกเป็นเจ้าของต่อชุมชน ซึ่งจะ เป็นส่วนเชื่อมโยงให้ เกิดความร่วมมืออย่างมีพลังและชุมชนเข้มแข็งต่อไป

2.1.1.5 มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน (Goal and Target) การรวมตัวของ กลุ่มคนใน ชุมชนจะเป็นการรวมตัวที่ไม่หละหลวมเพียงชั่วคราว แต่เป็นการรวมตัวที่มี วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนและปรารถนาจะทำให้สำเร็จร่วมกัน ทั้งที่เป็นเป้าหมายส่วนตัว ของสมาชิกและเป้าหมายของชุมชนที่จะต้องคำนึงถึงควบคู่กันไปและที่สำคัญจะต้องสอดคล้องกับ เป้าหมายหลักของประเทศด้วย เช่น ชุมชนชนบทมีการรวมตัวกันเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และแก้ไขปัญหา ของท้องถิ่นที่เน้น การพัฒนาและถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือชุมชนวิชาการ เป็น การรวมกลุ่ม นักวิชาการเพื่อคิด วิเคราะห์ วิพากษ์เรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นต้น ซึ่ง การกำหนด วัตถุประสงค์ และเป้าหมายนั้นสมาชิกในชุมชนจะต้องสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยการคิด วิเคราะห์ สถานการณ์ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การ แสวงหาแนวทางแก้ไขหรือทางเลือกใหม่ ๆ และจะได้ดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามทิศทาง และ เป้าหมายที่กำหนด

2.1.1.6 มีจิตสำนึกร่วมกัน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ของชุมชน (Public Consciousness) สมาชิกที่รวมตัวกันจะมีความหลากหลายของกลุ่มในชุมชน การกระทำหรือกิจกรรมก็จะมีหลากหลายตามลักษณะการเกิดขึ้นของกลุ่มเหล่านั้น นอกจากนี้ ชุมชนยังมี กิจกรรมที่ทำให้เกิดผลประโยชน์และเพื่อบริการสาธารณะและใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ปักจัญ โครงสร้างพื้นฐาน บริการสาธารณสุข บริการด้านการศึกษา การแก้ปัญหาจราจร เป็นต้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งกิจกรรม เหล่านี้สมาชิกมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันหรือการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) จากการเข้าไปมีส่วนร่วมของสมาชิกในการรับรู้ ตัดสินใจและการปฏิบัติร่วมกันด้วยจิตสำนึกของความ เป็นพลเมือง สิ่งเหล่านี้หากสมาชิกรวมตัวกันนานจนนำไปสู่เป้าหมายและทำกิจกรรมบาง สิ่งบางอย่างร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

2.1.1.7 มีการจัดระเบียบของชุมชน (Organization) เป็นการจัดระเบียบความ เรียบร้อยของ ชุมชน การควบคุมความสัมพันธ์ของสมาชิก เช่น บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) การจัดช่วงชั้นทางสังคม (Social Stratification) สถาบันทางสังคม (Social Institution) และวัฒนธรรมของชุมชน (Culture) มีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สมาชิกได้ประพฤติ ปฏิบัติตามระเบียบ แบบแผนและวัฒนธรรมที่ได้สร้างไว้ ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้ใช้ชีวิตอยู่ ร่วมกันอย่างสงบสุข

2.1.1.8 มีการติดต่อสื่อสารและมีเครือข่าย (Communication and Network) ใน ชุมชน สมาชิกจะมีระบบของการติดต่อสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งที่เป็น ทางการและไม่ใช่ทางการ เช่น การพบปะพูดคุย การประชุม การใช้สื่อพื้นบ้าน การใช้เทคโนโลยี สื่อสาร ระบบ Internet Social Network เป็นต้น และนอกจากนี้ในชุมชนจะมีระบบเครือข่ายการ เรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนทั้งที่เป็นเครือข่ายระหว่างกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนและ นอกชุมชน โดยเฉพาะเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น การสื่อสารและการมีเครือข่ายเป็นสิ่งสำคัญในการ สร้างความเป็นชุมชนเพราะจะนำไปสู่การแบ่งปัน การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้และกระบวนการ จัดการใน ชุมชนและนอกชุมชนนั้น คือพื้นที่ปฏิบัติการจริงของสังคม

2.1.2 องค์ประกอบของชุมชน

อัจฉรา ชลาชนานาวิน (2562) กล่าวว่า วิวาท้องค์ประกอบของชุมชนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นการกำเนิดของชุมชนที่ไม่ได้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ แต่หากองค์ประกอบที่ กล่าวถึง เกี่ยวข้องกับ อาณาบริเวณ คน ความสนใจ ความสัมพันธ์ และการปฏิบัติต่อกัน ซึ่งก็หมายถึง การเชื่อมโยง 3 ด้าน ประกอบไปด้วย

2.1.2.1 องค์ประกอบด้านมนุษย์ (Human Component) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มี บบบาทสำคัญยิ่งในชุมชน จากวิวัฒนาการของมนุษย์ เป็นต้นมาจนถึงวันนี้ มนุษย์ชอบอยู่รวมกันเป็น กลุ่มหรือนอกจากจำเป็นต้องรวมกันเป็นกลุ่ม สรุปได้ว่าในทุกชุมชน การไปมาหาสู่ ติดต่อกับบุคคลอื่น ในชุมชนนั้น การอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม มีหลากหลายลักษณะ และหลายรูปแบบ เช่น ครอบครัว กลุ่ม พ่อค้า เป็นต้น คือ มีทั้งกลุ่มที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตลอดจนกลุ่มที่เรียกว่ากลุ่มปฐม ภูมิและกลุ่มทุติยภูมิ ความจำเป็นที่มนุษย์จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือต้องมี ความสัมพันธ์กับ บุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นก็เนื่องมาจากกิจกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

2.1.2.2 ความสนใจร่วมกัน (Interest) นับเป็นตัวบ่งการ (Control Point) หรือ กลไกที่มีบทบาท สำคัญในการควบคุม สนับสนุน หรือส่งเสริมชุมชนให้เจริญก้าวหน้าหยุดอยู่กับที่หรือ มีการเปลี่ยนแปลงไป

2.1.2.3 การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) การปฏิสัมพันธ์นับเป็นการสร้างเหตุการณ์ หรือความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในชุมชนอันเป็นผลมาจากการติดต่อปะทะสังสรรค์กันระหว่างคนใน ชุมชน ทั้งแบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

2.1.3 ธุรกิจชุมชน

ธวัชชัย เฟ็งพิณิจ (2551) กล่าวว่า ธุรกิจชุมชน เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายในชุมชนเป็นทางเลือกหนึ่งของการพึ่งพาตนเองของชุมชน อาศัยความร่วมมือร่วมใจกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ภายใต้การนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาแปรสภาพให้เกิดมูลค่า และมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีวิถี ชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของชุมชนและการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืน การประกอบธุรกิจชุมชนเป็นการให้โอกาสคนในชุมชนได้มีอาชีพ มีการจ้างงาน มีรายได้ และก่อให้เกิดการพัฒนาคนผ่านกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกันในการดำเนินงาน ช่วยลดปัญหาทางสังคมเพื่อการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และต้องอาศัยการสนับสนุนจากองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

โดย ศุภชัย เหมือนโพธิ์ (2559, p.76-77) ได้อธิบายถึงความสำคัญของธุรกิจชุมชนไว้ดังนี้

2.1.3.1 เปิดโอกาสให้มีการประกอบการ ธุรกิจชุมชนเป็นช่องทางและโอกาสสำหรับผู้ที่มีความต้องการในการประกอบธุรกิจด้วยตนเองหรือร่วมกับสมาชิกคนอื่น ถึงแม้จะมีฐานะเป็นลูกจ้าง ก็มีสิทธิในการเป็นเจ้าของประกอบการด้วย สมาชิกในชุมชนที่มีความสามารถ มีความคิดริเริ่มและหาประสบการณ์และพิสูจน์ความสามารถโดยเข้าร่วมประกอบธุรกิจชุมชน ซึ่งเริ่มด้วยใช้เงินทุนน้อยก่อน

2.1.3.2 เกิดการจ้างงาน การพัฒนาธุรกิจชุมชนทำให้เกิดการว่าจ้างแรงงานในท้องถิ่นมีการพัฒนาฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่องพร้อมกันไปด้วยแทนการถูกว่าจ้างให้เป็นแรงงานไร้ฝีมือ ทั้งนี้ เพราะทุกคนมีส่วนเป็นเจ้าของกิจการ จึงสามารถใช้กิจการที่มีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาฝีมือแรงงานของตนเองตามต้องการ

2.1.3.3 ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่บางประเภท จำเป็นต้องอาศัยวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนประกอบจากหลาย ๆ แหล่งเพื่อนำมาผลิตสินค้าในอุตสาหกรรมประเภทนั้น จึงเป็นแหล่งที่ช่วยในการผลิตชิ้นส่วนประกอบและนำส่งให้กับธุรกิจขนาดใหญ่เพื่อผลิตเป็นสินค้าที่ได้มาตรฐานต่อไป โดยระยะแรกธุรกิจชุมชนได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมและทักษะที่จำเป็นสำหรับการผลิต

2.1.3.4 สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ธุรกิจชุมชนยังมีจำนวนมากขึ้นเท่าไรจะก่อให้เกิดการกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจไปสู่กลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มคนเพิ่มมากขึ้น เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนกลุ่มอื่นอย่างทั่วถึง ยังช่วยลดปัญหาของสังคม อัตราการว่างงานลดลงเพราะมีการว่าจ้างงาน ซึ่งส่งผลทำให้ปัญหาอาชญากรรมลดลง ความมั่นคงของประเทศเพิ่มขึ้น ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่สุขสบายและมีงานทำ

ผการัตน์ พินิจวัฒน์ (2562, p.45) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเลือกอาชีพ มี 2 ลักษณะ ได้แก่

(1) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่รัฐเป็นผู้นำ การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้เป็นการมองมาจากเบื้องบนหรือมาจากรัฐ ประชาชนเป็นเพียงผู้คอยรับนโยบายและปฏิบัติตามที่กำหนดอาชีพให้

(2) การมีส่วนร่วมที่เกิดจากความต้องการอาชีพของประชาชนด้วยความสมัครใจ โดยที่รัฐคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำหรือคอยอำนวยความสะดวก

โดยแนวทางการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนที่สำคัญ คือ สร้างกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนให้ได้รับการส่งเสริมและมีการแลกเปลี่ยนความรู้ผู้ที่ว่างงาน ผู้ที่ตกงาน มีอาชีพรองรับ และบรรเทาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาความเดือดร้อน ตลอดถึงส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดผลิตภัณฑ์ชุมชน พัฒนาให้มีคุณภาพไปสู่ตลาดภายนอกอย่างมีมาตรฐานสากล สร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง มีความรักความสามัคคี และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน

2.1.4 ผลิตภัณฑ์หัตถกรรม OTOP

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2538) กล่าวว่า หัตถกรรม หมายถึงสิ่งที่สร้างขึ้นด้วยฝีมือ มนุษย์ แสดงออกถึงความชำนาญของผู้ผลิต ในขั้นแรกสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน ต่อมามีการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบ การใช้วัสดุและกรรมวิธีการผลิตมาโดยตลอดเป็นเวลานานนับพันปีจนเป็นงานศิลปะที่ตอบสนองประโยชน์ใช้สอยและมีคุณค่าความงาม

ดังนั้นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเป็นการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ที่มีคุณค่าจากภูมิปัญญาโดยใช้วัสดุธรรมชาติ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะชุมชนของตนและพัฒนา มาเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของชุมชนต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาคของประเทศ การพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อผู้ผลิตในแต่ละท้องถิ่นที่จะต้องแสดงออกถึงคุณค่าของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเหล่านั้นอย่างชัดเจน แสดงถึงภูมิปัญญา ความเป็นอัตลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของงานหัตถกรรมในท้องถิ่นนั้นและตอบสนองต่อความต้องการความพึงพอใจของผู้บริโภค ดังนั้นการออกแบบและพัฒนาสินค้าหัตถกรรมแต่ละชนิดแต่ละท้องถิ่นย่อมจะมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะตัวของงานหัตถกรรมในท้องถิ่นนั้น

ผลิตภัณฑ์ OTOP ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด จะต้องตรงกับความต้องการของตลาด หรือลูกค้า ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาดจะต้องมีองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้ (คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ, 2562 p. 19)

2.1.4.1 ผลิตภัณฑ์หลัก (Core product) คือ ประโยชน์หลักหรือประโยชน์พื้นฐานของผลิตภัณฑ์ เช่น ยาสีฟันใช้ทำความสะอาดฟัน เป็นต้น

2.1.4.2 รูปลักษณ์ผลิตภัณฑ์ (Formal product) คือ ลักษณะทางกายภาพ หรือรูปลักษณ์ภายนอกของผลิตภัณฑ์ ได้แก่ คุณภาพ รูปร่าง หีบห่อ ตรา เช่น กรณียาสีฟัน ได้แก่ หลอดเนื้อครีมสีขาว หรือสีใส กล่องบรรจุ เป็นต้น

2.1.4.3 ผลิตภัณฑ์คาดหวัง (Expected product) คือ มีประโยชน์หลาย ๆ อย่าง เช่น ประสิทธิภาพ ประโยชน์รอง ราคา โปรโมชันต่างๆ เช่น กรณียาสีฟัน ได้แก่ ทำให้ฟันสีขาว เย็นสดชื่น ระงับกลิ่นปาก

2.1.4.4 ผลิตภัณฑ์ควบ (Augment product) คือ ประโยชน์ที่นอกเหนือจากประโยชน์หลัก ได้แก่ การให้บริการอื่น ๆ การประกัน เช่น กรณียาสีฟัน ได้แก่ สินค้าได้มาตรฐาน ได้รับตรารับรองจาก อย.

2.1.4.5 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ (Potential product) การพัฒนาลักษณะใหม่ ๆ ของผลิตภัณฑ์ได้แก่ คุณสมบัติอรรถประโยชน์ เช่น กรณียาสีฟัน ได้แก่ ผสมยาระงับกลิ่นปาก รสเป็ปเปอร์มินต์

การประดิษฐ์สิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ โดยใช้วัสดุธรรมชาติเพื่อตอบสนองวิถีชีวิตการดำรงชีพของตนเองและชุมชนจนกลายมาเป็นเครื่องมือที่มีเอกลักษณ์เฉพาะชุมชนของตน ถ่ายทอดจากรุ่นพ่อสู่รุ่นลูก จนถึงปัจจุบันกลายเป็นงานหัตถกรรมอันงดงามที่ตอบสนองการใช้งานและแฝงด้วยขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละชุมชน การสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นจากเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ผลิตไว้สำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อมีการผลิตจำนวนมากขึ้นก็จะแบ่งปัน หรือจำหน่ายให้กับบ้านใกล้เคียง ต่อมาเมื่อสังคมขยายตัวมีการติดต่อไปมาหาสู่ระหว่างท้องถิ่นและชุมชนต่าง ๆ ทำให้ผลผลิตขยายไปในวงกว้างสู่ตลาดที่มีเป้าหมายชัดเจนขึ้น ตามลำดับ จนกระทั่งสินค้าหัตถกรรมของชุมชนมาเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของท้องถิ่นต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาคของประเทศ

สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อผู้ผลิตในแต่ละท้องถิ่น ที่จะต้องแสดงออกถึงคุณค่าของงานหัตถกรรมเหล่านั้นอย่างชัดเจน แสดงถึงภูมิปัญญา ความเป็นอัตลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของงานหัตถกรรมในท้องถิ่นนั้นและตอบสนองต่อความต้องการความพึงพอใจของผู้บริโภค งานหัตถกรรมจะต้องยึดหลักการออกแบบให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยการสร้างสรรค์

โดย ตระกูลพันธ์ พัทธเมธา (2559, p.71-73) ได้อธิบายงานหัตถกรรมที่ก่อให้เกิดคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับ OTOP 4 ประการ ได้แก่

1. คุณค่าความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น (identity values) ประเพณีวัฒนธรรม และความเชื่อของชุมชนในแต่ละท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาแต่อดีตเปรียบเสมือนองค์ความรู้ และภูมิปัญญาของสังคมนั้นที่นำมาใช้ในการดำเนินชีวิตตามสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของอาหารการกินเครื่องมือของใช้ เครื่องแต่งกายและที่อยู่อาศัยรวมถึงพืชสมุนไพรพื้นบ้านที่ใช้ในการรักษาโรค มีลักษณะเฉพาะตัวเป็นของตนเอง ซึ่งการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมสามารถนำภูมิปัญญาและเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะตัวน่าสนใจ และมีคุณค่านำมาถ่ายทอดสู่งานหัตถกรรมสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แสดงออกถึงความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่นนั้นเพื่อสื่อสารให้ผู้บริโภคได้รับทราบถึงคุณค่าของงานหัตถกรรมที่มี ลักษณะเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนนั้น

2. คุณค่าของวัสดุและกรรมวิธีการผลิต (material and process values) คุณค่าของวัสดุธรรมชาติ ภายในท้องถิ่นที่เกิดขึ้นเฉพาะภายในแหล่งพื้นที่นั้นเจริญเติบโตได้ดี ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่มี คุณสมบัติพิเศษ มีสีสนและพื้นผิวเฉพาะตัวสามารถนำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตเครื่องมือใช้สอยสู่งานหัตถกรรมซึ่งผลิตจากวัสดุธรรมชาติของท้องถิ่น รวมถึงกรรมวิธี การผลิตเทคนิคเฉพาะในการผลิตด้วยทักษะฝีมือและความชำนาญจากภูมิปัญญาที่มีการถ่ายทอดกันมารุ่นสู่รุ่น มีความประณีตและมีคุณภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้กำหนดไว้ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจให้กับผู้บริโภค

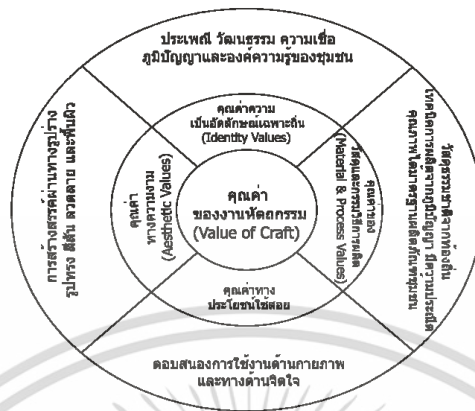
3. คุณค่าทางความงาม (aesthetic values) ผู้สร้างสรรค์งานหัตถกรรม จะพิจารณาความงาม จากการแสดงออกผ่านทางรูปร่าง รูปทรง สีสน ลวดลาย พื้นผิว ที่เกิดจากการประสานกลมกลืนกันขึ้นมา ซึ่งเป็นผลมาจากแรงบันดาลใจสิ่งที่ได้เรียนรู้ จากธรรมชาติและสภาพแวดล้อมรวมถึงลักษณะการใช้งานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและนำมา ออกแบบสร้างสรรค์ ถ่ายทอดลงสู่ผลงาน ที่แสดงออกถึงคุณค่าทางความงามและคุณค่าทางศิลปะของตนเองในแต่ละสังคมชุมชนที่แตกต่างกัน เพื่อกระตุ้นอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้ มีความประทับใจและดึงดูดให้นำมาใช้สอย

4. คุณค่าทางประโยชน์ใช้สอย (functional values) ตอบสนองความต้องการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ งานทางด้านกายภาพทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ ได้แก่ ขนาดสัดส่วนของผลิตภัณฑ์ ที่เหมาะสมกับการใช้งาน มีความปลอดภัยแข็งแรงตามอายุการใช้งาน และประโยชน์ใช้สอยทางด้านจิตใจสร้างให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของผู้บริโภคเมื่อแรกพบเห็น ได้แก่ มีความน่าสนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นเอกลักษณ์ ความมีคุณค่ามากกว่าราคาที่จำหน่าย ความน่าเชื่อถือในชิ้นงานหัตถกรรม และแสดงถึงภาพพจน์ความมีสถานะของผู้ใช้

ภาพที่ 2.4 แสดงแผนภูมิคุณค่าของงานหัตถกรรมที่เกี่ยวข้องกับ OTOP

2.1.5 การออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (OTOP)

อรัญ วานิชกร (2556, p. 23-24) ได้อธิบายหลักการการออกแบบในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นหรือ OTOP มี 6 ขั้นตอนดังนี้

2.1.5.1 การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration & Appreciation) ซึ่งเป็นการศึกษาคุณค่าเชิงรูปธรรม (Tangible) ได้แก่ เส้นสาย ลวดลาย รูปลักษณ์รูปทรงสีสัน ตลอดจนพื้นผิวและวัสดุ และคุณค่าเชิงนามธรรมของผลิตภัณฑ์ (Intangible) ได้แก่ ความซาบซึ้งในเรื่องราว คุณค่าและความหมาย จิตวิญญาณที่แฝงอยู่ในภูมิปัญญา ปรัชญาแนวคิด การแก้ปัญหาเชิงความคิดและเชิงช่าง อาจจัดรวบรวมอยู่ในลักษณะของผังภาพแสดงอารมณ์

2.1.5.2 การร่างภาพเพื่อศึกษาสัญลักษณ์รูปทรงจากมุมมอง ต่าง ๆ (Study & Sketch) ซึ่งขั้นตอนนี้ถือเป็นการมุ่งเน้นการศึกษา รูปธรรมของผลิตภัณฑ์ (Tangible) จากภูมิปัญญา

2.1.5.3 การตัดทอนรายละเอียด พื้นผิว ลวดลายของรูปทรง ให้เข้าสู่โครงสร้างรูปทรงที่มีความเรียบง่าย (Simplicity Form) โดยพิจารณาใช้โครงสร้างเรขาคณิต (Geometry Form) เป็นพื้นฐาน เบื้องต้นก่อนจะใช้รูปทรงอิสระ (Abstract Form) ในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อสร้างทางเลือก (Solution) ให้รูปทรง ในขั้นตอนนี้ยังลดบทบาทสัญลักษณ์ของรูปทรงรูปธรรม (Tangible) ให้มีความเรียบง่ายมากขึ้นเท่าไรจะเป็นการเพิ่มบทบาทและความหมาย ให้แนวความคิดของผลิตภัณฑ์ใหม่ให้โดดเด่นมากขึ้นเท่านั้น และยังช่วยเพิ่มทางเลือกในการออกแบบสร้างสรรค์รูปลักษณ์รูปทรง ในกระบวนการถัดไปให้มีความหลากหลาย และมีความเป็นสากล ขึ้นอีกด้วยความเรียบง่ายของรูปทรงนี้เอง จะช่วยให้ผลงานออกแบบผลิตภัณฑ์อยู่ได้นาน หลุดพ้นจากช่วงเวลาในอดีต สู่ปัจจุบัน และสามารถคงอยู่ได้ยาวนานถึงอนาคต

2.1.5.4. การถ่ายทอดสัญลักษณ์รูปทรงสู่การจัดการรูปทรงองค์ ประกอบต่าง ๆ (Elements Design and Principles) โดยถอดองค์ประกอบต่างๆจากรูปทรงเป็นจุดเส้นระนาบ รูปทรงใหม่ เป็นลวดลาย หรือเป็นพื้นผิว เปรียบเสมือนการเรียบเรียง องค์ประกอบเสียใหม่ ปรับสัดส่วนใหม่ ประกอบสร้างรูปลักษณ์ รูปทรงขึ้นใหม่ ให้เกิดความรู้สึกใหม่ บรรยากาศใหม่ เพื่อสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความแตกต่าง ความเป็นปัจเจกหรือความมีอัตลักษณ์ในขั้นตอน นี้จะเพิ่มศักยภาพให้กับงานออกแบบ และช่วยขยายกรอบ การออกแบบจากงานออกแบบผลิตภัณฑ์สู่งานออกแบบประเภทอื่น ๆ ที่มีความ หลากหลายมากยิ่งขึ้น ในขั้นตอนนี้อาจไม่จำเป็น หากพอใจกับการตัดทอนรูปทรงก่อนหน้าแล้ว ขั้นตอนนี้จะปรับเปลี่ยนสัญญาณรูปทรงและก้าวผ่านบรรยากาศเดิม ๆ สู่แนวคิดการออกแบบสิ่งอื่น ๆ ได้อีกมากมาย ซึ่งถือเป็นการจัดเตรียมองค์ประกอบขั้นสูง เพื่อใช้ในการออกแบบ ทางกายภาพได้ อย่างกว้างขวาง ซึ่งถือเป็นการขยายขอบเขตในการทำงานออกแบบสู่งานออกแบบประเภทอื่น ๆ ต่อไป อย่างไรก็ตามขอบเขตจำกัด เช่น การออกแบบกราฟิก การออกแบบอัตลักษณ์ การออกแบบลวดลายผ้า ฯลฯ

2.1.5.5 การออกแบบเพื่อประสานพฤติกรรมและประโยชน์ ใช้สอยในรูปแบบใหม่ (Functional) จะเป็นขั้นตอนที่เน้นการวิเคราะห์ ในขั้นตอนนี้อาจจำเป็นต้องพิจารณาจากความสะดวกของรูปทรงกับการใช้สอยด้วยโดยขั้นตอนนี้อาจใช้การพิจารณา ในประเด็นของ Osborn's checklist เพื่อกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การเปลี่ยนวิธีใช้การพลิกมุมมองการเพิ่ม คุณสมบัติ การลดคุณสมบัติการแทนที่ด้วยสิ่งใหม่การลำดับรูปแบบใหม่ การพลิกกลับและการ ผสมผสาน เป็นต้น

2.1.5.6 การผลิตต้นแบบ (Prototype) เพื่อตรวจประเมินและดูผลลัพธ์ของการ ออกแบบในด้านต่างๆ ได้แก่ รูปลักษณ์ ความสวยงาม ความสอดคล้องกับพฤติกรรม ความเหมาะสม ของวัสดุการลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

2.2.1 ความหมายของอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรม หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ทุนและแรงงาน เพื่อที่จะผลิตสิ่งของหรือจัดให้มีบริการ เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์อย่างยิ่ง โดย แบ่งประเภทของระบบอุตสาหกรรมได้ 2 ประเภท ได้แก่ (อุตสาหกรรม, 2563)

2.2.1.1 อุตสาหกรรมครัวเรือน เป็นอุตสาหกรรมการผลิตภายในครอบครัวหรือ ชุมชนหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่มีแรงงานหรือทุนไม่มาก ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ได้กำไรต่ำ อาทิเช่น หัตถกรรม จักสาน เซรามิก ถ้วยโอชามต่าง ๆ รวมไปถึงสินค้าประเภทอาหารบรรจุถุงหรือหีบห่อ เป็นต้น

2.2.1.2 อุตสาหกรรมโรงงาน เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ผลิตในโรงงานที่มี มาตรฐานเดียวกัน โดยส่วนมากจะเป็นสิ่งอุปโภคบริโภคและสินค้าฟุ่มเฟือยต่าง ๆ

2.2.2 ความหมายของอุตสาหกรรมขนาดย่อม

อนันต์ รัตมี (2560) กล่าวไว้ว่า อุตสาหกรรมขนาดย่อม หมายถึง อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน เป็นเกณฑ์ในการกำหนดขนาดเป็นส่วนมาก รองลงมาได้แก่ ทุนและเครื่องจักรพลังงานต่าง ๆ อย่างไร ก็ดี โดยลักษณะของอุตสาหกรรมขนาดย่อมเองจะมีการดำเนินงานที่เรียกว่า เป็นทั้ง Modern Small Industry คือ ในขณะที่เดียวกันมีลักษณะเป็น Traditional Small Industry คือ เป็นการดำเนินการ ผลิตแบบดั้งเดิมที่ได้รับการถ่ายทอดกันมาจาก บรรพบุรุษ ซึ่งอุตสาหกรรมขนาดย่อมประเภทนี้เรา มักจะรู้จักกันในชื่อของ อุตสาหกรรมในครอบครัว (Home Industry) และอุตสาหกรรมหัตถกรรม (Artisan Industry) หรืออุตสาหกรรมหัตถกรรม (Handicrafts Industry)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยอุตสาหกรรมขนาดย่อมนั้น เป็นกิจการที่ดำเนินการผลิตในบ้านหรือใกล้กับบริเวณบ้าน โดยใช้แรงงานจากสมาชิกในครอบครัว (Cottage Industry) ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เรียกอุตสาหกรรมในครอบครัวประเภทที่อยู่ในชนบท และมีคนงานต่ำกว่า 10 คน ซึ่งเป็นรูปของการผลิตที่เก่าแก่ที่สุดและมีความสำคัญที่สุดในหลายประการที่กำลังพัฒนา และอุตสาหกรรมประเภทนี้ยังมีข้อเสีย คือ การผลิตที่ขาดประสิทธิภาพและเกิดผลเสียทางสังคม ซึ่งยากแก่การควบคุมให้ได้ผลอย่างจริงจัง

2.2.3 กลยุทธ์ทางระบบอุตสาหกรรม

กลยุทธ์หลักในการทำงานในระบบอุตสาหกรรม คือการปรับปรุงประสิทธิภาพ คุณภาพและลดต้นทุน เพื่อให้ผลผลิตมีปริมาณที่พอเพียงกับความต้องการ ประกอบกับการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการให้มีค่าสูงขึ้น ต้นทุนขององค์กร เมื่อพิจารณาถึงการเพิ่มผลผลิตของภาคอุตสาหกรรมหรือธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) โดยในปัจจุบันมีการใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการทำงานร่วมกับปัจจัยการผลิตในกระบวนการผลิตของธุรกิจอุตสาหกรรม ได้แก่ วัตถุดิบ เทคโนโลยี บุคลากร ฯลฯ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนการเพิ่มผลผลิตในองค์กร

โดยในปัจจุบันโรงงานอุตสาหกรรม ที่ตระหนักถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่สามารถรับส่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว นั้น การพัฒนากลยุทธ์ทางระบบอุตสาหกรรมให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเหล่านั้นจึงมีความสำคัญอย่างมาก ที่จะต้องดำเนินการให้เกิดความต่อเนื่อง จึงจะเกิดผลได้ทั้งในระยะสั้น - ระยะยาว โดยมุ่งยึดหลักการเพิ่มผลผลิต ดังนี้ คือ คุณภาพเต็ม 100 ต้นทุนลดลงคุณภาพเพิ่มขึ้น ส่งมอบทันเวลาและถูกสถานที่ ปลอดภัยไว้ก่อน

2.2.4 การผลิตในระบบอุตสาหกรรม

ทวิศักดิ์ เทพพิทักษ์ (2554) กล่าวว่า การผลิต (Production) หมายถึง กระบวนการในการแปรสภาพวัตถุดิบ/ปัจจัยนำเข้าให้กลายเป็นผลผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มมากกว่าปัจจัยนำเข้า โดยกระบวนการผลิตจะต้องมีความสัมพันธ์กับขีดความสามารถในการผลิตและผลลัพธ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างเหมาะสม ทั้งในเรื่องรูปลักษณะและคุณภาพของสินค้า ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการออกแบบกระบวนการ ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของลูกค้า ประกอบกับในกระบวนการผลิตจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิต โดยการผลิตที่มีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา และราคาการผลิต ซึ่งในระบบอุตสาหกรรมสามารถจำแนกได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

2.2.4.1 การวางแผน เป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ และวางแผนการใช้ทรัพยากรให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในแผนการผลิตจะ กำหนดเป้าหมายย่อยไว้ในแผนกต่าง ๆ ในเทอมของเวลาที่กำหนดไว้ก่อนล่วงหน้าและจากเป้าหมายย่อย ๆ ที่ถูกกำหนดขึ้น ถ้าประสบผลสำเร็จก็จะส่งผลไปยังเป้าหมายที่ต้องการ

2.2.4.2 การดำเนินงาน เป็นขั้นตอนของการดำเนินการ จะเริ่มต้นได้ก็ต่อเมื่อรายละเอียดต่าง ๆ ใน ขั้นตอนการวางแผนได้ถูกกำหนดไว้ในแผนการผลิตเรียบร้อยแล้ว

2.2.4.3 การควบคุม เป็นขั้นตอนของการตรวจตราให้คำแนะนำและติดตามผลเกี่ยวกับการดำเนินงาน โดยใช้การป้อนกลับของข้อมูล (feedback information) ในทุก ๆ ขณะทำงานก้าวหน้าไป ผ่านกลไกการควบคุม (control mechanism) โดยที่กลไกนี้จะทำหน้าที่ปรับปรุงแผนงาน และเป้าหมายเพื่อให้เป็นที่เชื่อมั่นได้ว่า จะบรรลุเป้าหมายหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.5 อุตสาหกรรมหัตถกรรม (Handicrafts Industry)

ณัฐวุฒิ วิเศษ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า อุตสาหกรรมหัตถกรรม (Handicrafts Industry) เป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อมรูปแบบหนึ่ง ที่ดำเนินการผลิตภายในโรงงานปฏิบัติการ (Work Shop) โดยช่างฝีมือ (Craftsman) ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานแต่เพียงผู้เดียว หรือมีผู้ช่วยไม่เกิน 2-3 คน ต่อโรงงาน โดยมีลักษณะการดำเนินงาน คือ ไม่มีการแบ่งงานกันทำและผลิตสินค้าตามสั่งของลูกค้าเฉพาะราย โดยมีลักษณะดังนี้

2.2.5.1 มีการพึ่งตัวเองสูง เนื่องจากอุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นกิจการจัดหาวัตถุดิบในการผลิตจัดทำกระบวนการผลิต และจัดหาลาดได้ด้วยตัวเอง มีความหลากหลายในผลิตภัณฑ์และไม่ได้ฝากอนาคตไว้กับคำสั่งซื้อจาก โรงงานขนาดใหญ่

2.2.5.2 มีความว่องไวในการปรับตัว เนื่องจากอุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นกิจการที่มีคนงานจำนวนไม่มาก ดังนั้นจึงมีความว่องไวในการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตหรือการบริการให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าและตลาดสถานการณ์ในปัจจุบัน

2.2.5.3 ใช้ทุนน้อย เนื่องจากเป็นกิจการที่ให้ทุนในการดำเนินการในช่วงเริ่มต้นน้อย มีภาระหนี้สินไม่มากนัก จึงสามารถควบคุมระบบการบริหารการเงินได้ง่ายกว่าธุรกิจขนาดใหญ่

2.2.5.4 ใช้ทักษะในการผลิต เนื่องจากสินค้าส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นสินค้าหัตถกรรม หรือทำด้วยมือมีการ ใช้ทักษะความชำนาญเป็นพิเศษและทำการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ากับเทคโนโลยีระดับที่ เหมาะสมในการออกแบบและผลิตสินค้าที่มีความหลากหลายมีเอกลักษณ์และคุณค่าในระดับสากล

2.2.5.5 ใช้วัตถุดิบในประเทศ เนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตของอุตสาหกรรมขนาดย่อม ส่วนใหญ่จะเป็นวัตถุดิบที่มีอยู่ในประเทศ และจะใช้วัตถุดิบหรือส่วนประกอบที่จำเป็นเท่านั้น ที่จะสั่งซื้อนำเข้ามาจากต่างประเทศ

2.2.5.6 ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เนื่องจากผลิตภัณฑ์สินค้าที่ได้จากอุตสาหกรรมขนาดย่อมจะเน้นในเรื่องของคุณภาพ มากกว่าปริมาณ เนื่องจากผลผลิตที่ได้จะมาจากแรงงานคนเป็นส่วนใหญ่ และเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองซึ่งได้จากความเพียรพยายามและความตั้งใจของคน

2.2.5.7 ใช้ประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาเป็นแนวทางดำเนินงาน เนื่องจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมจำนวนไม่น้อยที่ผ่านการลองผิดลองถูกในการทำงาน ซึ่งอาจจะ เป็นลูกจ้างหรือทำงานหารายได้ ตามช่องทางต่างๆ อยู่พอสมควร ก่อนที่จะเริ่มทำธุรกิจส่วนตัว ซึ่งผู้ประกอบการเหล่านี้ก็สามารถนำประสบการณ์ที่ได้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับธุรกิจที่ดำเนินการอยู่

2.2.5.8 กิจการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เนื่องจากกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อม (SMEs) ส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ ตามแหล่งชุมชนต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทำให้เกิดการกระจายตัวของแหล่งงานไม่เป็นการกระจุก ตัวอยู่แต่ในเมืองใหญ่ ซึ่งทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์

2.3.1 ความหมายของการออกแบบผลิตภัณฑ์

วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร และพรวิไล คาร์ (2548, p.15) ได้กล่าวไว้ว่า การออกแบบ คือการแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นการกระทำของมนุษย์ ด้วยจุดประสงค์ที่ต้องการแจ้งผลเป็นสิ่งใหม่ ๆ มีทั้งที่ออกแบบสร้างขึ้นใหม่ให้ แตกต่างจากของเดิมหรือปรับปรุงตกแต่งของเดิม ความสำคัญของการออกแบบเป็นขั้นตอนเบื้องต้น ทำให้ผลิตภัณฑ์ประสบผลสำเร็จในตลาดและตรงตามเป้าหมาย

โดย สุวิธ สาดสังข์ (2563) ได้แบ่งประเภทของงานออกแบบ 2 ประเภท ได้แก่

2.3.1.1 การออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design) เป็นการออกแบบอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่คนเราใช้ในชีวิตประจำวันผลิตขึ้นจากสื่อต่าง ๆ เช่น โลหะ พลาสติก ยางพารา แก้ว โดยเครื่องจักรของผู้ประกอบการที่ทำการผลิต ในลักษณะชิ้นงานสำเร็จรูปหรือลักษณะผลิตขึ้นส่วนต่าง ๆ แล้ว ประกอบขึ้นเป็นชิ้นงาน การออกแบบผลิตภัณฑ์จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการออกแบบอุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นโดยโรงงานอุตสาหกรรมจะมีชื่อเรียกว่า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

2.3.1.2 การออกแบบงานฝีมือ (Craft Design) เป็นการออกแบบอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่คนเราใช้ในชีวิตประจำวันผลิตใช้ฝีมือคนในการผลิต ซึ่งอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตก็มีหลากหลาย เช่น ไม้ ดินเหนียว กระดาษ ผ้า หนังสือพิมพ์ หนังสือนิตยสาร เทียนไข หรือวัสดุมีค่าต่าง ๆ นำมาสร้างสรรค์ในลักษณะของงานหัตถกรรมหรืองานหัตถศิลป์

2.3.2 กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์

ภริตพร แก้วแกมเสื่อ (2562, p.75-76) ได้อธิบาย กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่เกิดจากการทำงานเป็นลำดับมี 8 ขั้นตอน ดังนี้

2.3.2.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขตของงานที่จะทำการออกแบบ

2.3.2.2 การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2.3.2.3 การวิเคราะห์ (Analysis) นำข้อมูลที่ได้มาจำแนก เปรียบเทียบและจัดให้เกิดความสัมพันธ์เพื่อช่วยเสนอแนะทางเลือกและเกณฑ์สำหรับพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา

2.3.2.4 สร้างแนวความคิดหลัก (Conceptual Design) ที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ได้อย่างตรงประเด็นและสามารถครอบคลุมการแก้ปัญหาได้ มีความแปลกใหม่

2.3.2.5 การทำแบบร่าง (Preliminary Design) โดยการนำแนวความคิดหลักมาตีความ แปลรูปหรือประยุกต์ เป็นการสร้างสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เกิดเป็นรูปธรรม สามารถมองเห็นและจับต้องได้

2.3.2.6 การคัดเลือก (Selection) การนำแบบร่างมาคัดเลือกแบบที่มีความเหมาะสมสูงสุด สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยวิธีการที่ง่าย ประหยัด มีความเป็นไปได้จริงในการผลิต และการตลาด

2.3.2.7 ออกแบบรายละเอียด (Detail Design) การนำแบบที่เลือกมาพัฒนาต่อไปจนถึงขั้นรายละเอียดของส่วนประกอบย่อยต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2.8 การประเมินผล (Evaluation) การนำแบบที่เสร็จสมบูรณ์มาประเมินผล ความถูกต้องตามขอบเขตและจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ก่อนการลงทุนผลิตและการจำหน่าย

2.3.3 องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์

องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ (Product Component) หมายถึง การพิจารณาถึงคุณสมบัติของ ผลิตภัณฑ์ที่สามารถจุดตลาดได้ โดยถือเกณฑ์คุณสมบัติ 4 ประการ องค์ประกอบของ ผลิตภัณฑ์นั้น เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติ กล่าวคือ ความสามารถของผลิตภัณฑ์ในการจุดตลาด ลักษณะและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ส่วน ประสม บริการและคุณภาพบริการ และขณะเดียวกันการตั้งราคานั้นถือเกณฑ์คุณค่าที่ลูกค้ารับรู้

โดย จิตพนธ์ ชุมเกตู (2560) กล่าวว่าไว้ว่า องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์จะประกอบด้วย ความ หลากหลาย คุณภาพ การออกแบบ รูปแบบ ตราผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ความสวยงาม ความคงทน ถาวร และการบริการ

2.3.4 หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์

2.3.4.1 หลักการออกแบบ 10 principles for good design

หลักการออกแบบ Good Design ของ Dieter Rams (1976) ได้แก่

(1) Good Design Is Innovative (การออกแบบที่ดีนั้นต้องมีนวัตกรรม) ความเป็นไปได้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมไม่ได้หมดไป การพัฒนาด้านเทคโนโลยีถือเป็นโอกาสใหม่ ในการออกแบบ แต่นวัตกรรมการออกแบบสามารถพัฒนาควบคู่กับเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่ และไม่สามารถจะสิ้นสุดด้วยตัวมันเอง

(2) Good Design Makes a Product Useful (การออกแบบที่ดีนั้นต้อง ทำให้เกิดประโยชน์ใช้สอยกับผู้ใช้) ผลิตภัณฑ์ถูกซื้อเพื่อนำมาใช้มันมีมาเพื่อตอบสนองเกณฑ์บางอย่าง ไม่เพียง แต่หน้าที่ใช้สอย แต่ยังรวมถึงจิตวิทยาและความงามด้วย การออกแบบที่ดีนั้นต้องเน้นถึง ประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ให้มาก

(3) Good Design Is Aesthetic (การออกแบบที่ดีต้องมีความสวยงาม) คุณภาพของความงามของผลิตภัณฑ์เป็นส่วนสำคัญต่อผลิตภัณฑ์มาก เนื่องจากผลิตภัณฑ์ถูกนำมาใช้ ทุกวัน และมีผลต่อผู้คนและความเป็นอยู่

(4) Good Design Makes A Product Understandable (การออกแบบ ที่ดีสร้างความเข้าใจได้อย่างง่าย) การทำให้โครงสร้างของผลิตภัณฑ์เข้าใจได้ง่าย ยังคงเป็นสิ่งที่ดีเสมอ มันสามารถทำให้ผลิตภัณฑ์ชัดเจนผู้ใช้สามารถใช้ได้โดยใช้สัญชาตญาณของตัวเองได้

(5) Good Design Is Unobtrusive (การออกแบบที่ดีนั้นต้องไม่สร้างความรำคาญในการใช้) ผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการเป็นเหมือนเครื่องมือ พวกเขาไม่ใช่ของ ตกแต่งหรืองานศิลปะ การออกแบบของพวกเขาควรเป็นทั้งแบบเป็นกลางและแบบยับยั้งชั่งใจเพื่อให้ มีพื้นที่สำหรับกาแสดงออกของผู้ใช้

(6) Good Design Is Honest (การออกแบบที่ดีต้องตรงไปตรงมา) ไม่ควร ทำให้ผลิตภัณฑ์มีนวัตกรรมหรือมีประสิทธิภาพหรือมีคุณค่าเกินกว่าที่เป็นจริง อย่าไปจัดการกับ ผู้บริโภคด้วยคำสัญญาที่ไม่สามารถทำได้

(7) Good Design Is Long-lasting (การออกแบบที่ดีมีอายุการใช้งาน นาน) หลีกเลี่ยงการเป็นแฟชั่นที่มากเกินไป ออกแบบให้มีความยั่งยืนทันสมัยในทุกสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(8) Good Design Is Thorough Down to the Last Detail (การออกแบบที่ดีต้องใส่ใจรายละเอียดทุกชิ้น) ต้องไม่มีสิ่งใดที่สร้างขึ้นโดยพลการ การดูแลความถูกต้องในกระบวนการออกแบบมันจะแสดงแสดงความเคารพต่อผู้บริโภค

(9) Good Design Is Environmentally Friendly (การออกแบบที่ดีต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) การออกแบบที่คำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มันจะช่วยประหยัดทรัพยากรและลดมลพิษทางกายภาพและ ทางสายตา ตลอดจนวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์

(10) Good Design Is as Little Design as Possible (งานออกแบบที่ดีต้องให้น้อยเท่าที่จะเป็นไปได้) น้อย แต่ดีกว่า - เพราะมันมุ่งเน้นด้านที่สำคัญและสินค้าจะไม่เป็นภาระกับสิ่งที่ไม่จำเป็น กลับไปที่ความบริสุทธิ์ก็กลับไปความเรียบง่าย

2.3.4.2 หลักการคัดเลือกแบบผลิตภัณฑ์ด้วย Pugh Matrix

Pugh (1981 : 497 – 506) กล่าวไว้ว่า เพิร์ตเมตริกซ์ (Pugh Matrix) เป็นหลักการที่ใช้ในการตัดสินใจ (Decision making method) โดยอาศัยการนำปัจจัยต่าง ๆ ในหลาย ๆ มุมมองมาประกอบกันและจัดลำดับความสำคัญของแต่ละตัวเลือกที่เรามีในมือ เพื่อให้เราสามารถที่จะมองเห็นลำดับความสำคัญของแต่ละตัวเลือกออกมาเป็นตัวเลขใช้สำหรับประเมินตัวเลือกจำนวนมาก โดยการเทียบกับตัวเลือกตัวหนึ่ง ซึ่งทีมกำหนดไว้เป็นตัวเปรียบเทียบ (Baseline) เพื่อเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ต่างชนิด ๆ ซึ่งการประเมินทำอย่างเป็นระบบโดยการกรอกคะแนนลงบนตารางที่สัมพันธ์กับเกณฑ์ที่ทีมเลือกใช้ในการประเมิน เพื่อเอื้อให้สามารถกำหนดคะแนนสำหรับแต่ละแนวคิดได้ง่ายขึ้นด้วยการเปรียบเทียบกับตัวเลือกเพียงตัวเดียวที่กำหนดไว้ คือพิจารณาว่าแนวคิดใหม่นั้นดีกว่า แย่กว่า หรือดีพอ ๆ กับผลิตภัณฑ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้พิจารณาแต่ละเกณฑ์

เกณฑ์ปัญหา	ข้อเปรียบเทียบ (Baseline)	น้ำหนัก 1-5 (Weight) X	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 4	แบบที่ 5	แบบที่ 6
เกณฑ์ที่ 1:								
เกณฑ์ที่ 2:								
เกณฑ์ที่ 3:								
เกณฑ์ที่ 4:								
เกณฑ์ที่ 5:								
เกณฑ์ที่ 6:								
เกณฑ์ที่ 7:								
เกณฑ์ที่ 8:								
เกณฑ์ที่ 9:								
เกณฑ์ที่ 10:								
เกณฑ์ที่ 11:								
เกณฑ์ที่ 12:								

ภาพที่ 2.5 หลักการคัดเลือกแบบด้วย Pugh method

ที่มา : <http://tcdc.groov.asia/method/assets/PDF/T6-Deliver/pugh1.pdf>

2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของตลาดในปัจจุบันและตลาดอนาคต

2.4.1 สถานการณ์โลกในปัจจุบัน

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ หรือไวรัสโควิด-19 ที่ผ่านมานั้นส่งผลทำให้เกิดมหาวิกฤติทางสาธารณสุขโลก ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของผู้คนและทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกหยุดชะงักพร้อมกัน (global simultaneous shocks) กิจกรรมการผลิตที่หยุดชะงักพร้อมกับรายได้และกำลังซื้อที่ลดลงรุนแรงทำให้ลูกกลามเป็นวิกฤติทางเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งในครั้งนี้มีลักษณะพิเศษคือเป็นวิกฤติคู่ทั้งด้านอุปทาน และอุปสงค์พร้อมกัน (twin supply-demand shocks) (Pedro, Duarte & Faria-e-Castro, 2020)

ซึ่ง ธนาคารแห่งประเทศไทย (2020) ได้อธิบายผลกระทบและทิศทางการฟื้นตัวของแต่ละประเทศต่างกันขึ้นกับ 4 ปัจจัย ไว้ดังนี้

2.4.1.1 ระยะเวลาการล็อกดาวน์ ซึ่งขึ้นกับการแพร่ระบาด และความร่วมมือของประชาชน

2.4.1.2 ระดับการพึ่งพาทางเศรษฐกิจ ประเทศที่เชื่อมโยงกับห่วงโซ่การผลิตโลก หรือพึ่งพาการส่งออกและการท่องเที่ยวสูงจะได้รับผลกระทบที่สูงกว่า

2.4.1.3 พื้นฐานโครงสร้างเศรษฐกิจ เศรษฐกิจในหลายประเทศขยายตัวมานาน บางประเทศได้รับผลกระทบจากสงครามการค้า ขณะที่บางประเทศมีปัญหาหนี้ท่วมทำให้เศรษฐกิจเรื้อรังที่อาจฟื้นตัวได้ช้ากว่า และ

2.4.1.4 มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐ ซึ่งถือได้ว่าที่มีความจำเป็นเพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัวโดยในยุคหลังการแพร่ระบาด หรือวิถีชีวิตใหม่หลังวิกฤติโควิด-19 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแนวทางและรูปแบบการดำเนินธุรกิจทุกขนาด โดยแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงมีดังนี้

(1) การเร่งปรับตัวช่องทาง Offline to Online ในธุรกิจที่มีช่องทางขายออนไลน์ต้องมองช่องทางออนไลน์เข้ามาเพิ่มเติม เพราะท้ายที่สุดหลังจบโควิด-19 การสั่งซื้อสินค้าออนไลน์จะกลายเป็นพฤติกรรมติดตัวผู้บริโภค ส่วนด้านสุขภาพ นอกจากการติดต่อสื่อสาร ให้ข้อมูลประชาสัมพันธ์แล้ว การบริการสุขภาพผ่านช่องทางดังกล่าวน่าจะได้รับความสะดวกต่อผู้คนในสังคมมากยิ่งขึ้น

(2) การขยายพื้นที่เพื่อเข้าถึงผู้บริโภค ในด้านเศรษฐกิจในช่วงวิกฤติที่ผ่านมาคือ ผู้ให้บริการ food aggregator เพราะเป็นโอกาสเพิ่มจำนวนผู้ใช้บริการ จากพฤติกรรมสั่งฟู้ดเดลิเวอรี่ ที่เป็นวิถีชีวิตใหม่ จะเห็นบริการด้านสุขภาพมีเดลิเวอรี่มากขึ้น

(3) พัฒนาโลจิสติกส์ จากการเรียนรู้ในพฤติกรรมผู้บริโภคในสถานการณ์โควิด-19 หากโลจิสติกส์ส่งช้า จะเป็นปัญหาต่อการเติบโตของธุรกิจเดลิเวอรี่

(4) ขยายแพลตฟอร์มสื่อสังคมของแต่ละธุรกิจให้เข้าถึงผู้บริโภคให้มากที่สุด เพราะเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ใช้งานได้สะดวก เป็นสิ่งที่ผู้ผลิตและค้าปลีก ต้องใช้ประโยชน์จากแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียให้มากที่สุด

2.4.2 ทฤษฎีการส่วนผสมทางการตลาด Marketing Mix

McCarthy (1960) กล่าวไว้ว่า Marketing Mix หรือส่วนผสมการตลาด คือเครื่องมือทางการตลาดที่เป็นพื้นฐานของหลักการตลาด หรือที่เรียกกันว่า 4P โดยเป้าหมายสำคัญของการวางแผนการตลาด คือทำให้กลุ่มเป้าหมายของแบรนด์ตัดสินใจซื้อสินค้า มีทั้งหมด 4 ข้อ ประกอบไปด้วย

2.4.2.1 Product คือ กลยุทธ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ หรือบริการ ถือเป็นองค์ประกอบหลักซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างแรกที่เกี่ยวข้องกับ ผลิตภัณฑ์ (Goods) หรือบริการ (Service) ที่แบรนด์ (Brand) นำเสนอให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยเป้าหมายสำคัญที่สุดของผลิตภัณฑ์ หรือบริการ คือ จะต้องตอบสนองความต้องการ และแก้ไขปัญหาของกลุ่มเป้าหมายของแบรนด์สามารถแบ่งออกเป็น สินค้าประเภทจับต้องได้ และสินค้าประเภทจับต้องไม่ได้ สำหรับการบริการนั้นแบ่งออกเป็น บริการแบบมีส่วนร่วม และการบริการแบบไม่มีส่วนร่วม ดังนั้นสินค้าและบริการจึงนับได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินธุรกิจอย่างแท้จริง

2.4.2.2 Price คือ ราคาของ Product การกำหนดราคานั้นว่าเป็นกลยุทธ์สำคัญอีกอย่างหนึ่งของการดำเนินธุรกิจ โดยมักจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ขนาดของตัวธุรกิจ ประเภทของสินค้าที่ต้องการจำหน่าย ค่าใช้จ่าย สิ่งแวดล้อมทางการตลาด กฎหมาย ความเปลี่ยนแปลงของราคาวัตถุดิบหรือแม้แต่วิธีการจัดจำหน่าย ต้นทุนการผลิต และการส่งเสริมการขาย เป็นต้นสำหรับธุรกิจขนาดเล็กนั้น การกำหนดราคาขายของสินค้าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากราคานั้น เป็นสิ่งที่ใช้วัดค่า และประโยชน์ของตัวสินค้า และยังเป็นตัวกำหนดว่าเราจะสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไปในทิศทางใด จะสามารถขายสินค้าอย่างไร จำนวนเท่าไร ราคาขายจะเป็นเครื่องบ่งชี้สำคัญของความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจนั้น ทั้งนี้เนื่องจากกำไรนั้นคำนวณจากรายรับหักลบด้วยต้นทุน และรายรับได้จากปริมาณจำนวนที่ขายคุณด้วยราคาต่อหน่วย อีกหนึ่งกลยุทธ์การขายสินค้าที่นิยมนำมาใช้กัน อย่างแพร่หลาย ได้แก่ การให้ส่วนลด (Discount) การขายเชื่อ (Credit) และการฝากขาย (Consignment) และยังมีการใช้นโยบายการตั้งราคามาใช้อีกด้วย

2.4.2.3. Place คือ ช่องทางการจัดจำหน่าย หรือช่องทางการให้บริการ รวมถึงการกระจายสินค้าเพื่อให้สินค้าถึงมือกลุ่มเป้าหมาย หรือเรียกว่า Supply Chain และ Logistics เช่นการจัดการสินค้าคงคลัง การกระจายสินค้า และการขนส่งสินค้า ซึ่งมีส่วนช่วยในการขายสินค้าที่นอกเหนือจาก Promotion ด้วยการทำให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงสินค้าของเราและได้รับสินค้าของเราอย่างถูกต้อง

2.4.2.4. Promotion คือ การส่งเสริมการตลาด ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระตุ้นให้สามารถขายสินค้าได้มากขึ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การโฆษณา (Advertising) การส่งเสริมการขายทางด้านลูกค้า (Consumer Promotion) เป็นต้น

2.5 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนไชยสถาน

2.5.1 ด้านกายภาพ

2.5.1.1 ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบล ตำบลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอสารภี มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 3,381 ไร่ หรือประมาณ 5.4 ตารางกิโลเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิประเภทของเทศบาลมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม ตั้งอยู่ทางภาคเหนือเป็นพื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัยประมาณ 80% เป็นพื้นที่สำหรับการเกษตร 5 % และมีพื้นที่ส่วนอื่น 15%

2.5.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ สภาพอากาศค่อนข้างเย็นเกือบตลอดทั้งปี มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 25.4 องศาเซลเซียส โดยมีค่าอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31.8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.1 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี 72% สภาพภูมิอากาศอยู่ภายใต้อิทธิพลมรสุม 2 ชนิด คือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งภูมิอากาศออกได้เป็น 3 ฤดู ได้แก่

(1) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมฝ่ายใต้

(2) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม จนถึงเดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลจาก ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

(3) ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจาก ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพาเอาความหนาวเย็นจากประเทศจีนลงมาปกคลุม ประเทศไทยตอนบน

2.5.1.4 ลักษณะของดิน ลักษณะดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย ประมาณ 90 % ลักษณะดินในพื้นที่เป็นดินเหนียวประมาณ 10 %

2.5.1.5 ลักษณะของแหล่งน้ำ มีแหล่งน้ำที่ใช้สำหรับอุปโภคและบริโภค มีทั้งเป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และเทศบาลได้ดำเนินการปรับปรุงก่อสร้างขึ้นใหม่เพื่อให้เพียงพอกับการอุปโภคและบริโภคของประชาชน ดังนี้

แม่น้ำควม มีความกว้างประมาณ 10 เมตร ไหลผ่านหมู่ที่ 6 จำนวน 1 สาย

ลำน้ำแม่สะลาบ มีความกว้าง 6 เมตร ไหลผ่านหมู่ที่ 1 จำนวน 1 สาย

หนองน้ำ บริเวณหน้าเทศบาลตำบลไชยสถาน จำนวน 1 แห่ง

ฝาย มีครบทุกหมู่บ้าน จำนวน 8 แห่ง

ลำเหมือง จำนวน 24 สาย

2.5.1.6 ลักษณะของไม้และพันธุ์พืช ภูมิประเทศของอำเภอสารภีเป็นอำเภอเดียวของจังหวัดเชียงใหม่ที่ไม่มีพื้นที่ภูเขา และในตำบลไชยสถานจึงไม่ปรากฏพื้นที่ป่าไม้ ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นที่นา สวนลำไย พืชผักสวนครัว และไม้เฝ้ายสำหรับนำไปจักสานบ้าง แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นพื้นที่พักอาศัยทำให้พื้นที่เกษตรลดน้อยลง

2.5.1.7 ด้านการเมือง/การปกครอง

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลชมพู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ตำบลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเขตการปกครองเป็น 8 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านต้นโชคหลวง

หมู่ที่ 2 บ้านศรีสองเมือง

หมู่ที่ 3 บ้านศรีบุญเรือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมู่ที่ 4	บ้านนันทาราม
หมู่ที่ 5	บ้านยวม
หมู่ที่ 6	บ้านโพธิมงคล
หมู่ที่ 7	บ้านเชียงขวาง
หมู่ที่ 8	บ้านต้นยางหลวง

เทศบาลตำบลไชยสถานได้แบ่งเขตการเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีตำบลไชยสถาน แบ่งเป็น 1 เขต และสมาชิกสภาแบ่งออกเป็น 2 เขต เขตละ 6 คน

ประชากรที่มีภูมิลำเนาในเขตตำบลไชยสถาน จำนวน 6,277 คน ชาย จำนวน 2,986 คน และหญิง จำนวน 3,291 คน ครั้วเรือนทั้งสิ้น 3,662 หลังคา (ข้อมูลทะเบียนราษฎร, รายงานสถิติประชากรและบ้านระดับตำบลของตำบลไชยสถาน ณ วันที่ 15 มกราคม 2562)

2.5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับงานจักสานในตำบลไชยสถานในปัจจุบัน

งานสวัสดิการ และพัฒนาสังคม (2563) ได้แบ่งช่วงอายุ บริบทงานจักสานในตำบลไชยสถาน ในปัจจุบัน ได้ดังนี้

2.5.2.1 รุ่นครู อายุ 66 ปีขึ้นไป พบว่าผู้ที่ทำจักสานในรุ่นนี้มีจำนวนมากที่สุด ประมาณร้อยละ 80 ของผู้ทำจักสานในตำบลไชยสถาน รูปแบบการจักสานส่วนใหญ่เป็นจักสานดั้งเดิมเป็นหลัก สามารถถ่ายทอดทักษะได้เป็นอย่างดี แต่มีข้อจำกัดทางด้านร่างกายจึงเป็นเรื่องยากในการพัฒนาในรูปแบบใหม่ ๆ และไม่สามารถรับการสั่งทำปริมาณมากหรือสั่งทำต่อเนื่อง

2.5.2.2 รุ่นกลาง อายุระหว่าง 45-65 ปี ผู้ทำจักสานในรุ่นนี้มีจำนวนไม่มาก ประมาณร้อยละ 18 ของจำนวนผู้ทำจักสานในตำบลไชยสถาน การจักสานมีการผสมผสานรูปแบบดั้งเดิมกับรูปแบบประยุกต์มากขึ้น และคนในวัยนี้ยังสามารถพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ และสามารถรับการสั่งทำในปริมาณมากและสั่งทำต่อเนื่องได้ จึงเป็นรุ่นที่สามารถนำร่องการพัฒนาได้ หากประสบความสำเร็จจะสามารถดึงให้รุ่นใหม่เข้าต่อ ยอดได้

2.5.2.3 รุ่นใหม่ อายุต่ำกว่า 45 ปีลงมา ผู้ทำจักสานในรุ่นนี้มีจำนวนน้อยมาก และพบว่าผู้ที่อายุน้อยยังไม่มีความสนใจในงานจักสาน ซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 2 ของจำนวนผู้ทำจักสานในตำบลไชยสถาน ลักษณะของการจักสานในกลุ่มนี้เน้นรูปแบบง่ายและเป็นงานอดิเรก และคนในวัยนี้เหมาะแก่การพัฒนาในรูปแบบใหม่ ๆ และสามารถรับการสั่งทำในปริมาณมากและสั่งทำต่อเนื่องได้แต่ต้องสร้างแรงจูงใจพัฒนาด้านรายได้สูงขึ้น

รูปแบบของงานจักสานของตำบลไชยสถานปัจจุบันแบ่งออก ดังต่อไปนี้

1. ตลาดบน ลักษณะเด่น คือ ทักษะจักสานมีระดับความประณีตขั้นสูง ใช้เวลาผลิตนานได้ราคาแพง แต่มีจุดอ่อนคือคิดเฉลี่ยรายได้ต่อวันค่อนข้างต่ำ จึงไม่คุ้มค่าในการผลิตและไม่เป็นที่นิยมนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากมีภาชนะพลาสติกต่าง ๆ มาทดแทนหรือวิถีชีวิตของคนยุคใหม่ได้เปลี่ยนแปลงไป ผลผลิตหลักในกลุ่มนี้ เช่น เปียดหน้อย เปียดหลวง เปียดแบน

2. ตลาดกลาง ลักษณะเด่นคือ ใช้ทักษะจักสานไม่ซับซ้อน ใช้เวลาผลิตมากนัก ขายได้ราคาปานกลาง ลอกเลียนแบบได้ง่ายปานกลาง หากนำความรู้ทางการออกแบบมาปรับปรุงให้คุณภาพดียิ่งขึ้นจะเป็นโอกาสของการยกระดับจักสานในพื้นที่ได้โดยกำหนดตำแหน่งทางการตลาด (Positioning) เริ่มจากตลาดกลางนี้จึงเป็นตลาดที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นจุดเริ่มของการพัฒนาจักสานตำบลไชยสถานเนื่องจากมีความคุ้มค่าต่อการผลิตทำให้มีแรงจูงใจที่จะสืบสานและพัฒนาต่อไปได้ เช่น ตระกร้าใส่ผ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารของสำนักงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ตลาดล่าง ลักษณะเด่นคือ ผลิตง่าย ผลิตเร็ว ได้จำนวนมาก ลอกเลียนแบบง่าย ขายได้ในราคาถูก จุดอ่อนคือไม่คุ้มค่าในการผลิต เช่น ซ้ำลอม ก้วยกล้ำ ก้วยตีนช้าง ซ้ำหวด เป็นต้น

2.5.3 ลวดลายจักสานตำบลไชยสถาน

ตารางที่ 2.1 ทะเบียนลวดลายจักสานตำบลไชยสถาน

ชื่อลาย	รายละเอียด
	ชื่อลวดลาย : ลายตาน หรือลายหนึ่ง ประเภท : ลายดั้งเดิม วิธีสาน : ยกเส้น ซ้ำมเส้น
	ชื่อลวดลาย : ลายสาม ประเภท : ลายดั้งเดิม วิธีสาน : ยกสาม ซ้ำสาม
	ชื่อลวดลาย : ลายสองมิติ (ลายเปียด) ประเภท : ลายดั้งเดิม วิธีสาน : แนวนอน (แนวเคียว) 4 เส้น แล้ววนกลับไปใหม่ ส่วนแนวตั้ง (แนวซั้ง) 5 เส้น ดังนี้ เส้นที่ 1 ยก 1 / ซ้ำม 2 เส้นที่ 2 ซ้ำม 3 / ยก 2 เส้นที่ 3 ซ้ำม 1 / ยก 2 เส้นที่ 4 ยก 3 / ซ้ำม 2 แล้ววนกลับไปใหม่
	ชื่อลวดลาย : ลายข้อง, ลายกระทุ้งนอกโน (ตระกูดลายสาม) ประเภท : ลายดั้งเดิม เทคนิค : ใช้ตอกเส้นหนาหยาบ (ตอกฮึก) ทั้งแนวนอนและแนวตั้ง วิธีสาน : เริ่มปัก 3 เส้นไล่ไปขวา ยกสาม ซ้ำสาม โดยแนวนอน (แนวเคียว) ให้เหลื่อมเส้นบน 1 เส้น ไปทางซ้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชื่อลาย	รายละเอียด
	<p>ชื่อลวดลาย : ลายสามมิติ (ลายเปียด)</p> <p>ประเภท : ลายดั้งเดิม</p> <p>วิธีสาน : แนวนอน (แนวเคี้ยว) 6 เส้น แล้ววนกลับไปใหม่ ส่วนแนวตั้ง (แนวซั้ง) 7 เส้น ดังนี้</p> <p>เส้นที่ 1 ยก 1 / ซ้ำม 3</p> <p>เส้นที่ 2 ซ้ำม 5 / ยก 2</p> <p>เส้นที่ 3 ซ้ำม 3 / ยก 3</p> <p>เส้นที่ 4 ซ้ำม 1 / ยก 3</p> <p>เส้นที่ 5 ยก 5 / ซ้ำม 2</p> <p>เส้นที่ 6 ยก 3 / ซ้ำม 2 แล้ววนกลับไปใหม่</p>
	<p>ลำดับที่ 28/2561</p> <p>ชื่อลวดลาย : ลายน้ำไหล (ตระกุกลายสาม)</p> <p>ประเภท : ลายดั้งเดิม</p> <p>เทคนิค : ใช้ตอกเส้นเล็ก (ตอกแถบ) เฉพาะแนวนอน</p> <p>วิธีสาน : เริ่มปัก 2 เส้นสานไปให้ครบ รอบใหม่ให้เหลื่อมไปทางซ้าย ยกสาม ซ้ำมสาม ในแนวนอน (แนวเคี้ยว ให้เหลื่อมเส้นบน 1 เส้น ไปทางขวา</p>
	<p>ลำดับที่ 29/2561</p> <p>ชื่อลวดลาย : ไพลายสาม, เปียลายสาม</p> <p>ลักษณะ : นิยมใช้สานบริเวณขอบปากผลิตภัณฑ์</p> <p>ประเภท : ลายดั้งเดิม</p>
	<p>ลำดับที่ 30/2561</p> <p>ชื่อลวดลาย : พลายสอง, ไปลายสอง, เปียลายสอง</p> <p>ประเภท : ลายดั้งเดิม</p> <p>ลักษณะ : นิยมสานเป็นเส้นแล้วเย็บติดกันเป็นหมวกหรือภาชนะต่าง ๆ</p> <p>วิธีสาน : ใช้ตอก 7 เส้น เริ่มซ้ามหนึ่ง ยกสองไปเรื่อย ๆ</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชื่อลาย	รายละเอียด
	<p>ลำดับที่ 31/2561 ชื่อลวดลาย : ลายแข่ง ประเภท : ลายดั้งเดิม</p>
	<p>ลำดับที่ 32/2561 ชื่อลวดลาย : ลายซ้าลอม ประเภท : ลายดั้งเดิม</p>
	<p>ลายซ้าลอม ลำดับที่ 33/2561 ชื่อลวดลาย : ลายก้างปลา ลายชัตดอก ประเภท : ลายต่างถิ่น</p>

2.5.4 ข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่กำลังพัฒนาในตำบลไชยสถาน

โดยในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ของตำบลไชยสถาน มีการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 10 รูปแบบ ได้แก่

2.5.4.1 โคมไฟ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีฐานผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูงและหลากหลาย เช่น ร้านอาหาร โรงแรมต่าง ๆ รวมถึงบ้านเรือนสมัยใหม่ ซึ่งการตั้งราคาที่สูงจะขึ้นอยู่กับการออกแบบผลิตภัณฑ์ ส่วนการขึ้นรูปของการสานเน้นลวดลายที่ไม่ละเอียดมากนักเพื่อให้เกิดแสงลอดผ่านแลดูสวยงาม เช่น ลายตาน (ลายหนึ่ง) เป็นต้น

2.5.4.2 เครื่องประดับ เป็นผลิตภัณฑ์ที่นิยมของสุภาพสตรี ซึ่งพฤติกรรมการซื้อ มักจะขึ้นอยู่กับการดีไซน์ที่สวยงามสะดุดตาหรือมีความประณีตผสมผสานกับโลหะผิวเรียบกระทบแสงได้ดี อัญมณีสังเคราะห์ก็ดี หรือวัสดุอื่นที่ผลิตออกมาดูโดดเด่นจะสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับเครื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จักสาน และขยายผลเครื่องประดับจากงานจักสานในอนาคต เนื่องจากเป็นงานชิ้นเล็กทำให้ไม่ยุ่งยากในการจัดเตรียมวัตถุดิบเท่ากับเพิ่มความสะดวกให้แก่ผู้จักสานอีกด้วย

2.5.4.3 ตะกร้าจักกรยาน เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน เนื่องจากกระแสความนิยมปั่นจักรยานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งตะกร้าหน้ารถจักรยานเป็นงานจักสานประยุกต์ที่น่าสนใจ โดยมีการออกแบบรูปทรงที่สามารถติดตั้งง่ายกับจักรยานหลากหลายรุ่น รูปลักษณ์ที่น่าสนใจ ราคาไม่แพง รวมถึงการผลิตไม่ยากจนเกินไปจะทำให้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวสามารถพัฒนาได้ในระยะยาว

2.5.4.4 ของใช้ส่วนตัวของสตรี เช่น กระเป๋าหิ้ว หมวก เป็นผลิตภัณฑ์ของใช้พื้นฐานที่สุภาพสตรีนิยมนำติดตัวในการเดินทาง ถือว่าเป็นสินค้าแฟชั่นซึ่งมีออกแบบที่น่าสนใจทั้งคนไทยและต่างชาติ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติเป็นอีกทางเลือกที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน

2.5.4.5 สานห่มภาชนะ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีในตลาดหรือมีคู่แข่งน้อยรายและฐานผู้บริโภคค่อนข้างกว้างได้แก่ ที่กรวดน้ำ แก้วกาแฟ นอกจากนี้สามารถพัฒนาเป็นของฝากของที่ระลึกได้อีกด้วย หากมีการออกแบบให้น่าสนใจจะทำให้เกิดมูลค่าสูงขึ้น

2.5.4.6 ถ้วยรางวัล เป็นผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่พบการนำงานจักสานมาพัฒนา โดยใช้ความประณีตของงานจักสานประกอบการออกแบบให้โดดเด่นแปลกตาและมีความหมายที่ดีซึ่งเป็นโอกาสที่จะนำเสนอทางเลือกให้ตลาดอย่างน่าสนใจและสามารถสร้างมูลค่าสูงได้

2.5.4.7 ซ่อน้อยตุ้งซุย เป็นผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาล้านนา หมายถึง เป็นมงคลชีวิต ช่อ (ยอด) เชื่อว่าเป็นสูงสุดของชีวิต และตุ้ง (ธง) เชื่อว่าเป็นตัวดึงชีวิตขึ้นให้สูงขึ้น โดยตัวตุ้งตัวช่อนำไปจักสานพร้อมตกแต่งด้วยดวงดอกจักสาน ตัวฐานติดแผ่นทองเหลืองลงเรือนยันต์มงคลพัฒนาให้เป็นของฝากของที่ระลึกที่มีคุณค่าเหมาะแก่การนำไปเป็นของฝากจากเมืองเหนือที่มีเรื่องราว (Story) สร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ทำให้ตั้งราคาที่สูงขึ้นได้อีกด้วย

2.5.4.8 กระบุงแม่สำหรับใส่ผ้า เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมใช้ภายในบ้านหรือในโรงแรมในปัจจุบัน เนื่องจากมีตรงกับสิ่งแวดล้อม และผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นจึงสอดคล้องกับความต้องการนี้เป็นอย่างดีโดยผสมผสานวัสดุ

2.5.4.9 กระเช้าและสังฆทาน เป็นผลิตภัณฑ์ที่ขายดีแต่ราคาต่ำจึงเป็นโอกาสที่จะพัฒนาจากงานจักสานให้เพิ่มมูลค่าโดยใช้เทคนิคการออกแบบให้น่าสนใจ

2.5.4.10 เฟอร์นิเจอร์ คุรุภัณฑ์ เป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากสามารถยกระดับงานจักสานแบบก้าวกระโดด เช่น ยี่ห้อ SARNN สร้างมูลค่าได้อย่างมหาศาล โดยเริ่มจากเฟอร์นิเจอร์ที่ไม่ซับซ้อน หรือยังไม่จักสานแห่งไหนทำมาก่อน เช่น โฟเตียม ศิลปะตกแต่งบ้าน ม้านั่ง ผาบานซึ้งค์

ภาพที่ 2.6 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ในตำบลไชยสถาน
ที่มา : งานสวัสดิการและพัฒนาสังคม (2563)

2.5.5 ข้อมูลการพัฒนางานหัตถกรรมจักสานในตำบลไชยสถาน

แนวทางการพัฒนาจักสานของตำบลไชยสถานเพื่อยกระดับงานจักสานแบบดั้งเดิมให้เป็น “จักสานรุ่นใหม่” ประกอบแนวคิดทางการตลาด และความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบให้สามารถขายได้จริง สร้างมูลค่าได้จริง สอดคล้องวิถีชีวิตความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน โดยในระยะแรกเน้น “ตลาดระดับกลาง” เนื่องจากการใช้ทักษะการจักสานที่ไม่ซับซ้อน และระยะเวลาผลิตน้อย เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนแนวคิดดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม ได้ออกแบบและควบคุมผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อใช้ในการนำร่องการพัฒนา โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

2.5.5.1 เน้นการผลิตที่ไม่ซับซ้อนมากนักในระยะเริ่มต้น เพื่อจูงใจจักสานหน้าใหม่ในพื้นที่

2.5.5.2 เน้นการตั้งราคาคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ขั้นต่ำต่อวัน เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้ดึงดูดให้คนหน้าใหม่สนใจเข้าร่วมพัฒนา

2.5.5.3 นำเทคนิคการออกแบบมาใช้ยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์

2.5.5.4 เน้นการตลาดนำการพัฒนา พิจารณาจากความต้องการของตลาดและขายได้จริง เน้นตลาดที่คู่แข่งน้อยราย (Blue Ocean) ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการตั้งราคาให้เหมาะสมไม่เน้นราคาถูกเพื่อขายในปริมาณมาก ๆ ซึ่งได้รับผลการตอบแทนต่ำซึ่งไม่คุ้มค่ากับทรัพยากร แต่ไม่ควรตั้งราคาสูงกว่าตลาดให้แข่งขันได้

2.5.5.5 การใช้ลวดลายจักสานมีทั้งแบบดั้งเดิมของตำบลไชยสถานในการออกแบบ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ได้มีเอกลักษณ์เฉพาะมีอัตลักษณ์ของชุมชน และลวดลายนอกพื้นที่นำมาประยุกต์ให้เกิดผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๆ ได้

2.5.5.6 ไม่ยึดติดวัสดุที่เคยใช้อยู่เดิม เน้นความสวยงามของการออกแบบในการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ เช่น ไม้ไผ่จากภูมิภาคอื่นที่คุณภาพสูง กระจูด หวาย ผักตบชวา รวมถึงโลหะ ผ้าบุต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วม PAR

2.6.1 ความหมายของหลักการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วม PAR

พันธุทิพย์ รามสูตร (2540) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) นั้นเป็นวิธีการวิจัยที่ให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมวิจัย ร่วมศึกษาปัญหาโดยกระทำร่วมกับนักวิจัยผ่านกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้นทุกขั้นตอน เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวิจัยนับตั้งแต่การกำหนดปัญหา การดำเนินการ การวิเคราะห์ข้อมูลตลอดจนหาแนวทาง ในการแก้ปัญหาจนกระทั่งเสนอผลและอภิปราย ผลการวิจัยมีจุดเริ่มต้นจากคนที่อยู่กับปัญหา (problems people) ค้นหาปัญหาของตนเองร่วมกับนักวิชาการ คนในชุมชนไม่ใช่ผู้ถูกระทำ แต่เป็นผู้กระทำที่มีส่วนร่วมและมีอำนาจร่วมกันในการวิจัย เน้นการฝึกฝนให้ชาวบ้านคิดและทำวิจัยเป็น โดยการสร้างทีมวิจัยท้องถิ่น หรือนักวิจัยท้องถิ่นขึ้นมา อันเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนได้เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาตนเอง และพัฒนาชุมชน

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นั้นจึงเป็นรูปแบบของการวิจัยที่ประกอบไปด้วย กระบวนการค้นคว้าทางสังคม (Social Investigation) การให้การศึกษา (Education) และการกระทำหรือการปฏิบัติการ (Action) เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้และทำความเข้าใจกับสภาพการณ์ที่ปรากฏอยู่ รวมทั้งเปิดพื้นที่ให้เรียนรู้และแก้ไขปัญหาด้วยกัน อันเป็นการสร้างความรู้ให้กับสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีหลักการสำคัญที่ให้ความสำคัญต่อการต่อภูมิภาคปัญหาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนระบบการสร้างความรู้ ซึ่งแตกต่างไปจากของนักวิชาการ โดยประกอบด้วย

2.6.1.1 ปรับปรุงความสามารถและพัฒนาศักยภาพของชาวบ้าน ด้วยการส่งเสริมยกระดับนักศึกษาและพัฒนาความเชื่อมั่นให้เกิดการวิเคราะห์/สังเคราะห์สถานการณ์ปัญหาของตนเอง ซึ่งเป็นการนำเอาศักยภาพเหล่านี้มาใช้ประโยชน์

2.6.1.2 ให้ความรู้ที่เหมาะสมแก่ชาวบ้าน ตลอดจนมีการนำไปใช้อย่างเหมาะสม

2.6.1.3 สนใจปรีทศน์ของชาวบ้าน โดย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะ ช่วยเปิดเผยให้เห็นคำถามที่ตรงกับประเด็นปัญหา

2.6.1.4 การปลดปล่อยแนวความคิดเพื่อให้ชาวบ้านแต่ละคนยากจนด้อยโอกาส สามารถมองความคิดเห็นของตนเองได้อย่างเสรี มองสภาพการณ์และปัญหาของตนเอง วิเคราะห์ วิเคราะห์ ตรวจสอบสภาพข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

วรรณดี สุทธิรักษากร (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) มีลักษณะอยู่ 3 ประการคือ

1. การวิจัยเพื่อให้ได้ความรู้
2. การปฏิบัติการเพื่อใช้ความรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติที่มีที่มาจากการใช้ความรู้
3. การมีส่วนร่วม ที่มีความหมายของการเป็นเจ้าของการเปลี่ยนแปลง

2.6.2 หลักการและเป้าหมายของการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วม PAR

โรจนา ธรรมจินดา และคณะ (2560) ได้กล่าวถึงหลักการปฏิบัติการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม Participatory Action Research: PAR) มี 7 ขั้นตอน คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การแนะนำนักวิจัยและแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยให้กับชุมชน
2. การร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน
3. การเติมองค์ความรู้ให้ชุมชน
4. การร่วมกันพิจารณารูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้
5. การร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน
6. การปฏิบัติตามแผน และ
7. การติดตามและประเมินผล

อรุณรุ่ง บุญนันทพงศ์ (2549) ได้อธิบายถึงเป้าหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม Participatory Action Research: PAR) ไว้ดังนี้

1. ชาวบ้าน ชุมชน ผู้ด้อยโอกาสจะตื่นตัว ได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น สามารถคิดวิเคราะห์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง มีความเชื่อมั่นในทางที่จะให้ความร่วมมือกันหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อก่อประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและชุมชน
2. ประชาชนได้รับการแก้ไขปัญหา ผู้ด้อยโอกาสมีโอกาสมากขึ้น การจัดสรรทรัพยากร ต่าง ๆ มีการกระจายอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งมีข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีต่อคนในชุมชน
3. นักวิจัยและพัฒนาได้เรียนรู้จากชุมชน ได้ประสบการณ์การทำงานร่วมกับชุมชน อันก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี และเกิดแนวคิดในการพัฒนาตนเองของนักวิจัยและพัฒนาอย่างแท้จริง ผลงานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที เนื่องจากได้ลงมือทำกิจกรรมโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เกิดการผนึกกำลังร่วมกัน โดยที่ประชาชนเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ตลอดจนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของผลงานที่โครงการที่ดำเนินการอยู่

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สมหมาย แจ่มกระจ่าง, พิระพงษ์ สุดประเสริฐ และศรีวรรณ ยอดนิล (2557) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและความต้องการของชุมชน เทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 2) เสริมสร้างชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ สามารถบูรณาการจัดทำแผนชุมชนสู่การจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2560) โดยการมีส่วนร่วมอย่างสมบูรณ์ และมีแนวทางการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน 3) ให้ประชาชนในชุมชน และบุคลากรเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีทักษะ และประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาชุมชนร่วมกัน พื้นที่ปฏิบัติการได้แก่ ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 10 ชุมชน ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาในชุมชนมีสามระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล ระดับครอบครัวและระดับชุมชน ด้านระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนบางพระ พบว่า ขึ้นอยู่กับการเสริมสร้างระบบธรรมาภิบาล โดยเฉพาะหลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของชุมชน ซึ่งนำไปสู่ความเชื่อมั่น สร้างความสนใจในกิจการสาธารณะ ส่วนปัจจัยความสำเร็จประกอบด้วยผู้นำท้องถิ่น แกนนำ และคณะกรรมการชุมชน และคณะกรรมการชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การมีส่วนร่วมของชุมชน การมีส่วนร่วมเชิงทุนเสริมจากเทศบาล ภาครัฐและเอกชนและ การสร้างเครือข่ายการทำงาน

2. ोजना ธรรมจินดา และคณะ (2560) ได้ทำการการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และเพื่อค้นหารูปแบบการรวมกลุ่มธุรกิจชุมชนอย่างยั่งยืน โดยศึกษาประชากรสมาชิกกลุ่มผักปลอดสารบ้านดอนสถาน และผู้นำชุมชน จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การนำชาวบ้านไปศึกษาดูงาน การสนทนากลุ่มและการประชุมกลุ่มระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่ตุลาคม 2558 ถึงตุลาคม 2559 ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วม รูปแบบการรวมกลุ่มธุรกิจชุมชนผักปลอดสารบ้านดอนสถานมีรูปแบบเฉพาะที่แตกต่างจากชุมชนอื่น กล่าวคือ มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตผักปลอดสาร ควบคุมคุณภาพและจำหน่ายผักปลอดสารในนามกลุ่มๆ ลักษณะการร่วมทุนประกอบไปด้วยทุนส่วนรวมและทุนส่วนตัว การจัดตั้งกลุ่มธุรกิจชุมชนนี้ทำให้สมาชิกสามารถขายผลผลิตในราคาที่เป็นธรรมมากขึ้น ลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ลดการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก ซึ่งเป็นผลดีทั้งต่อสุขภาพของเกษตรกรและสภาพแวดล้อม

3. พจนันธรรม ณรงค์วิทย์ และอำไพ แสงจันทร์ไทย (2561) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม ประเภทพระดิน สำหรับแหล่งเรียนรู้การทำพระเครื่องนครชุมจังหวัดกำแพงเพชรอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม ประเภทพระดิน จังหวัดกำแพงเพชร (2) เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม ประเภทพระดิน จังหวัดกำแพงเพชรอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน (3) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม ประเภทพระดิน จังหวัดกำแพงเพชรที่ได้รับการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน

โดยผลการวิจัย พบว่า แหล่งเรียนรู้การทำพระเครื่อง นครชุม จังหวัดกำแพงเพชร มีการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม จากพระดินจังหวัดกำแพงเพชรทั้งหมด 3 รูปแบบ คือแบบพระเครื่องทั่วไป แบบแขวนผนัง และแบบตั้งโต๊ะ-ตั้งหิ้ง มีความเห็นสอดคล้องในการพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบตั้ง โต๊ะ-ตั้งหิ้ง โดยพัฒนาจากรูปแบบผลิตภัณฑ์พระเครื่อง “พระขุ่มกอ” จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นหนึ่งในเบญจภาคีที่มีชื่อเสียงโด่งดังในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งสามารถนำรูปแบบของ “พิมพ์พระเครื่อง” มาเป็นส่วนหนึ่งในองค์ประกอบ การออกแบบเพื่อสื่อถึงประวัติความเป็นมาและความสำคัญของวัฒนธรรม และจากการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน ได้ข้อสรุปเป็นผลิตภัณฑ์ 3 รูปแบบ และประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า รูปแบบที่ 3 ซึ่งเป็นรูปทรงเสมา มีความเหมาะสมมากที่สุด ในเชิงวัฒนธรรม ความสวยงาม และสอดคล้องกับการผลิต โดยให้มีการพัฒนา และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาด ตามกรอบแนวคิดทางการตลาด พบว่ากลุ่มผู้บริหารและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรมประเภทพระดินที่ออกแบบและพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนอยู่ในระดับมาก

4. ศิรินทิพย์ พิศวง (2564) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการโอท็อป เพื่อส่งเสริมเครือข่ายองค์ความรู้ จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรค เพื่อไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำไปกำหนดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายของผู้ประกอบการโอท็อป ในจังหวัดสุรินทร์ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ประกอบการประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 35 กลุ่ม กลุ่มที่ 2 ผู้พัฒนาศักยภาพ รวม 11 คน และกลุ่มที่ 3 ผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบจำนวน 1 กลุ่ม ใช้แบบ สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยประเด็นคำถามทุกข้อมีค่าความสอดคล้องตามเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มที่ 1 จัดประชุมวิเคราะห์ปัญหาและ อุปสรรคเพื่อหาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์กับกลุ่มที่ 2 นำผลสรุปมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบกับ กลุ่มที่ 3 จากนั้นจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทั้ง 3 กลุ่ม ร่วมกับการจัดเวทีเพื่อนำเสนอ ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมต้นแบบและรูปแบบทางการตลาด นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบแบบสามเส้าและ วิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนา และภาพประกอบ ผลการวิจัยพบว่า การผลิตผ้า ไหมของกลุ่มทอผ้าในจังหวัดสุรินทร์ส่วนใหญ่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นไม่ได้มาตรฐานเชิงพาณิชย์ ปัญหา และอุปสรรคที่สำคัญคือ ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสีไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีลายเอกลักษณ์สำหรับกลุ่ม ต้นทุนการ ผลิตสูง สมาชิกไม่มีความเชี่ยวชาญด้านช่องทางการตลาดออนไลน์ กิจกรรมการส่งเสริมการตลาดไม่ ชัดเจน และแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมรวบรวมองค์ความรู้จากนักวิชาการ ประชาชนชาวบ้าน และสมาชิกในกลุ่มทอผ้าไหม คือ 1) การพัฒนาการผลิตผ้าไหมแบบโบราณ “ผ้าสมปักปุม” 2) การ ออกแบบลายใหม่ที่มีเอกลักษณ์ประจำกลุ่ม “ลายหมื่นชัย” 3) การย้อมเส้นไหมด้วยสีจากธรรมชาติ 4) การใช้วัตถุดิบเส้นไหมที่ผลิตภายในกลุ่ม 5) การทอผ้าด้วยขั้นตอนแบบโบราณ 6) การอบผ้าเพิ่มความหอมและยืดอายุการใช้งานของผ้าด้วยสมุนไพรในขั้นตอนสุดท้าย และ 7) ออกแบบรูปแบบทาง การตลาดเพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์สู่ตลาดระดับประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีวิธีการดำเนินขั้นตอนของกระบวนการวิจัยดังนี้

3.1 เพื่อศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3.2 เพื่อประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR"

3.3 เพื่อประเมินผลความพึงพอใจและคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3.1 เพื่อศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1.1 ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3.1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่

(1) นายภูธร นิ่มนวล ดำรงตำแหน่งนักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ เทศบาลตำบลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

(2) นายจักรเวศย์ พิงคสัน ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบล ไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

(3) นางสาวพรรวรท อุปเสียง ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่เทศบาลฯ เทศบาลตำบล ไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.2.1 แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) เกี่ยวกับข้อมูลปัญหาข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

(1) ลักษณะของงานหัตถกรรมในพื้นที่

(2) ลักษณะของงานหัตถกรรมที่สามารถพัฒนาได้ต่อไปในผลิตภัณฑ์เชิงอุตสาหกรรม

(3) ลักษณะการใช้ประโยชน์จากวัสดุผสมในพื้นที่เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.1.3.1 ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้นำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence (IOC)) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

(1) ผศ.ดร.กฤษณา คิตดี อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

(2) ผศ.ดร.ธนิษฐ์ รัตนโอฬาร อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

(3) รศ.ดร. สุวรรณ อินทร์น้อย อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

3.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลหัตถยภูมิ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

3.1.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่ชุมชน เวิร์กช็อป ระดับหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลไชยสถาน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสอบถามชาวบ้านพื้นถิ่น และผู้เชี่ยวชาญภายในพื้นที่ เพื่อสอบถามปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของชุมชน และรวบรวมความคิดเห็นข้อมูลที่ได้รับมาใช้กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม

3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1.5.1 ผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์การศึกษาผลิตภัณฑ์จักสานของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยหลักการ SWOT Analysis และแปรผลออกมาในรูปแบบตารางการวิเคราะห์ด้วยเพิร์ตเมตริกซ์ (Pugh Matrix) และการบรรยายเชิงพรรณนา

3.2 เพื่อประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR"

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1.1 ประชากร ได้แก่ ช่างจักสานที่อาศัยอยู่ในชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3.2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ช่างจักสานที่อาศัยอยู่ในชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มผู้จักสาน ภายในชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 หมู่บ้าน ได้แก่

- (1) หมู่ 1 บ้านต้นโชคหลวง จำนวน 3 คน
- (2) หมู่ที่ 2 บ้านศรีสองเมือง จำนวน 3 คน
- (3) หมู่ที่ 3 บ้านศรีบุญเรือง จำนวน 3 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (4) หมู่ที่ 4 บ้านนันทาราม จำนวน 3 คน
- (5) หมู่บ้าน 5 บ้านยวม จำนวน 3 คน
- (6) หมู่ที่ 6 บ้านโพธิมงคล จำนวน 3 คน
- (7) หมู่ที่ 7 บ้านเชียงขวาง จำนวน 3 คน
- (8) หมู่ที่ 8 บ้านต้นยางหลวง จำนวน 3 คน

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.2.1 แบบบันทึกผลการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ร่วมกับชุมชน เป้าหมายเพื่อเรียนรู้กระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอุตสาหกรรมของชุมชนของชุมชนไทยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3.2.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.2.3.1 ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและได้นำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence (IOC)) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

- (1) ผศ.ดร.กฤษณา คิตดี อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
- (2) ผศ.ดร.ธนิษฐ์ รัตนโอฬาร อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
- (3) รศ.ดร. สุวรรณ อินทร์น้อย อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลหัตถภูมิ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participation observation) เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอุตสาหกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3.2.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่ชุมชน เทศบาลไชยสถาน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอุตสาหกรรมที่พัฒนาแล้วไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายผ่านการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ด้วยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participation observation) และบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึก และถ่ายภาพในขณะทดสอบ

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.5.1 ผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ร่วมกับชุมชน มาวิเคราะห์และสรุปผลในรูปแบบบรรยายเชิงพรรณนา

3.3 เพื่อประเมินผลความพึงพอใจและคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3.3.1 ประชากร ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่มีความสนใจผลิตภัณฑ์ด้านงานหัตถกรรมที่มาใช้งานห้างสรรพสินค้า IKEA, INDEX และ HOME PRO

3.3.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่มีความสนใจผลิตภัณฑ์ด้านงานหัตถกรรมที่มาใช้งานห้างสรรพสินค้า IKEA, INDEX และ HOME PRO จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามตารางสถิติของ Taro Yamane

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.2.1 แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิด (Closed-ended Form) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่ประเมินด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert โดยมีประเด็นการรวบรวมข้อมูลดังนี้

- (1) Product (สินค้าหรือผลิตภัณฑ์)
- (2) Price (ราคา)
- (3) Promotion (การส่งเสริมการขาย)
- (4) Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย)

3.3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.3.3.1 ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้นำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence (IOC)) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

- (1) ผศ.ดร.กฤษณา คิดดี อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
- (2) ผศ.ดร.ธนิษฐ์ รัตนโอฬาร อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
- (3) รศ.ดร. สุวรรณมา อินทร์น้อย อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3.2.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมผลด้วยแบบสอบถามและถ่ายภาพในขณะที่ทำการประเมิน

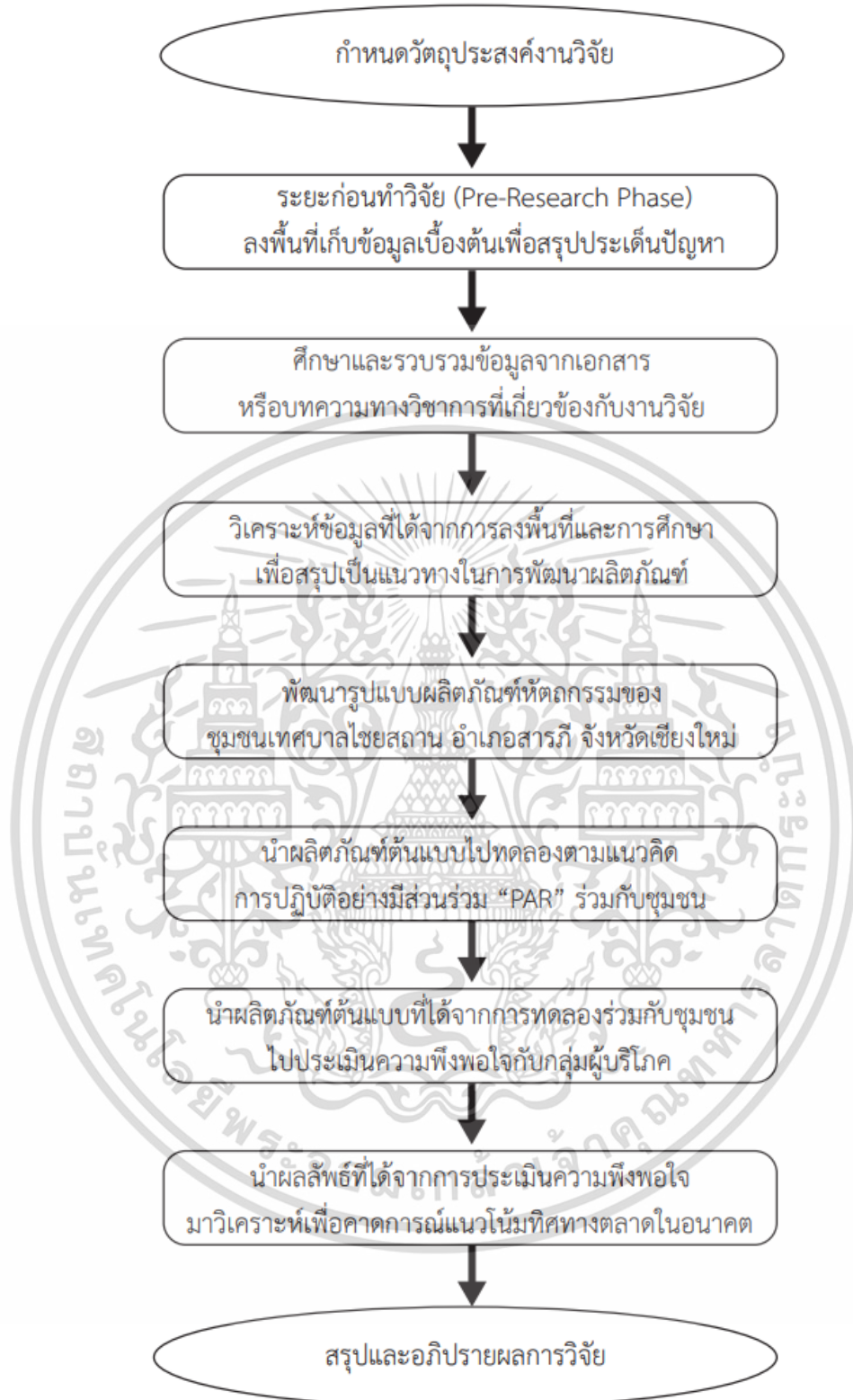
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.5.1 ผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์ที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนค่ามาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และใช้วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และแปรผลแนวโน้มทิศทางตลาดในอนาคต ออกมาในรูปตารางสถิติแบบการบรรยายเชิงพรรณนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยออกมาเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

4.1 ผลการศึกษา และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

4.2 ผลการประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR"

4.3 ผลการประเมินผลความพึงพอใจและความคิดเห็นแนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

4.1 ผลการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

4.1.1 ผลการศึกษาข้อมูลจากการลงพื้นที่ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 4.1 ภาพการลงพื้นที่เวทีจักสานระดับหมู่บ้านทุกหมู่บ้านไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ในการศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ นั้นผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่เวทีจักสานระดับหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสอบถามข้อมูลจากชาวบ้าน ซึ่งได้ผลการศึกษาดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาข้อมูลจากชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหาของชุมชน	ข้อเสนอแนะ
<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่มีทีมงานแบ่งงานกันทำงาน 2. ขาดศูนย์กลางงานจักสานในพื้นที่ และการรวมกลุ่มที่ผ่านมาไม่มีความเข้มแข็งยั่งยืน 3. ไม่มีเครือข่ายจักสานในการจัดตั้งกลุ่ม 4. ผู้หารายได้จากงานจักสานเหลือน้อยลงไปมาก ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ 5. ขาดจิตอาสาในการจัดกิจกรรมลักษณะต่อเนื่อง 6. ขาดแคลนวัตถุดิบต้องนำเข้าเกือบทั้งหมด 7. งานจักสานให้รายได้น้อยเมื่อเทียบการหารายได้ทั่วไปในปัจจุบัน 8. คนรุ่นใหม่ไม่มีแรงจูงใจที่จะสืบสาน 9. รูปแบบจักสานปัจจุบันล้าสมัย ไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน 10. ทักษะฝีมืองานจักสานไม่มีการพัฒนาให้หลากหลาย มักสานตามความถนัดไม่สนใจความต้องการของตลาด 11. ขาดความรู้และระบบการขาย การตลาด 12. ไม่มีแหล่งรับซื้องานจักสานทุกผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมา 13. ขาดที่เลี้ยงและประสานการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 14. ไม่มีทุนหรือสินเชื่อซื้อวัตถุดิบ และสต็อกสินค้า 15. ขาดสถานที่เก็บรักษาผลิตภัณฑ์ โรงอบ รมควัน ย้อมสี 16. ขาดเทคโนโลยีและเทคนิคใหม่ๆในการพัฒนางานจักสาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ควรมีการรวมกลุ่มงานจักสานระดับตำบล และจัดตั้งกองทุนจักสานเพื่อสนับสนุนทุนตั้งต้นและการขับเคลื่อนกลุ่มจักสานอย่างเป็นทางการ เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันควรใช้วิธีการระดมทุนและเป็นแหล่งเงินทุนในการซื้อวัตถุดิบ และเป็นแหล่งรับซื้อผลิตภัณฑ์ คัดคุณภาพ ให้แก่สมาชิก 2. เทศบาลควรเป็นผู้ประสานงานและจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นระบบ และดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 3. ควรพัฒนารูปแบบจักสานใหม่ทันสมัย 4. ควรศึกษาดูงานหรือจัดหาวิทยากรเชี่ยวชาญมาฝึกทักษะให้เกิดการพัฒนาฝีมือ 5. ควรหาช่องทางการตลาด การขาย แหล่งรับซื้อใหม่ๆ 6. ควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนและพัฒนางานจักสานในตำบล 7. ควรปลูกต้นไม้เขียวในพื้นที่สาธารณะที่ว่างเปล่า เช่น สุสาน 8. ไม่ควรยึดติดการผลิต รูปแบบ วัตถุดิบ เปลี่ยนไปตามความนิยม 9. ควรยกระดับงานจักสานให้เป็นที่ต้องการของตลาดและมีมูลค่าสูงขึ้นเพื่อดึงดูดให้คนรุ่นใหม่เข้ามาสืบสาน 10. ภายหลังการจัดตั้งกลุ่มควรมีการสื่อสารผ่านทางไลน์กลุ่ม

จากผลการศึกษาข้อมูลจากชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญเจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ นั้นผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์ที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเทคนิค SWOT Analysis และสรุปผลเพื่อใช้เป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้ผลการศึกษา ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis จากข้อมูลที่ได้จากชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญ
เจ้าหน้าที่ เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ข้อกำหนด	รายละเอียด
จุดแข็ง (Strengths)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตำบลไชยสถานเป็นแหล่งรวมของช่างฝีมือจักสานแหล่งใหญ่ของจังหวัดเชียงใหม่ 2. งานจักสานเป็นมรดกทางภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ซึมซาบลงไปถึงวิถีชีวิตจึงเป็นเรื่องที่ชุมชนคุ้นเคยเป็นอย่างดี
จุดอ่อน (Weaknesses)	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายได้ต่ำ ไม่คุ้มค่าเนื่องจากเฉลี่ยรายได้ต่อชิ้นต่อวันน้อยกว่ารายได้ขั้นต่ำ 2. มีขั้นตอนซับซ้อน และใช้เวลาผลิตนานเมื่อเปรียบเทียบกับการทำรายได้อื่นในปัจจุบัน 3. ผู้ผลิตลดน้อยลงหายอย่างต่อเนื่อง และไม่มีแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่มาสืบสาน
โอกาส (Opportunities)	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนผู้ผลิตงานจักสานน้อยลงมากทำให้ราคามีแนวโน้มเพิ่มมากยิ่งขึ้น 2. กระแสการใช้วัสดุที่มาจากธรรมชาติเพื่อลดภาวะโลกร้อนได้รับความนิยมมากขึ้น 3. กระแสความนิยมใช้ผลิตภัณฑ์งานทำมือ (Hand make) เพิ่มมากขึ้นในตลาดโซเชียล 4. หากงานจักสานสามารถสร้างรายได้สูงใจให้มีการผลิตเพิ่มมากขึ้นจะสามารถทำให้ลดการออกไปทำงานนอกพื้นที่ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในระยะยาว
อุปสรรค (Threats)	<ol style="list-style-type: none"> 1. งานประจำหรือกิจการอื่นสามารถสร้างรายได้สูงกว่า ง่ายกว่า และเร็วกว่า จึงยากต่อการจูงใจให้เกิดจักสานหน้าใหม่ 2. พ่อค้าคนกลางมีอิทธิพลต่อการจูงใจในการผลิตเนื่องจากมีความแน่นอนในการรับซื้อแต่ให้ราคาต่ำ ผู้จักสานจึงเป็นสถานะเพียงลูกจ้างโรงงาน 3. ผลิตภัณฑ์ในตลาดปัจจุบันมีการพัฒนามาตรฐานสูง ทั้งรูปแบบ การขาย การตลาด จึงทำให้การจักสานในตำบลไชยสถานปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบพื้นฐานทำให้แข่งขันในตลาดกลางและสูงได้ยาก จึงทำให้วนเวียนอยู่ในตลาดล่างซึ่งได้ราคาที่ต่ำ

นอกจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านการวิเคราะห์ SWOT Analysis นั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลิตภัณฑ์เดิมที่มีอยู่ในชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ของชุมชน ซึ่งได้ผลการศึกษาดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาผลิตภัณฑ์เดิมของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ภาพผลิตภัณฑ์	รายละเอียด
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : ตอก ประเภท ตั้งเดิม ราคาต่อชิ้น 40 บาท/กิโลกรัม วัสดุที่ใช้คือ ไม้เฮี้ย ไม้ไผ่บง ลักษณะการใช้งาน : นำไปจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : ตอกไป (90 เซนติเมตร หรือ 1 วา) ประเภท ประยุกต์เอง ราคาต่อชิ้น 1.50 - 2 บาท วัสดุที่ใช้คือ ไม้เฮี้ย ลวดลายที่ใช้คือ ลายสอง ลักษณะการใช้งาน : นำไปเย็บประกอบทำหมวก</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : ซ้าหวด หรือซ้าเห่า ประเภท ตั้งเดิม, นำเข้า/สั่งทำ, ประยุกต์เอง ราคาต่อชิ้น 15 - 150 บาท วัสดุที่ใช้คือ ไม้เฮี้ย ลวดลายที่ใช้คือ ลายซ้าลอม ลักษณะการใช้งาน : ใส่ของอเนกประสงค์ และสั่งขทาน</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : ก๋วย ประเภท ตั้งเดิม ราคาต่อชิ้น 35 - 50 บาท วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่บง ลวดลายที่ใช้คือ ลายซ้าลอม (ก้น), ไปลายสอง (ตีนและตัว), ไผ่คาด, รั้วปาก ลักษณะการใช้งาน : ใช้ใบตองปูพื้นนำไปเป็นสั่งขทาน</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ภาพผลิตภัณฑ์	รายละเอียด
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : เข่ง</p> <p>ประเภท ดั้งเดิม</p> <p>ราคาต่อชิ้น 100 บาท</p> <p>วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่บง หรือไม้ไผ่ซาง</p> <p>ลวดลายที่ใช้คือ ลายเข่ง</p> <p>ลักษณะการใช้งาน : ภาชนะสำหรับใส่ผักส่งขาย</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : ซ้าหวด หรือซ้าเห่า</p> <p>ประเภท ดั้งเดิม</p> <p>ราคาต่อชิ้น 25 - 50 บาท</p> <p>วัสดุที่ใช้คือ ไม้เฮี้ย</p> <p>ลวดลายที่ใช้คือ ลายสอง (ก้น), ลายตาน (ตัว), ไพลายสาม (ขอบปาก)</p> <p>ลักษณะการใช้งาน : ใช้เสเด็ดน้ำข้าวหมาเพื่อสร่งใส่หนึ่ง</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : เปียด</p> <p>ประเภท ดั้งเดิม</p> <p>ราคาต่อชิ้น 500 บาท</p> <p>วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่เฮี้ย หวาย ไม้ไผ่บง</p> <p>ลวดลายที่ใช้คือ ลายสอง (ก้น), ลายเปียด หรือลายสอง ลายสาม (ตัว), ไพลายสาม (ขอบปาก), คาดปาก</p> <p>ลักษณะการใช้งาน : มักใช้เป็นคู่มือและสายสำหรับใส่ของหอบ เช่น ข้าวเปลือก</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : แคง / กระจาด / ซ้าน้อย / ซ้าเฮือ</p> <p>ประเภท ดั้งเดิม</p> <p>ราคาต่อชิ้น 30 บาท</p> <p>วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่เฮี้ยติดผิว แหย่ง</p> <p>ลวดลายที่ใช้คือ ลายตาน ลายสอง ลายสาม ลายเปียด ลายน้ำไหล คาดขอบ วิกขอบ</p> <p>ลักษณะการใช้งาน : ใส่ของชิ้นเล็ก</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ภาพผลิตภัณฑ์	รายละเอียด
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : ซ้าแม่ัว</p> <p>ประเภท นำเข้า/สั่งทำ, ประยุกต์เอง</p> <p>ราคาต่อชิ้น 30 - 120 บาท</p> <p>วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่เอี้ยติดผิว แห้ง ไม้ไผ่ซาง</p> <p>ลวดลายที่ใช้คือ ลายตาน ไพเบี้ยด ถักขอบ ลายซ้าลอม</p> <p>ลักษณะการใช้งาน : ภาชนะใส่ของในโรงแรม</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : ซ้าปากบาน</p> <p>ประเภท นำเข้า/สั่งทำ</p> <p>ราคาต่อชิ้น 120 บาท</p> <p>วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่เอี้ย ไม้ไผ่ซาง</p> <p>ลวดลายที่ใช้คือ ลายสอง (ก้น), ลายเบี้ยด (ตัว), ลายน้าไหล (ตัว), วัทขอบ (ปาก)</p> <p>ลักษณะการใช้งาน : ภาชนะใส่ของในโรงแรม</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : โซ</p> <p>ประเภท ดั้งเดิม</p> <p>ราคาต่อชิ้น 150 บาท</p> <p>วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่บง</p> <p>ลวดลายที่ใช้คือ ลายสอง (ตัว), ลายสองมีติ (ก้น), วัท (วงขอบ)</p> <p>ลักษณะการใช้งาน : กัดักจับปลา</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : ซ้อง</p> <p>ประเภท ดั้งเดิม</p> <p>ราคาต่อชิ้น 80 บาท</p> <p>วัสดุที่ใช้คือ ตอกไม้ไผ่ซาง หรือไม้ไผ่บงก็ได้</p> <p>ลวดลายที่ใช้คือ ลายซ้อง (ตัว), ลายเบี้ยด (ก้น)</p> <p>ลักษณะการใช้งาน : ภาชนะเก็บกักปลา</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : แซะ</p> <p>ประเภท ดั้งเดิม</p> <p>ราคาต่อชิ้น 170 บาท วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่บง</p> <p>ลวดลายที่ใช้คือ ลายตาน วัทขอบ</p> <p>ลักษณะการใช้งาน : กัดักจับปลา</p>

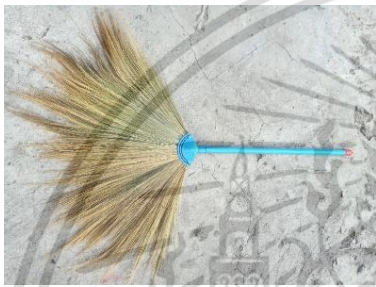

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ภาพผลิตภัณฑ์	รายละเอียด
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : ตุ่ม</p> <p>ประเภท ดั้งเดิม</p> <p>ราคาต่อชิ้น 80 บาท</p> <p>วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่บง ลวดลายที่ใช้คือ ลายสอง</p> <p>ลักษณะการใช้งาน : กักตักจับปลา</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : เฟอร์นิเจอร์</p> <p>ประเภท นำเข้า/สั่งทำ</p> <p>ราคาต่อชิ้น 500 บาท</p> <p>วัสดุที่ใช้คือ หวาย ไม้ไผ่บง</p> <p>ลวดลายที่ใช้คือ ลายตาน ถักขอบ</p> <p>ลักษณะการใช้งาน : สำหรับใช้นั่ง</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : กระเป๋าสานประยุกต์</p> <p>ประเภท นำเข้า/สั่งทำ, ประยุกต์เอง</p> <p>ราคาต่อชิ้น.....-..... บาท</p> <p>วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่เฮี้ย โคร่งไม้ซาง โคร่งเหล็ก</p> <p>ลวดลายที่ใช้คือ ลายดั้งเดิม และลายประยุกต์ผสมผสานกัน</p> <p>ลักษณะการใช้งาน : ตามผู้สั่งต้องการ</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : แจกันลายเปียด</p> <p>ประเภท นำเข้า/สั่งทำ, ประยุกต์เอง</p> <p>ราคาต่อชิ้น.....-..... บาท</p> <p>วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่เฮี้ย โคร่งไม้ซาง โคร่งเหล็ก</p> <p>ลวดลายที่ใช้คือ ลายดั้งเดิม และลายประยุกต์ผสมผสานกัน</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ภาพผลิตภัณฑ์	รายละเอียด
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : โคมไฟลายขัดดอก ประเภท นำเข้า/สั่งทำ, ประยุกต์เอง ราคาต่อชิ้น.....-..... บาท วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่เฮี้ย โครงไม้ซาง โครงเหล็ก ลวดลายที่ใช้คือ ลายดั้งเดิม และลายประยุกต์ผสมผสานกัน</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : ไม้กวาดดอกหญ้า ประเภท นำเข้า/สั่งทำ ราคาต่อชิ้น 45 / 100 บาท วัสดุที่ใช้คือ ดอกหญ้าก้าง เขือก ตัวยึด ไม้สำหรับทำด้าม ลวดลายที่ใช้คือ ไพลายสาม ลักษณะการใช้งาน : ใช้กวาดทำความสะอาดบ้านเรือน</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : ไม้กวาดทางมะพร้าว ประเภท นำเข้า/สั่งทำ ราคาต่อชิ้น 45 / 100 บาท วัสดุที่ใช้คือ ก้านมะพร้าว เขือก ตัวยึด ไม้สำหรับทำด้าม ลวดลายที่ใช้คือ ไพลายสาม ลักษณะการใช้งาน : ใช้กวาดทำความสะอาดบ้านเรือน</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : หมวก ประเภท นำเข้า/สั่งทำ ราคาต่อชิ้น 20 - 30 บาท วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่เฮี้ย ลวดลายที่ใช้คือ ไพลายสอง ลักษณะการใช้งาน : สวมศีรษะกันแดดกันฝน</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : พัด ประเภท นำเข้า/สั่งทำ ราคาต่อชิ้น 15 - 20 บาท วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่เฮี้ย ไม้ไผ่ซาง ลวดลายที่ใช้คือ ลายเปียด ลักษณะการใช้งาน : ใช้พัดลม</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ภาพผลิตภัณฑ์	รายละเอียด
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : สาดแห้ง ประเภท นำเข้า/สั่งทำ ราคาต่อชิ้น 350 บาท/เมตร วัสดุที่ใช้คือ ตันแห้ง ลวดลายที่ใช้คือ ลายสอง ลักษณะการใช้งาน : ใช้ปูพื้นสำหรับรองนั่ง</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : เสียนหมาก ประเภท นำเข้า/สั่งทำ ราคาต่อชิ้น 1,000 บาท วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่เอี้ย ลวดลายที่ใช้คือ ขดขึ้นรูป ลักษณะการใช้งาน : ภาชนะใส่ชุดหมาก</p>
	<p>ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน : เสวียน ประเภท ตั้งเดิม ราคาต่อชิ้น.....-..... บาท วัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่ซาง ลวดลายที่ใช้คือ ลายตาน ลักษณะการใช้งาน : ใช้กั้นดิน ใบไม้ต่างๆ</p>

จากผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis และการศึกษาผลิตภัณฑ์เดิมของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ นั้นสามารถสรุปได้ว่า ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ นั้นเป็นชุมชนที่เป็นแหล่งรวมช่างฝีมือที่มีความรู้ทางด้านจักสานที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อเส้อยู่ คือผลิตภัณฑ์ของชุมชนมีขั้นตอนในการออกแบบที่ซับซ้อนและใช้เวลานาน รวมถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่แข่งขันในตลาดกลางและสูงได้ยาก อีกทั้งช่างฝีมือส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุจึงทำให้มีแรงงานในการผลิตที่น้อย ทำให้รายได้ที่ได้มานั้นไม่คุ้มกับเวลาและแรงงานที่เสียไป

โดยจากการศึกษาเทรนด์การออกแบบในปัจจุบันนั้น สามารถสรุปได้ว่า ผลิตภัณฑ์จักสานในตลาดปัจจุบันส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การออกแบบที่ส่งเสริมให้ใช้วัสดุที่มาจากธรรมชาติเพื่อลดภาวะโลกร้อน ซึ่งผลิตภัณฑ์ในชุมชนนี้นิยมใช้ไม้ไผ่เอี้ย หรือไม้ไผ่บง เป็นวัสดุหลักในการสานให้ออกมาเป็นลวดลายต่าง ๆ เช่น ลายสอง ลายซาลอม และลายเปียด ซึ่งเป็นลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชนเทศบาลไชยสถาน ออกแบบ อีกทั้งในตลาดออนไลน์ส่วนใหญ่นิยมใช้ผลิตภัณฑ์งานทำมือ (Hand make) เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยได้มองเห็นโอกาสในการนำจุดแข็งและจุดอ่อนของชุมชนที่ได้ศึกษานี้มาพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมของชุมชน และส่งเสริมให้ชาวบ้านภายในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่

ผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์จากการศึกษาที่กล่าวมาในข้างต้น มาร่างภาพต้นแบบ (Sketch Design) และขึ้นต้นแบบด้วยโปรแกรมขึ้นรูป 3 มิติ เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสามารถออกมาได้ดังภาพ และตารางเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์เดิมและผลิตภัณฑ์ใหม่ ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.2 ภาพ Sketch Design ผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 4.3 ภาพการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยโปรแกรมขึ้นรูป 3 มิติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 ตารางเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อําเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

ผลิตภัณฑ์เดิม	ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาแล้ว
 <p data-bbox="466 577 667 613">ซ้าหวด หรือซ้าเห่า</p>	
 <p data-bbox="545 913 587 949">ก้วย</p>	
 <p data-bbox="386 1272 746 1308">แคง / กระจาด / ซ้าน้อย / ซ้าเฮื้อ</p>	
 <p data-bbox="501 1765 635 1800">เฟอร์นิเจอร์</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์เดิม	ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาแล้ว
 <p data-bbox="448 622 670 658">กระเป๋าสานประยุกต์</p>	
 <p data-bbox="523 929 592 965">หมวก</p>	
 <p data-bbox="523 1585 592 1621">โคมไฟ</p>	
<p data-bbox="533 1778 580 1814">ไม่มี</p>	 <p data-bbox="1011 1937 1219 1973">ตะกร้าสานจักรยาน</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่อมาผู้วิจัยได้ทำการกำหนดปัจจัยในการตัดสินใจตามหลักการออกแบบ Good Design ของ Dieter Rams (1976) เพื่อเลือกต้นแบบในการประเมินผลการพัฒนาหัตถกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับชุมชน โดยกำหนดค่าความสำคัญทั้งหมด 3 ระดับ ได้แก่ "5" สำคัญมากที่สุด "3" สำคัญปานกลาง และ "1" สำคัญน้อยที่สุด ซึ่งแสดงผลออกมาได้ดังนี้

ตารางที่ 4.5 ตารางแสดงความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเพื่อเลือกต้นแบบในการประเมินผลการพัฒนาหัตถกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยในการตัดสินใจ	ค่าความสำคัญ
มีความเป็นนวัตกรรม (Innovative)	1
ประโยชน์การใช้งาน (Useful)	3
ความสวยงาม (Aesthetic)	3
แข็งแรงทนทาน (Durability)	5
ความปลอดภัย (Safety)	3
มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว (Personality)	5
ความเป็นไปได้ในการผลิต (Production)	5
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly)	3

จากนั้นผู้วิจัยได้นำค่าความสำคัญของปัจจัยในการตัดสินใจที่กำหนดไว้มาใช้ประเมินต้นแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอุตสาหกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่พัฒนาแล้วมาวิเคราะห์ด้วยเพิร์ตเมตริกซ์ (Pugh Matrix) ร่วมกับที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อคัดเลือกกว่าผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นต้นแบบในการประเมินผลการพัฒนาหัตถกรรมอุตสาหกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับชุมชน โดยกำหนดค่าความสำคัญทั้งหมด 3 ระดับ ได้แก่ "9" สำคัญมากที่สุด "5" สำคัญปานกลาง และ "1" สำคัญน้อยที่สุด ซึ่งแสดงผลออกมาได้ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ตารางเพิร์ตเมตริกซ์ (Pugh Matrix) การเลือกผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภักดิ์ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ออกแบบไว้

ปัจจัยในการตัดสินใจ	ค่าความสำคัญ				
มีความเป็นนวัตกรรม	1	1	1	1	5
ประโยชน์การใช้งาน	3	3	1	3	5
ความสวยงาม	3	3	1	3	5
แข็งแรงทนทาน	5	3	3	3	9
ความปลอดภัย	3	3	3	3	9
มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	5	1	1	3	5
ความเป็นไปได้ในการผลิต	5	5	5	5	1
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3	9	9	9	9
รวมคะแนน		28	24	30	52
รวมค่าการประเมิน		100	88	110	184

ตารางที่ 4.7 ตารางเพิร์ตเมตริกซ์ (Pugh Matrix) การเลือกผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภักดิ์ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ออกแบบไว้

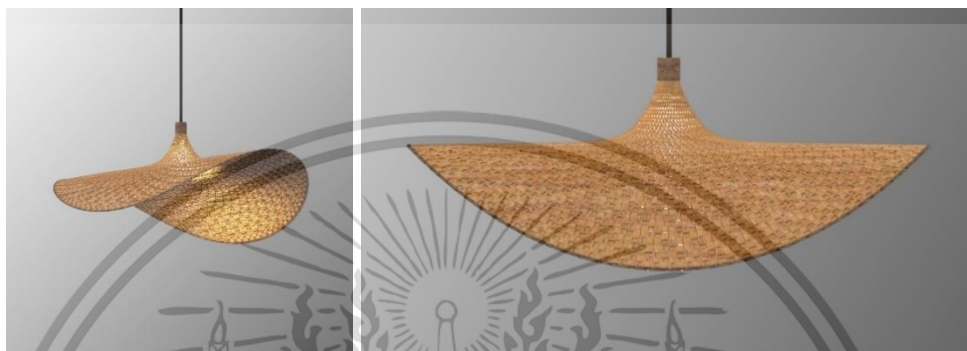
ปัจจัยในการตัดสินใจ	ค่าความสำคัญ				
มีความเป็นนวัตกรรม	1	1	1	5	5
ประโยชน์การใช้งาน	3	3	1	5	9
ความสวยงาม	3	3	3	9	5
แข็งแรงทนทาน	5	3	3	9	5
ความปลอดภัย	3	3	3	9	5
มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	5	1	1	9	5
ความเป็นไปได้ในการผลิต	5	5	5	5	5
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3	9	9	9	9
รวมคะแนน		28	26	60	48
รวมค่าการประเมิน		100	94	216	164

จากตารางเพิร์ตเมตริกซ์ (Pugh Matrix) นั้นสามารถสรุปได้ว่าต้นแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอุตสาหกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภักดิ์ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้คะแนนมากที่สุดคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“โคมไฟ” อยู่ที่ 216 คะแนน รองลงมาคือ “เฟอร์นิเจอร์” อยู่ที่ 184 คะแนน และ “ตะกร้าสานจักรยาน” อยู่ที่ 164 คะแนน ตามลำดับ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ จะนำต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้คะแนนสูงสุดได้แก่ “โคมไฟ” มาใช้เป็นต้นแบบในการทดลองการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR"

ภาพที่ 4.4 ผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกให้ต้นแบบสำหรับการทำไปใช้ทดลองการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

4.2 ผลการประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR"

4.2.1 ผลการประเมินตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ของแต่ละชุมชนในเทศบาลไชยสถาน อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้นำต้นแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอุตสาหกรรมถูกคัดเลือกไว้ ได้แก่ “โคมไฟ” มาใช้เป็นต้นแบบในการทดสอบผลการประเมินผลการพัฒนาหัตถกรรมอุตสาหกรรมของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับชุมชน โดยมีวัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

ตารางที่ 4.8 วัสดุและขั้นตอนการปฏิบัติต้นแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่ได้รับคัดเลือก

หัวข้อ	รายละเอียด
วัสดุที่ใช้ในการผลิต	<ol style="list-style-type: none"> 1) ตอกเป็ม หรือตอกเส้นใหญ่ (ไม้ไผ่พันธุ์เฮี้ย) 2) ก้านเหล็กโคมไฟเพดาน 3) กาวร้อน 4) กาลาเท็กซ์
ขั้นตอนในการผลิต	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดเตรียมก้านเหล็กสำหรับทำโคมไฟเพดาน พร้อมระบบไฟฟ้า มีฐานไว้อัดเพดานและตัวขั้วยึดหลอดไฟ 2) เริ่มสานโดยใช้แม่พิมพ์ที่รูปทรงคล้ายตามการออกแบบ นำตอกเส้นใหญ่เป็นแนวตั้ง และตอกเส้นเล็กสานเป็นแนวนอน เริ่มสานตรงหัว ส่วนบนเป็นลายตาน (หรือลายซ้าหวด หรือลายหนึ่ง) 3) สานลงมาถึงตรงจุดเชื่อมระหว่างหัวโคมกับตัวโคมด้วยเทคนิคไฟควิวให้ประคองทรงให้แน่น แล้วหักมุมเพื่อสานแผ่ออกเป็นตัวโคมโดยใช้ลายตานรวดถึงส่วนปลาย แล้วจึงไฟควิวปิดส่วนปลายสุดใช้เศษตอกแนวตั้งเหลือพันขดทำเป็นขอบอีกที ส่วนขอบปลายด้านในตามด้วยเส้นหวายติดกับกาวร้อนเป็นวงรอบ 4) เมื่อเสร็จแล้วจึงตัดทรงโดยมัดโยงด้านหนึ่งไปยังอีกด้านหนึ่งเก็บไว้งนอยู่ทรงตามการออกแบบ

โดยในการทดสอบแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับชุมชน นั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกช่างจักรสานที่อาศัยอยู่ในชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 3 คน มาเข้าร่วมทดสอบการผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอุตสาหกรรมที่คัดเลือกไว้ ซึ่งได้ผลลัพธ์จากการทดสอบดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 ผลลัพธ์การทดสอบตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ภาพการทดลอง	ผลลัพธ์ที่ได้
  <p data-bbox="395 1155 655 1189">หมู่ที่ 1 บ้านต้นโชคหลวง</p>	<p data-bbox="778 342 1385 421">รายชื่อช่างจักสาน : นางจินดา นันทพล, นางคำ ใจบุญ และนางจันทร์ดี เตชะ</p> <p data-bbox="778 477 1145 510">ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ : ไม่ระบุ</p> <p data-bbox="778 566 1385 779">ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต : อุปสรรคในการสานตามรูปทรงที่กำหนดส่วนโค้งเว้าและด้านไม่เท่ากันทำให้การสานไม่ต่อเนื่องและเป็นไปตามรูปทรงที่ต้องการได้ เนื่องจากช่างจักสานขาดทักษะในการประยุกต์และลวดลายดั้งเดิมมีข้อจำกัดการเพิ่มหรือลดขนาดได้</p> <p data-bbox="778 835 1385 1003">ข้อเสนอแนะ : ควรมีวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญครอบคลุมทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้งานที่มีมาตรฐานซึ่งเป็นแรงจูงใจที่จะเข้าร่วมการพัฒนางานจักสานยุคใหม่มากยิ่งขึ้น</p>
 <p data-bbox="363 1619 687 1653">หมู่ที่ 2 บ้านศรีสองเมือง (ต่อ)</p>	<p data-bbox="778 1200 1385 1279">รายชื่อช่างจักสาน : นางถนอมจิต แสนสุข และนางทองใบ ศรีชัย</p> <p data-bbox="778 1335 1385 1458">ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ : ทำให้ช่างจักสานแต่ละหมู่บ้านได้ทำความรู้จักกันพัฒนาสู่เครือข่ายความร่วมมือด้านงานจักสานในอนาคต</p> <p data-bbox="778 1514 1385 1727">ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต : การสานตามการออกแบบที่มีส่วนโค้งเว้าและด้านไม่เท่ากันทำให้ไม่สามารถสานต่อเนื่องและเป็นไปตามการออกแบบได้ เนื่องจากช่างจักสานขาดทักษะในการประยุกต์และลวดลายดั้งเดิมมีข้อจำกัดการเพิ่มหรือลด ขนาดให้เป็นไปตามการออกแบบ</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ภาพการทดลอง	ผลลัพธ์ที่ได้
 <p>หมู่ที่ 2 บ้านศรีสองเมือง (ต่อ)</p>	<p>ข้อเสนอแนะ : ควรมหาวิทยาลัยที่มีความรู้ความชำนาญครอบคลุมทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้งานที่มีมาตรฐานซึ่งเป็นแรงจูงใจที่จะเข้าร่วมการพัฒนางานจักสานยุคใหม่มากยิ่งขึ้น</p>
  <p>หมู่ที่ 3 บ้านศรีบุญเรือง</p>	<p>รายชื่อช่างจักสาน : นางลำพัน ปัญญา, นางคำแสน ไชยยาสุข และนางโสภิต บัวคำปัน</p> <p>ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ : การพัฒนาฝีมือด้วยรูปแบบใหม่จะนำไปสู่การยกระดับรายได้ในอนาคตได้</p> <p>ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต : ค่อนข้างวิธีสานที่ด้านไม่เท่ากันและโค้งเว้าทำให้มีข้อจำกัดในการสานไม่สามารถเป็นไปตามรูปทรงที่กำหนดได้</p> <p>ข้อเสนอแนะ : ไม่ระบุ</p>
 <p>หมู่ที่ 4 บ้านนันทาราม</p>	<p>รายชื่อช่างจักสาน : นางจันทา จักรคำ, นางทัศนีย์ คำยอย และนางไพจิตร ใจคำปัน</p> <p>ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ : ได้รับความรู้และได้พัฒนาฝีมือในงานจักสานมากยิ่งขึ้น</p> <p>ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต : 1) มีข้อจำกัดในการสานเดินลายให้เป็นไปตามรูปทรงที่กำหนด เนื่องจากความถนัดเดินลายจะเดินลายตามแบบดั้งเดิมที่มีรูปทรงด้านเท่ากัน</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ภาพการทดลอง	ผลลัพธ์ที่ได้
 <p data-bbox="368 674 683 712">หมู่ที่ 4 บ้านนันทาราม (ต่อ)</p>	<p data-bbox="770 293 1393 510">ข้อเสนอแนะ : ควรมีการออกแบบที่สามารถสานได้ด้วยทักษะหรือลายดั้งเดิม หรืออาจมีผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดแปลงหรือสอนลวดลายใหม่ๆที่สามารถสานตามรูปทรงที่ต้องการได้ จะทำให้มีความน่าสนใจแก่ช่างจักสานมากยิ่งขึ้น</p>
  <p data-bbox="432 1514 619 1552">หมู่ที่ 5 บ้านยวม</p>	<p data-bbox="770 723 1393 846">รายชื่อช่างจักสาน : นางอำนวย ปินตา, นางศรีวรรณ กาวิชัย, นางสุนทรีย์ ชัยมูล, นางรุ่งฟ้า ทิพย์ภาษา และนางเสงี่ยม พรหมอินตา</p> <p data-bbox="770 902 1393 1070">ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ : ได้พัฒนาฝีมือทำทาส ความสามารถการสานและได้มีประสบการณ์ใหม่ๆ และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากช่างจักสานแต่ละหมู่บ้าน และเครือข่ายช่างจักสานในตำบล</p> <p data-bbox="770 1126 1393 1350">ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต : การสานตามรูปทรงที่กำหนดที่มีส่วนโค้งงอและด้านไม่เท่ากันทำให้ไม่สามารถสานต่อเนื่องและเป็นไปตามการได้ เนื่องจากช่างจักสานขาดทักษะในการประยุกต์และลวดลายดั้งเดิมมีข้อจำกัดการเพิ่มหรือลดขนาด</p> <p data-bbox="770 1406 1393 1574">ข้อเสนอแนะ : ควรมีวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญครอบคลุมทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้งานที่มีมาตรฐานซึ่งเป็นแรงจูงใจที่จะเข้าร่วมการพัฒนางานจักสานยุคใหม่มากยิ่งขึ้น</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ภาพการทดลอง	ผลลัพธ์ที่ได้
  <p data-bbox="405 1093 647 1128">หมู่ที่ 6 บ้านโพธิมงคล</p>	<p data-bbox="778 293 1385 376">รายชื่อช่างจักสาน : นางพนิดา อ่องสิทธิ์, นางคำป้อ ชัยชมภู และนางจันทร์ฉาย ชื่นสุนย์</p> <p data-bbox="778 427 1385 555">ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ : รู้สึกทำหายความสามารถของช่างจักสานและช่วยยกระดับฝีมือ และเกิดเครือข่ายจักสานภายในตำบล</p> <p data-bbox="778 607 1385 1003">ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต : 1) เนื่องจากเป็นการผลิตครั้งแรกเป็นการลองผิดลองถูกจึงทำให้ใช้เวลานานในการหาวิธีทำงานที่ดีที่สุด เช่น การวางตำแหน่งของลายเบี้ยด (ลายสามมีติ) ให้ดอกอยู่ตรงกลางชิ้นงานแต่ละจุดพอดี ซึ่งไม่มีการวางแผนการสานจะทำให้เสียเวลาในการแก้ไขพอสมควร เป็นต้น 2) การสานรูปทรงประยุกต์จำเป็นจะต้องใช้ตอกไม้ไม้คุณภาพดีมีความอ่อนนุ่ม ไม่เปราะง่ายจะทำให้การขึ้นรูปทรงเป็นไปตามแบบและใช้เวลาอันย่นลงได้</p> <p data-bbox="778 1055 1385 1227">ข้อเสนอแนะ : ควรมีวิสาหกรที่มีความรู้ความชำนาญครอบคลุมทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้งานที่มีมาตรฐานซึ่งเป็นแรงจูงใจที่จะเข้าร่วมการพัฒนางานจักสานยุคใหม่มากยิ่งขึ้น</p>
 <p data-bbox="405 1568 647 1603">หมู่ที่ 7 บ้านเชียงขวาง</p>	<p data-bbox="778 1240 1385 1323">รายชื่อช่างจักสาน : นางกุลธิดา ดวงจันทร์ด้อย และนางอรชร หน่อประเสริฐ</p> <p data-bbox="778 1375 1385 1458">ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ : ทำหายความสามารถและประสบการณ์ใหม่จากรูปแบบที่แปลกใหม่</p> <p data-bbox="778 1509 1385 1682">ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต : การสานที่ไม่สามารถเป็นไปตามรูปทรงที่กำหนดเนื่องจากลายซ้าลอมไม่สามารถย่อ ขยาย โค้งงอ เนื่องจากจะทำให้ช่องสานไม่เท่ากันหรือไม่สมดุล จึงสานออกเป็นรูปทรงหมวกแทน</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ภาพการทดลอง	ผลลัพธ์ที่ได้
 <p data-bbox="379 600 676 640">หมู่ที่ 7 บ้านเชียงขวาง (ต่อ)</p>	<p data-bbox="778 293 1390 421">ข้อเสนอแนะ : ควรมีความรู้ความชำนาญตั้งแต่ต้นจนจบงานจะทำให้งานออกมาตามที่ออกแบบมีมาตรฐานและสวยงามได้</p>
  <p data-bbox="389 1429 667 1469">หมู่ที่ 8 บ้านต้นยางหลวง</p>	<p data-bbox="778 645 1390 730">รายชื่อช่างจักสาน : นายสวัสดิ์ ดีใส และนางเกศรินทร์ ดีใส</p> <p data-bbox="778 779 1390 909">ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ : ก่อให้เกิดการพัฒนางานจักสาน และท้าทายความสามารถให้เกิดการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ</p> <p data-bbox="778 958 1390 1312">ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต : 1) หัวข้าวหลอดไฟควรเลือกใช้แบบที่นิยมกันในตลาด (ตามรูป) เนื่องจากง่ายในการติดตั้งกับงานจักสานมากกว่า 2) เกิดเชื้อราและมอดในชิ้นงานทำให้เกิดตำหนิและทำให้ชิ้นงานมีอายุการใช้งานสั้นลง 3) รูปทรงที่มีส่วนโค้งเว้าและด้านไม่เท่ากันทำให้ไม่สามารถสานต่อเนื่องและเป็นไปตามการออกแบบได้ เนื่องจาก ช่างจักสานขาดทักษะในการประยุกต์และลวดลายดั้งเดิมมีข้อจำกัดการเพิ่มหรือลดขนาด</p> <p data-bbox="778 1361 1390 1491">ข้อเสนอแนะ : ควรเครื่องมือหรือเทคโนโลยีใหม่ๆมาช่วยในการทำงานเพื่อให้ได้ชิ้นงานที่มีมาตรฐาน แข็งแรงสวยงาม เป็นที่ต้องการของลูกค้ามากยิ่งขึ้น</p>

จากผลลัพธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับชุมชนไชยสถานอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 8 หมู่บ้าน สามารถสรุปได้ว่า ผลลัพธ์จากการทดลองผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยช่างจักสานที่เข้าร่วมการทดสอบให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การทดลองนี้ก่อให้เกิดการพัฒนางานจักสานที่ท้าทายความสามารถและส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ อีกทั้งยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากช่างจักสานแต่ละหมู่บ้านและเครือข่ายช่างจักสานในตำบล

ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" นั้นพบว่า ผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่นำมาทดสอบมีรูปทรงที่ส่วนโค้งเว้าแต่ละด้านที่ทำไม่เท่ากัน ทำให้ช่างจักสานที่เข้าร่วมการทดสอบนั้นไม่สามารถดำเนินการผลิตออกมาให้ตรงตามต้นแบบได้สมบูรณ์มากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ช่างจักสานส่วนใหญ่ขาดทักษะในการประยุกต์และลวดลายดั้งเดิมมาใช้ ทำเอกรสนนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้การสานส่วนโค้งเว้าของผลิตภัณฑ์มีปัญหา ทำให้ต้นแบบที่ผลิตออกมามีขนาดที่เพิ่มหรือลดขนาดจากต้นแบบที่กำหนดไว้ ทำให้ช่างจักรสานส่วนใหญ่นำวิธีการสานหมวกซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมมาใช้ในการสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

และข้อเสนอแนะที่ได้จากการทดสอบตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับชุมชนไชยสถานอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 8 หมู่บ้าน นั้น ช่างจักรสานที่เข้าร่วมการทดลองส่วนใหญ่ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ควรมีวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญในการผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์นี้มาเป็นผู้ควบคุมการทดลองตั้งแต่ต้นจนจบงาน เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมามีความสวยงามตามมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด

ภาพที่ 4.5 ภาพการสรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับชุมชนไชยสถานอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ผลการประเมินผลความพึงพอใจและความคิดเห็นแนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคต ของผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

4.3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

หลังจากนำผลิตภัณฑ์ต้นแบบไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 8 หมู่บ้าน แล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำนำผลิตภัณฑ์ที่ทดลองตลาดต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการผลิตของช่างจักรสานในชุมชนไปประเมินความพึงพอใจกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่มีความสนใจผลิตภัณฑ์ด้านงานหัตถกรรม ที่มาใช้งานห้างสรรพสินค้าละแวก IKEA INDEX และ HOME PRO จำนวน 100 คน ซึ่งได้ผลลัพธ์การประเมินดังนี้

ตารางที่ 4.10 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ข้อประเมินความพึงพอใจ	n = 100		ความพึงพอใจ
	$\bar{x}$	S.D.	
1. ปัจจัยด้าน Product (สินค้าหรือผลิตภัณฑ์) : โคมไฟจักรสาน			
1.1 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบการใช้งานที่เข้าใจง่าย	4.00	.77	มาก
1.2 ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามน่าสนใจ	4.10	.90	มาก
1.3 ผลิตภัณฑ์มีวัสดุที่แข็งแรงทนทานปลอดภัย	3.92	.80	มาก
1.4 วัสดุที่ใช้ในการผลิตเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	4.18	.74	มาก
รวม	4.05	.71	มาก
2. ปัจจัยด้าน Price (ราคา) : ราคา 990 - 1990 บาท			
2.1 มีราคาเหมาะสมกับคุณภาพของวัสดุที่นำมาใช้ในการผลิต	3.80	.80	มาก
2.2 มีราคาคู่แข่งกับอายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์	3.96	.83	มาก
2.3 มีราคาที่เหมาะสมกับรายได้ของกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.88	.89	มาก
2.4 มีราคาที่เหมาะสมมากกว่าเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์รูปแบบเดียวกันที่มีอยู่ในท้องตลาด	3.84	.76	มาก
รวม	3.87	.75	มาก
3. ปัจจัยด้าน Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย) : ตามงานสินค้า otop และในพื้นที่จังหวัดหรือชุมชนข้างเคียง			
3.1 มีช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม	3.78	.79	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อประเมินความพึงพอใจ	n = 100		ความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
3.2 มีผลิตภัณฑ์หลากหลายขนาดและราคาให้เลือกซื้อ	3.62	.90	มาก
3.3 มีผลิตภัณฑ์จำนวนมากพอที่สามารถกระจายสินค้าได้ทั่วถึง	3.60	.90	มาก
3.4 ผลิตภัณฑ์สามารถเข้าถึงช่องทางซื้อสินค้าได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.76	.87	มาก
รวม	3.67	.76	มาก
4. ปัจจัยด้าน Promotion (การส่งเสริมการขาย) : มีการประชาสัมพันธ์ตามชุมชนหรือศูนย์การค้าต่าง ๆ			
4.1 มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์	3.76	.87	มาก
4.2 สามารถเผยแพร่ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไชยสถานได้อย่างเหมาะสม	3.96	.80	มาก
4.3 สามารถสร้างความรู้สึกที่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์รูปแบบเก่าได้	3.94	.79	มาก
4.4 มีบริการส่งเสริมหลังการขายที่เหมาะสม	3.70	.93	มาก
รวม	3.84	.73	มาก
รวมทั้งหมด	3.86	.63	มาก

จากการประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 100 คน เป็นเพศชาย 33 คน เพศหญิง 61 คน และไม่ระบุเพศ 6 คน โดยมีอายุเฉลี่ย 20-30 ปี (52%) มีอาชีพส่วนใหญ่เป็น อาชีพอิสระ (42%) รองลงมาเป็น พนักงานบริษัท (24%) และ ข้าราชการ (14%) ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยตั้งแต่ 10,001-20,000 บาท (36%) และ 20,001-30,000 บาท (36%) นั้นพบว่า ผลความพึงพอใจทั้งหมดอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .63) โดยปัจจัยที่กลุ่มเป้าหมายให้ความพึงพอใจมากที่สุดคือ ปัจจัยด้าน Product (สินค้าหรือผลิตภัณฑ์) ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .71) อันดับ 2 คือ ปัจจัยด้าน Price (ราคา) ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .75) รองลงมาคือ ปัจจัยด้าน Promotion (การส่งเสริมการขาย) ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .73) และปัจจัยด้าน Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย) ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .67) ตามลำดับ

4.3.2 ผลการคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาดในอนาคตของผลิตภัณฑ์ของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ต่อมาผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์ของปัจจัยทั้ง 4 ตัว ที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) ร่วมกับผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาดในอนาคตของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอุตสาหกรรมของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้ผลลัพธ์การประเมินดังนี้

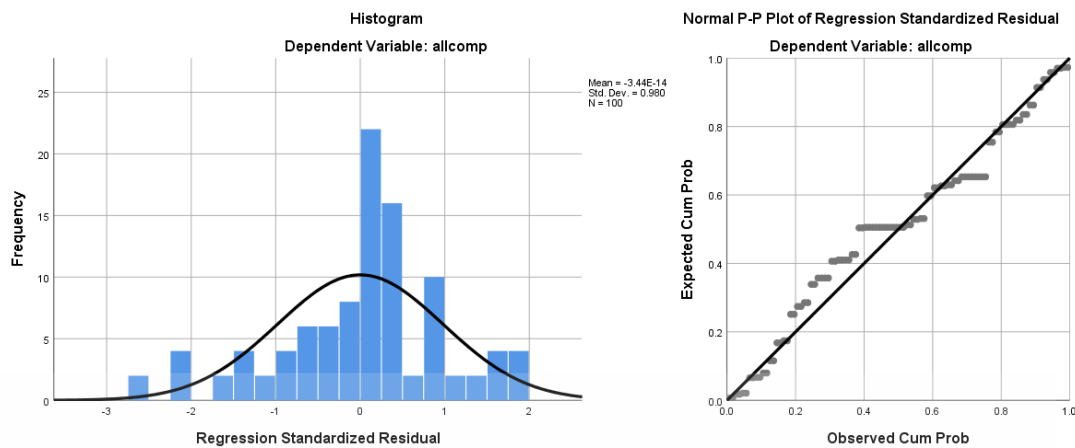
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 ผลลัพธ์การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) ของแนวโน้มทิศทางตลาดในอนาคตของผลิตภัณฑ์ของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

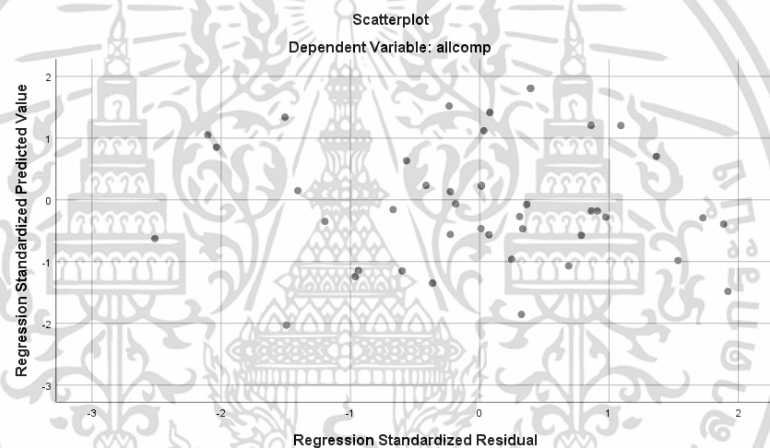
ตัวแปร (n = 100)	β	S.E.	Beta	t	*Sig
ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	3.86	.00		4726.68	.00
ปัจจัยด้าน Product (สินค้าหรือผลิตภัณฑ์)	.38	.00	.60	418.21	.00
ปัจจัยด้าน Price (ราคา)	.36	.00	.57	399.90	.00
ปัจจัยด้าน Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย)	.35	.00	.55	385.41	.00
ปัจจัยด้าน Promotion (การส่งเสริมการขาย)	.04	.00	.06	38.27	.00
$R^2 = 1.00 (100\%)$ SEE = .009					
* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05					

จากตารางการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) นั้นพบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย สามารถอธิบายความผันแปรความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ที่ $R^2 = 1.00 (100\%)$ นั้นพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการทิศทางตลาดในอนาคตของผลิตภัณฑ์ของชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้าน Product (สินค้าหรือผลิตภัณฑ์) ($\beta = .38$, $t = 418.21$, $Sig = .00$) ปัจจัยด้าน Price (ราคา) ($\beta = .36$, $t = 399.90$, $Sig = .00$) ปัจจัยด้าน Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย) ($\beta = .35$, $t = 385.41$, $Sig = .00$) และปัจจัยด้าน Promotion (การส่งเสริมการขาย) ($\beta = .04$, $t = 38.27$, $Sig = .00$) อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยเมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อแนวโน้มทิศทางตลาดในอนาคตของผลิตภัณฑ์ของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้มากที่สุดคือ ปัจจัยด้าน Product (สินค้าหรือผลิตภัณฑ์) (Beta = .60) รองลงมาคือ ปัจจัยด้าน Price (ราคา) (Beta = .57) ปัจจัยด้าน Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย) (Beta = .55) และปัจจัยด้าน Promotion (การส่งเสริมการขาย) (Beta = .06) ตามลำดับซึ่งสามารถเขียนออกมาเป็นสมการได้ $\bar{X} = .38x_1 + .36x_2 + .35x_3 + .04x_4$ (ความพึงพอใจ = ปัจจัยด้าน Product + ปัจจัยด้าน Price + ปัจจัยด้าน Place + ปัจจัยด้าน Promotion) และสามารถแสดงผลออกมาเป็นกราฟแสดงผลของการใช้สถิติของสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) ออกมาได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.6 กราฟแท่งที่แสดงความผันแปรของข้อมูล (Histogram) และจากแผนภาพความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม (Linear Relationship)

ภาพที่ 4.7 แผนภูมิจุดแบบกระจาย (Scatter plot)

จากภาพกราฟแสดงผลของการใช้สถิติของสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) นั้นสามารถแสดงผลออกมาได้ 3 รูปแบบ ได้แก่

1. จากภาพกราฟแท่งที่แสดงความผันแปรของข้อมูล (Histogram) (ภาพที่ 4.5 ด้านซ้าย) พบว่า กราฟแท่งมีการกระจายตัวของข้อมูลภายใต้เส้นการกระจายแบบปกติ (Normal Distribution) และไม่มีค่านอกขอบเขตปรากฏในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis)
2. จากแผนภาพความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม (Linear Relationship) (ภาพที่ 4.5 ด้านขวา) พบว่า ตัวแปรตามของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) นั้นเรียงตัวกันอยู่ในแนวเส้นกราฟที่กำหนดไว้ได้อย่างปกติ (Normal Distribution)
3. จากแผนภูมิจุดแบบกระจาย (Scatter plot) (ภาพที่ 4.6) พบว่า ตัวแปรตามของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) มีลักษณะกระจายจากไม่จับกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กันเป็นก้อน ทำให้ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) นี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

จากกราฟแสดงผลของการใช้สถิติของสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) นั้นสามารถสรุปได้ว่า การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) นั้นมีความถูกต้องและสามารถยอมรับผลการวิเคราะห์ได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ในอนาคตนั้น ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้าน Product (สินค้าหรือผลิตภัณฑ์) เป็นหลัก โดยประกอบไปด้วยการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบการใช้งานที่สวยงามและสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่สนใจผลิตภัณฑ์หัตถกรรมให้ได้ง่ายที่สุด รวมถึงในการผลิตนั้นควรเลือกใช้วัสดุภายในท้องถิ่นที่หาได้ง่าย มีความแข็งแรงทนทานปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มาใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา เพราะถ้าหากสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงามและสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนได้มากเท่าไร ยิ่งส่งเสริมให้ตัวผลิตภัณฑ์มีความน่าสนใจและสร้างความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันที่มีอยู่ในท้องตลาดได้ ซึ่งมีส่วนช่วยให้ชาวบ้านภายในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผล การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะของการวิจัย ประกอบไปด้วย

5.1 สรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

5.2 อภิปรายผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

5.1.1 สรุปผลการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาข้อมูลของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านการลงพื้นที่เวทีจักษุระดับหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลไชยสถาน อำเภอสารภี เจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 ท่าน นั้นพบว่า ชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ นั้นเป็นชุมชนที่เป็นแหล่งรวมช่างฝีมือที่มีความรู้ทางด้านจักสานที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้เป็นแหล่งชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเป็นอย่างดี แต่ข้อเสียคือ ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมนั้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีขั้นตอนในการออกแบบที่ซับซ้อน และมีแรงงานในการผลิตน้อย ทำให้ใช้เวลาในการผลิตที่นาน รวมถึงมีรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ซ้ำกับตลาดในปัจจุบันอยู่มาก ทำให้รายได้ที่ได้นั้นไม่คุ้มกับเวลาและแรงงานที่เสียไป

และจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 ท่าน ผ่านตารางเพิร์ตเมตริกซ์ (Pugh Matrix) ทั้ง 8 ผลิตภัณฑ์ นั้นพบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมแก่การนำมาใช้เป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์ในการทดสอบผ่านแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชน มากที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์ โคมไฟจักรสาน (คะแนน 216) รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์ เฟอร์นิเจอร์ (คะแนน 184) และ ผลิตภัณฑ์ ตะกร้าสานจักรสาน (คะแนน 164) ตามลำดับ

5.1.2 สรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR"

จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับช่างจักสานที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 8 หมู่บ้าน นั้นพบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการทดลองพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่ นั้นให้ความเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับไปในทิศทางเดียวกันว่า เป็นการพัฒนางานจักสานที่ท้าทายความสามารถและส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรคงานใหม่ ๆ ได้ โดยปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ครั้งนี้คือ ผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่นำมาทดสอบมีรูปร่างที่ส่วนโค้งเว้าแต่ละด้านที่ไม่เท่ากัน ซึ่งช่างจักสานส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมการทดสอบนั้นยังขาดขาดทักษะในการประยุกต์และลวดลายดั้งเดิมมาใช้ในผลิตภัณฑ์ ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมานั้นมีความคล้ายคลึงกับผลิตภัณฑ์หมวกจักสานดั้งเดิมอยู่

5.1.3 สรุปผลการประเมินผลความพึงพอใจและคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาประเมินผลความพึงพอใจและคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่มีความสนใจผลิตภัณฑ์ด้านงานหัตถกรรม ที่มาใช้งานห้างสรรพสินค้าละแวก IKEA INDEX และ HOME PRO จำนวน 100 คน นั้นพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ของชุมชนไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .63) โดยปัจจัยที่กลุ่มเป้าหมายให้ความพึงพอใจมากที่สุดคือ ปัจจัยด้าน Product (สินค้าหรือผลิตภัณฑ์) ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .71) อันดับ 2 คือ ปัจจัยด้าน Price (ราคา) ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .75) รองลงมาคือ ปัจจัยด้าน Promotion (การส่งเสริมการขาย) ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .73) และปัจจัยด้าน Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย) ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .67) ตามลำดับ

และจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) เพื่อคาดการณ์แนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ นั้นพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อแนวโน้มทิศทางตลาดในอนาคตมากที่สุดคือ ปัจจัยด้าน Product (สินค้าหรือผลิตภัณฑ์) (Beta = .60) รองลงมาคือ ปัจจัยด้าน Price (ราคา) (Beta = .57) ปัจจัยด้าน Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย) (Beta = .55) และปัจจัยด้าน Promotion (การส่งเสริมการขาย) (Beta = .06)

5.2 อภิปรายผลการศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านการลงพื้นที่เวทีระดับหมู่บ้านและเวทีระดับชุมชน รวมถึงการประชุมร่วมกับชาวบ้านและเจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสอบถามถึงปัญหาและรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประชุมมาต่อยอดวางแผนระบบทางความคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมของชุมชนเทศบาลไชยสถานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในปัจจุบัน ซึ่งปัญหาที่พบจากการสรุปข้อมูลที่ได้ที่ประชุม นั้นพบว่า ชุมชนไม่สามารถกักตุนวัสดุที่ใช้ในการผลิตได้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ภายในชุมชนส่วนใหญ่เป็นงานที่ทำขึ้นจากการสั่งซื้อตามความต้องการของผู้บริโภคเท่านั้น ทำให้ชาวบ้านภายในชุมชนจำเป็นต้องสั่งซื้อวัสดุจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่เป็นการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายนอกมาใช้ในการผลิต ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นและไม่คุ้มค่าในการผลิต และปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ ชุมชนยังขาดพื้นที่สำหรับการรวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านขาดพื้นที่ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาไม่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด ซึ่งสอดคล้องกับผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการโอท็อป เพื่อส่งเสริมเครือข่ายองค์ความรู้ จังหวัดสุรินทร์ ของ ศิริรินทร์ พิศวร (2564) ที่กล่าวไว้ว่า “ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ชุมชน คือ ผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน ขาดเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีต้นทุนในการผลิตสูง รวมถึงชาวบ้านภายในชุมชนยังขาดความเชี่ยวชาญด้านช่องทางการตลาดออนไลน์ และขาดการสนับสนุนแนวทางในการพัฒนาและการส่งเสริมการตลาด” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ จากการขาดความสนับสนุนจากส่วนกลาง ทำให้ชาวบ้านภายในชุมชนเทศบาลไชยสถาน ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากนักวิชาการหรือนักออกแบบผลิตภัณฑ์จากภายนอก ทำให้รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ออกมามีความซ้ำซากจำเจไม่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่เด่นชัดมากพอที่จะดึงดูดความสนใจจากตลาดได้ ทำให้รายได้ที่ได้จากผลิตภัณฑ์จากร้านของไม่เพียงพอที่ชาวบ้านภายในชุมชนจะสามารถยึดอาชีพช่างจากร้านเป็นอาชีพหลักได้

และจากการนำข้อมูลปัญหาที่ได้จากการประชุมมาเข้าสู่กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกับเจ้าหน้าที่เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และนำผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่พัฒนาได้มาเป็นต้นแบบในการทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม “PAR” ผ่านการจ่ายงานให้ชาวบ้านภายในชุมชนเทศบาลไชยสถานแต่ละหมู่บ้าน เพื่อทดสอบทักษะ ในการจรรจกร้านขึ้นงานออกมาให้เป็นตามไปรูปแบบที่ได้ออกแบบไว้ และนำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการทดลองไปประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้มาวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางตลาด ในอนาคตของผลิตภัณฑ์ชุมชน เทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษารพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม ประเภทพระดิน สำหรับแหล่งเรียนรู้การทำพระเครื่องนครชุม จังหวัดกำแพงเพชรอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน ของ พงษ์ธรรม ณรงค์วิทย์ และอำไพ แสงจันทร์ไทย (2561) ที่กล่าวไว้ว่า “กลุ่มผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรมประเภทพระดินที่ออกแบบและพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนอยู่ในระดับมาก” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความสวยงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสอดคล้องกับภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนที่ศึกษา รวมถึงการนำต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการพัฒนาแล้วไปให้ชาวบ้านภายในชุมชนมีส่วนร่วมในการทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) นั้น เป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านภายในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาถอดผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมของชุมชนให้รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่มีความทันสมัย แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันในท้องตลาด ซึ่งเป็นการกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชนได้อย่างยั่งยืนเพิ่มมากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญมาช่วยควบคุมการทดลองหรือคู่มือที่ใช้ในการผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์นี้ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมามีความสวยงามตามมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ควรศึกษางานวิจัยที่ใช้รูปแบบการทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ร่วมกับชุมชนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้รูปแบบของการวิจัย และผลลัพธ์ที่ได้มีความเข้มข้นและสามารถนำไปใช้กับชุมชนตัวอย่างได้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2559. **คู่มือการดำเนินงานผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP รายใหม่ประจำปี 2559**. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย: สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2549. **มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ**. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. 2559. งานช่างฝีมือดั้งเดิม : **มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์. กรมสุขภาพจิต. New Normal ชีวิตวิถีใหม่. เข้าถึงได้จาก: <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=2288> (สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 กันยายน 2563).
- ขวัญกมล ดอนขวา. 2556. **การจัดการธุรกิจชุมชนบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ. 2562. **แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ปี 2562 – 2565**. เอกสารอัดสำเนา.
- งานสวัสดิการและพัฒนาสังคม. 2563. **รายงานผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจักษุสถานตำบลไชยสถาน 2563**. เทศบาลตำบลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.
- จิตพันธ์ ชุมเกต. 2560. **การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี**. รายงานการวิจัย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จันทนา จันทโร. 2537. **การบริหารการผลิต ทำอย่างไรให้งานสำเร็จอย่างถูกต้อง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น).
- เจษฎา พัฒรานนท์. 2553. **การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นโดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา กลุ่มจักสานใบกะพ้อ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภोजุฬารัตน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชลธิศ ดาราวงษ์. 2560. **การจัดการผลิตภัณฑ์และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่**. กรุงเทพฯ : ธนาเพรส.
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. 2563. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชนและการพัฒนาชุมชน**. เข้าถึงได้จาก : <http://www.human.cmu.ac.th/~hc/ebook/006103/lesson10/01.htm>. (สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 กันยายน 2563).
- ณัฐวุฒิ วิเศษ. 2555. **ปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จังหวัดนนทบุรี**. รายงานวิจัย วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. 2550. **ธุรกิจชุมชน : เส้นทางที่เป็นไปได้**. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ตระกูลพันธ์ พัทธเมธา. 2559. **ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมกับการพัฒนาสู่สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์**.วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 36 (1) : 67-80.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์. 2554. การจัดการการผลิต.เอกสารประกอบการสอนรายวิชา LOG2401 การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน.
- ชเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์. 2558. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2563. โรคปฏิวัติโลก ยกเครื่องสู่อุตสาหกรรมวิถีชีวิตใหม่. BOT MAGAZINE. : 1-32.
- อัครัง อุดมไพจิตรกุล และศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2542. เศรษฐศาสตร์จุลภาค. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- นราทิพย์ ชุตินวงศ์. 2548. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นักรบ นาคสุวรรณ. 2559. วัฒนธรรมการบริการ. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 10 (1), (มกราคม-มิถุนายน) : 283-295.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. 2546. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประเดิม นิลศิริ. 2547. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพธุรกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกตุเหนือ ตำบลตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประวัติความเป็นมาของการจักสาน, เข้าถึงได้จาก : <https://sites.google.com/site/cat8732no/prawati-khwam-pen-ma-khxng-kar-caksan>, (สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 กันยายน 2563)
- ปรีชา วงศ์ทิพย์. 2555. การพัฒนาชุมชนประยุกต์ : แนวคิดการบูรณาการ. พระมหาสุทิตย์ อภากร บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).
- ผการัตน์ พิณีวัฒน์. 2562. รูปแบบการส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชนบ้านโพธิ์ไทรตำบลเมือง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย, วารสาร มจร นครน่านปริทรรศน์, 3, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) : 39-62.
- พจน์ธรรม ณรงค์วิทย์ และอัมไพ แสงจันทร์ไทย. 2561. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรมประเภทพระดินสำหรับแหล่งเรียนรู้การทำพระเครื่องนครชุมจังหวัดกำแพงเพชรอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ : 218-245.
- พันธุ์ทิพย์ รามสูตร. 2540. การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภริตพร แก้วแกมเสื่อ. 2561. กระบวนการวิธีสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมย่านลิเกา จ.นครศรีธรรมราช. สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์, (กรกฎาคม-ธันวาคม) : 103-112.
- ภริตพร แก้วแกมเสื่อ. 2562. การอนุรักษ์ สืบสานและพัฒนางานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักสานโดยแนวคิดทางการออกแบบผลิตภัณฑ์. สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์, 68-96.
- ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. ระบบการผลิต, เข้าถึงได้จาก : areerut3-54.blogspot.com > 2012/06, (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ต.
- ลักษณะทางกายภาพ, เข้าถึงได้จาก : 119.46.166.126 > biology4_1_1 > Biology_1 > physical, (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2563).
- ลัญจกร นิลกาญจน์. 2561. วัฒนธรรมความเชื่อ กับการจัดการศรัทธาของชุมชน. วารสารนาคนบุตริปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 10 (2) (กรกฎาคม-ธันวาคม) : 11-20.
- วรรณดี สุทธิธารกร. 2557. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและกระบวนการทางสำนึก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยาม.
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2538. ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: พับลิคิสิเนสพริ้นท์.
- วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร และพรวิไล คาร์ร. 2548. หลักการและแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ: แอ๊ปป่า พริ้นติ้ง กรุ๊ป.
- โรจนา ธรรมจินดา และคณะ. 2560. การพัฒนารูปแบบธุรกิจชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษากลุ่มผักปลอดสารบ้านดอนสถาน อำเภอบัว จังหวัดน่าน. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) 10 (4) (ตุลาคม-ธันวาคม) : 98-107.
- ศิริพันธ์ ถาวรทิวังษ์. 2559. สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 26. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริพร สัจจามันท์. แนวคิดเศรษฐศาสตร์ทางเลือก แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เข้าถึงได้จาก : <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Alternative/home.html> (สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 กันยายน 2563)
- ศุภชัย เหมือนโพธิ์. 2559. การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์. ปรินญาปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สนธยา แผงศรีสาร. 2549. การบริหารการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม. ภาควิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สนธยา พลศรี. 2547. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร.
- สมหมาย แจ่มกระจ่าง,พีระพงษ์ สุดประเสริฐ และศรีวรรณ ยอดนิล. 2557. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) บูรณาการแผนชุมชนสู่การจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2560) เทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 10(2) : 200-211.
- สุรสิทธิ์ วิทยาธิรัฐ. 2549. การสื่อสารเพื่อการพัฒนา : พัฒนาการ แนวคิด สภาพการณ์ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม
- สุวิธธ์ สาดสังข์. หลักการออกแบบ (Principles Of Design), เข้าถึงได้จาก: [www.elfar.ssru.ac.th > content > Pres...](http://www.elfar.ssru.ac.th/content/Pres...), (สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 กันยายน 2563).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศิรินทีพย์ พิศวง. 2564. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการโอท็อป เพื่อส่งเสริมเครือข่าย
องค์ความรู้ จังหวัดสุรินทร์. วารสารชุมชนวิจัย ปีที่ 15 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม - ธันวาคม
2564).
- ศิริวัฒน์ นารีเลิศ. (2563). งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน. เข้าถึงได้จาก : [https://
www.baanjomut.com/library2/extension-3/evolution_of_thai_art/index.html](https://www.baanjomut.com/library2/extension-3/evolution_of_thai_art/index.html).
(สืบค้นเมื่อ วันที่ 18 กันยายน 2563).
- ศรีเมือง พลังฤทธิ์ อลิสสา รัตนตะวัน และชุมพจน์อมตยกุล. 2554. การเสริมสร้างพลังโดยการมี
ส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างทีมสร้างเสริมสุขภาพที่เข้มแข็ง หมู่ที่ 3 ตำบลคูคต อำเภอ
ลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. วารสารสมาคมพยาบาลฯ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 29
(4) :23-32.
- ศุภชัย เหมือนโพธิ์. 2559. การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สารานุกรมสำหรับเยาวชนไทย. 2532. หัตถกรรมพื้นบ้าน. เล่ม 13. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการ
สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ.
- สำนักพัฒนาองค์ความรู้และประเมินผล. 2558. แผนพัฒนาชุมชนระดับตำบล/จังหวัดและการ
บูรณาการแผนพัฒนาชุมชนกับหน่วยงานภาคี. สถาบันพัฒนาองค์การชุมชน (องค์การ
มหาชน).
- อมรวิรัช นาคทรเทพ และคณะ. 2550. การศึกษาในวิถีชุมชน: การสังเคราะห์ประสบการณ์ในชุด
โครงการก้าการศึกษากับชุมชน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อมวาลี อัมพันศิริรัตน์ และพิมพ์มล วงศ์ไชยา. 2560. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม :
ลักษณะสำคัญและการประยุกต์ใช้ในชุมชน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 36 (6) (พฤศจิกายน - ธันวาคม) : 192-202.
- อรวรรณ เกษร. การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนกับกฎหมายที่ควรรู้ตอนที่ 1.
เข้าถึงได้จาก : [cdc.parliament.go.th > ewt_dl_link.html](http://cdc.parliament.go.th/ewt_dl_link.html). (สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 กันยายน
2563).
- อัจฉรา ชลาชนาวิน. 2562. แนวคิดองค์ประกอบชุมชน และการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน
กรณีศึกษาหมู่บ้านวัฒนธรรมบ้านไผ่ดำ บ้านนาป่าหนาด จังหวัดเลย. วารสารรัฐศาสตร์
, 61 (1) (มกราคม-เมษายน) : 45-55.
- อนันต์ รัตมี. 2560. การจัดการเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในประเทศไทย. วารสารวิชาการเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 5(1) (มกราคม - มิถุนายน) : 106-114.
- อรัญ วานิชกร. 2556. องค์ความรู้ ภูมิปัญญาไทย: การออกแบบและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์
ร่วมสมัย. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ., 23-28.
- อภิชาติ โตดิลกเวชช์. 2561. แนวคิดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี. ข่าวสด. (2 พฤษภาคม
2561).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อรุณรุ่ง บุญธนนันทพงศ์. 2549. **ไม่ใช่เรื่องง่ายกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.**
- เอนก เหล่าโชติ. 2547. **การบริหารจัดการธุรกิจชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มหัตถกรรมตุ๊กตาราชบุรี.**
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2549. **เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.** กรุงเทพฯ: โอเอสพรีนติ้งเฮ้าส์.
- อุดมพงษ์ เกศศรีพงษ์ศา. 2560. **การศึกษางานอุตสาหกรรม.** เอกสารประกอบการสอน คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Attwood. 1997. **An overview of issues around the use of participatory approaches by postgraduate students.** InIDS, Participatory Research, IDS PRA Topic Pack (February,1997). Brighton: IDS, University of Sussex.
- Brinca, Pedro, Joao B. Duarte and Miguel Faria-e-Castro. 2020. **Is the COVID-19 Pandemic a Supply or a Demand Shock?, Economic Synopses.** Federal Reserve Bank of St. Louis.
- David, R. 2020. **Alphabet Soup: Understanding the Shape of a COVID-19 Recession,** Forbes Magazine, 19 May.
- Gita, G. 2020. **The Great Lockdown: Worst Economic Downturn Since the Great Depression,** IMF Blog, 14 April.
- International Ergonomics Association. 2020. **Definition and domains of ergonomics.** <http://www.saylor.org/site/wp-content/uploads/2011/07/psych304-8.3.5.pdf> (Retrieved September 20, 2020).
- Kennedy, S. (2020). **Harvard’s Reinhart and Rogoff Say This Time Really Is Different,** Bloomberg.
- Kotler, P. 1998. **Marketing management, analysis, planning, implementation, and control.** Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice - Hall.
- Lertkrai, W., Monliang, J., & Jitkra, S. 2016. **Developmental Intellectual through Toy Activities in to Develop Early Childhood: A Case Study of Tonhong Municipality, Phrom Khiri District, Nakhon Sri Thammarat.** Nagabut Journal Review,. Nakhon p Si Thammarat: Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. January-June 8(1).
- Middlesworth., M. 2020. **5 Proven Benefits of Ergonomics in the Workplace.** from [http:// ergo- plus. com/ workplace- ergonomics- benefits/](http://ergo-plus.com/workplace-ergonomics-benefits/) (Retrieved September 20, 2020)
- Norton. A. 1994. **International Handbook of Local and Regional Government.** In A Comparative Analysis of Advanced Democracies. Birmingham: Elger.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Pedro, B, Duarte. J.B., and Faria-e-Castro, M. 2020. **Measuring Sectoral Supply and Demand Shocks during COVID-19**. Working Paper, Federal Reserve Bank of St. Louis.
- Pugh, S. 1981. **Concept selection: a method that works**. Rome. Zürich : Heurista
- Te-Hsin, P. & Kleiner, B. H. 2001. **New developments concerning the occupational safety and health act**. Journal of Managerial Law. 43(1/2), 138-146.
- UNDP. 2020. **Changing Policy and Practice from Below : Community Experiences in Poverty. Reduction A**, Krishna (Ed.) Available from <http://www.Undp.org/governance/marrakechcdrom/concepts/rabinvitch.Pdf>. (Retrieved September 12, 2020)
- United Nation. 2020. **Post-COVID-19: Investment Promotion Agencies and the “New Normal”**. The IPA Observer, 9 (July) : 1-12.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทะเบียนผลิตภัณฑ์จักสานตำบลไชยสถาน

ลำดับที่

.....

ชื่อผลิตภัณฑ์จักสาน :

.....

ประเภท ตั้งเดิม นำเข้า/แบบสั่งทำ ประยุกต์เอง อื่นๆ ระบุ

.....

ราคาต่อชิ้น ..... วัสดุที่ใช้คือ

.....

ลักษณะการใช้งาน :

.....

รูปภาพผลิตภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทะเบียนลวดลายจักษณตำบลไชยสถาน

ลำดับที่

.....

ชื่อลวดลาย : ..... ประเภท :

.....

วิธีสาน :

.....

ภาพลวดลายจักษณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามหลังการฝึกอบรมโครงการส่งเสริมอาชีพในชุมชน (จักสาน) 2564
เทศบาลตำบลไชยสถาน ตำบลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

*****

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ลิ่นซึกหัวเตียงทรงโมเดิร์น โคมไฟทรงพลั่วไห

1. หมู่ที่ ..... ช่างจักสาน ..... คน ได้แก่

ชื่อ-สกุล :

ชื่อ-สกุล :

ชื่อ-สกุล :

2. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต หรือขึ้นรูปแบบผลิตภัณฑ์ ได้แก่

ดอกเล็บหรือดอกเส้นเล็ก (ไม้ไผ่พันธุ์เฮี้ย) / ดอกเป็มหรือดอกเส้นใหญ่ / ก้านเหล็กโคมไฟ
เพดาน / กาวร้อน / กาวลาเท็กซ์ / เส้นหวาย / ด้ายเทียน / ลวดดัดทรง

3. ขั้นตอนในการผลิต รูปแบบ ลวดลายและเทคนิคที่ใช้ ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการฯ

.....

.....

.....

.....

5. ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต / ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ภาพผลิตภัณฑ์ (ด้านบน/ ด้านหน้า/ ด้านข้าง/ ด้านหลัง/ ด้านล่าง/ISO/ และภาพผลิตภัณฑ์พร้อมองค์ประกอบ)

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภคเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมกระดาน

หัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง ศึกษาพัฒนาชุมชนตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" ร่วมกับชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย นางสาวกุลภากร แต้มพุดชา

หลักสูตร

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.ทรงวุฒิ เองวุฒิวงศา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.ธเนศ ภิรมย์การ

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือ ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอุตสาหกรรมของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้บริโภค

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ   () ชาย   () หญิง   () ไม่ต้องการระบุ
2. อายุ
  - () ต่ำกว่า 20 ปี   () 21 – 30 ปี   () 31 – 40 ปี   () 41 – 50 ปี
  - () มากกว่า 50 ปี
3. อาชีพ
  - () นักเรียน/นักศึกษา   () พนักงานบริษัท   () เจ้าของกิจการ   () ข้าราชการ
  - () อาชีพอิสระ   () อื่น ๆ .....
4. รายได้
  - () ต่ำกว่า 10,000 บาท   () 10,001 – 20,000 บาท   () 20,001 – 30,000 บาท
  - () 30,001 – 40,000 บาท   () 40,001 – 50,000 บาท   () มากกว่า 50,001 บาท

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้บริโภค

คำชี้แจง : ผู้ตอบแบบสอบถามทำการพิจารณา โดยใส่หมายเลขเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการ ประเมินที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

5	หมายถึง	พึงพอใจในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจระดับมาก
3	หมายถึง	พึงพอใจระดับปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อย
1	หมายถึง	ไม่พึงพอใจ

รายการพิจารณา	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม				
	5	4	3	2	1
ความพึงพอใจของผู้บริโภค	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัจจัยด้าน Product (สินค้าหรือผลิตภัณฑ์)					
1.1 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบการใช้งานที่เข้าใจง่าย					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการพิจารณา ความพึงพอใจของผู้บริโภค	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1.2 ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามน่าสนใจ					
1.3 ผลิตภัณฑ์มีวัสดุที่แข็งแรงทนทาน ปลอดภัย					
1.4 วัสดุที่ใช้ในการผลิตเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม					
2. ปัจจัยด้าน Price (ราคา)					
2.1 มีราคาเหมาะสมกับคุณภาพของวัสดุที่ นำมาใช้ในการผลิต					
2.2 มีราคาคุ้มค่ากับอายุการใช้งานของ ผลิตภัณฑ์					
2.3 มีราคาที่เหมาะสมกับรายได้ของ กลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้					
2.4 มีราคาที่เหมาะสมมากกว่าเมื่อเทียบกับ ผลิตภัณฑ์รูปแบบเดียวกันที่มีอยู่ในท้องตลาด					
3. ปัจจัยด้าน Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย)					
3.1 มีช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ เหมาะสม					
3.2 มีผลิตภัณฑ์หลากหลายขนาดและราคาให้ เลือกซื้อ					
3.3 มีผลิตภัณฑ์จำนวนมากพอที่สามารถ กระจายสินค้าได้ทั่วถึง					
3.4 ผลิตภัณฑ์สามารถเข้าถึงช่องทางซื้อสินค้า ได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้					
4. ปัจจัยด้าน Promotion (การส่งเสริมการขาย)					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการพิจารณา ความพึงพอใจของผู้บริโภค	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
4.1 มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์					
4.2 สามารถเผยแพร่ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไทยสถานได้อย่างเหมาะสม					
4.3 สามารถสร้างความรู้สึกที่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์รูปแบบเก่าได้					
4.4 มีบริการส่งเสริมหลังการขายที่เหมาะสม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

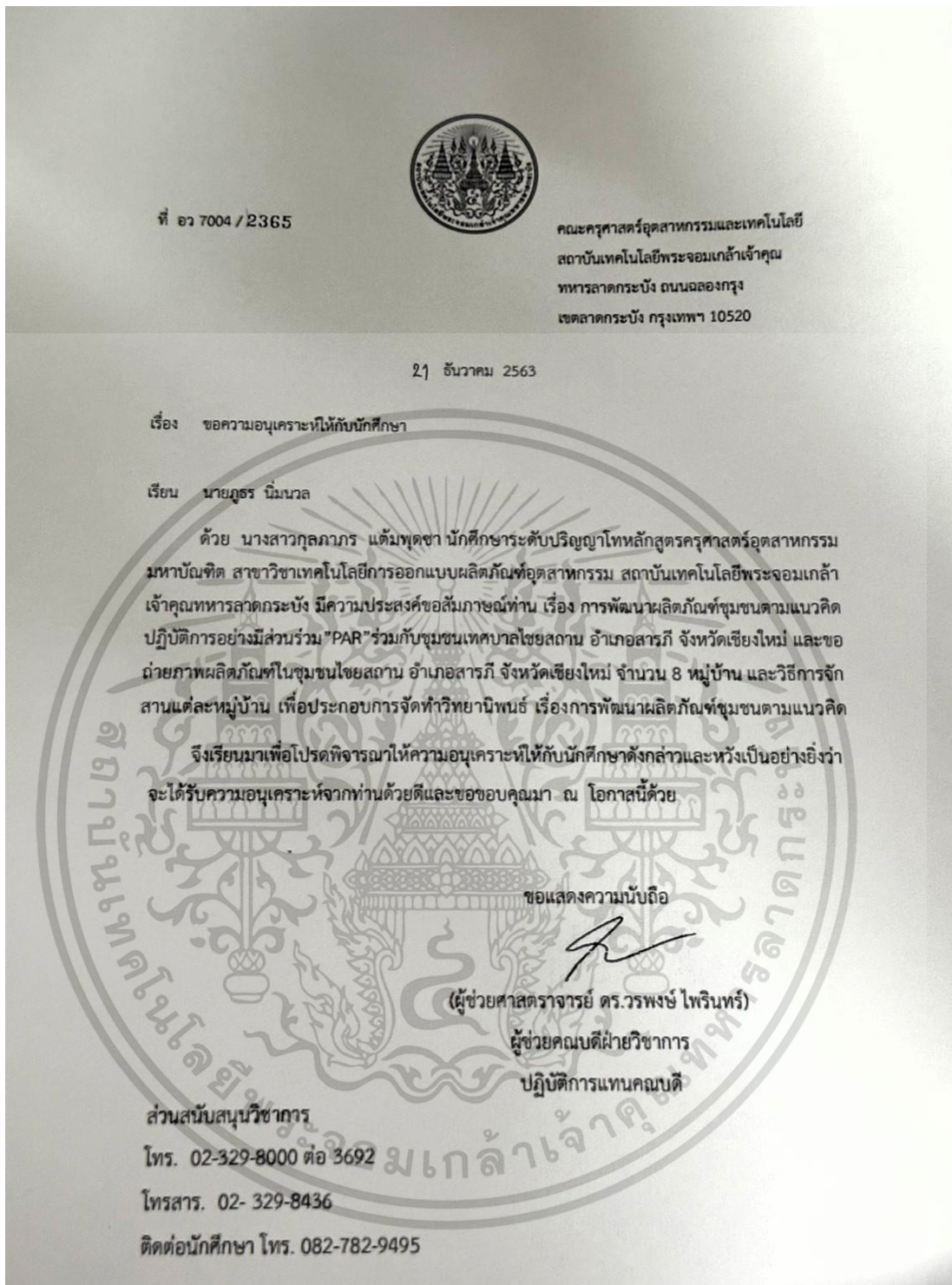
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข เอกสารขอความอนุเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ข.1 เอกสารขอความอนุเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค.1 การลงพื้นที่เวทีระดับหมู่บ้านของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค.1 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค.2 การลงพื้นที่เวทีระดับตำบลของชุมชนเทศบาลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค.3 กิจกรรมขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์จักสาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

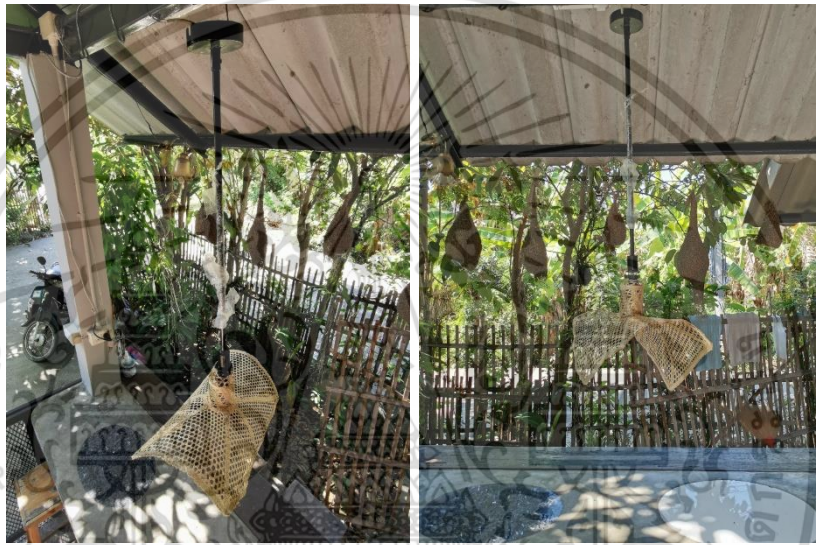
ภาพ ค.4 กิจกรรมขึ้นทะเบียนช่างฝีมือจักสาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ง
ภาพผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากการทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ง.1 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 1 บ้านต้นโชคหลวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ง.2 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 2 บ้านศรีสองเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ง.3 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 3 บ้านศรีบุญเรือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ง.4 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 4 บ้านนันทาราม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ง.5 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 5 บ้านยวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ง.6 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 6 บ้านโพธิมงคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ง.7 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 7 บ้านเชียงขวาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ง.8 การทดลองตามแนวคิดปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม "PAR" หมู่ที่ 8 บ้านต้นยางหลวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาว กุลภากร แต่มพุทซา
วัน-เดือน-ปีเกิด	วันพฤหัสบดี ที่ 14 เดือน มีนาคม พ.ศ.2539
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลเมืองสมุทร
ที่อยู่ปัจจุบัน	212 ม.5 ซ.โชติช่วง ต.แพรกษา อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้